

TALLINNA ÜLIKOOL

***MAJANDUSAASTA
ARUANNE
2019***

MAJANDUSAASTA ARUANNE

Nimi	Tallinna Ülikool
Registrikood	74000122
Aadress	Narva mnt 25, 10120 Tallinn
Telefon	372 640 9101
Faks	372 640 9116
E-post	tl@tlu.ee
Kodulehekülg	www.tlu.ee
Omandivorm	avalik-õiguslik juriidiline isik
Põhitegevusala	akadeemiline teadustegevus; õppe- ja teadustegevusel põhineva kõrghariduse andmine; õppe- ja teadustegevusel põhinevate teenuste osutamine ühiskonnale
Majandusaasta algus	1. jaanuar 2019
Majandusaasta lõpp	31. detsember 2019
Tegevjuht	rektor Tiit Land
Audiitor	Audiitorbüroo ELSS OÜ
Lisatud dokumendid	sõltumatu vandeaudiitori aruanne

SISUKORD

TEGEVUSARUANNE	5
Rektori eessõna	5
Organisatsiooni juhtimine.....	6
I Teadus- ja arendus- ja loometegevus ning mõju ühiskonnale.....	7
1.1. Ülikooli eesmärgid ja nende saavutamine TAL-tegevuses ja mõjus ühiskonnale	7
1.2. TAL-tegevus ja selle rahastamine	9
1.2.1. Siseriiklik teaduse rahastamine.....	10
1.2.2. Teaduse rahastamine välisvahenditest.....	15
1.2.3. Ülevaade õppe- ja organisatsiooniarendusele suunatud tegevuse rahastamisest	16
1.2.4. Ülevaade loometegevusest ja selle rahastamisest	16
1.3. Ülevaade ühiskonnale suunatud tegevustest	17
1.3.1. Koostööplatvorm EXU (Ettevõtte x Ülikool) käivitamine	17
1.3.2. ADAPTER-i arendustegevused	18
1.3.3. F2F seminarid, partnernädal ja loengud ettevõtjatele	18
1.3.4. Ettevõtlusõppe programm Edu&Tegu.....	19
1.3.5. Täiendusõppe korraldamine.....	19
1.3.6. Avatud õppe korraldamine	21
1.3.7. Rahvusvaheliste eksamite ja koolituste korraldamine	22
1.4. Ülevaade tunnustustest.....	22
1.5. Ülevaade väliskeskkonna mõjuritest.....	23
1.6. Teadusprorektori hinnang valdkonna arengule	24
II Õpe.....	26
2.1. Ülikooli eesmärgid ja nende saavutamine õppes	26
2.2. Ülevaade õppetegevusest	27
2.2.1. Ülevaade õppekavaarendusest	30
2.2.2. ELU (erialasid lõimiv uuendus) ülevaade	31
2.2.3. Ülevaade õppeprotsessi arendusest.....	32
2.3. Väliskeskkonna mõju.....	34
2.3.1. Rahvusvahelised mõjurid.....	34
2.3.2. Eesti-sisesed mõjurid.....	34
2.4. Õppeprorektori hinnang valdkonna arengule.....	35
III Juhtimine, liikmeskond ja finantsid.....	36
3.1. Ülikooli eesmärgid juhtimises, liikmeskonnas ja finantsides	36
3.2. Juhtimine.....	36
3.3. Töötajad ja personalitöö.....	38
Ülevaade personalitöö arendamisest.....	38
3.3.1. Akadeemiliste ametikohtade täitmine.....	39
3.3.2. Ülikooli tööjõu voolavus	40
3.3.3. Personali tasustamine.....	41
3.3.4. Personaliarendus	42
3.3.5. Töötajate mobiilsus.....	42
3.4. Turundustegevused ja mainekujundus	43
3.4.1. TLÜ TEE100	43
3.4.2. Tasemeõppe, avatud õppe ja täiendusõppe turundustegevus.....	43
3.4.3. Tallinna Ülikooli mainekujundus	45
3.5. Finantstegevus.....	46
3.6. Väliskeskkonna mõju juhtimisele, liikmeskonnale ja finantsidele	49
3.7. Rektoraadi hinnang liikmeskonnale ja finantsidele	52
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	54
Bilanss	54
Tulemiaruanne.....	55

Rahavoogude aruanne	56
Netovara muutuste aruanne	57
Raamatupidamise aastaaruande lisad	58
Lisa 1. Arvestuspõhimõtted	58
Lisa 2 . Raha ja rahalahendid	67
Lisa 3. Nõuded ja ettemaksed	67
Lisa 4. Varud.....	67
Lisa 5. Kinnisvarainvesteeringud.....	68
Lisa 6. Materiaalsed põhivarad	69
Lisa 7. Immateriaalsed põhivarad	70
Lisa 8. Laenukohustised.....	71
Lisa 9. Võlad ja ettemaksed	72
Lisa 10. Tulud majandustegevusest	73
Lisa 11. Tegevustoetused	73
Lisa 12. Tegevuskulude ja põhivara sihtfinantseerimine	74
Lisa 13. Muud tulud.....	74
Lisa 14. Antud toetused	74
Lisa 15. Majandamiskulud.....	75
Lisa 16. Tööjõukulud	75
Lisa 17. Muud tegevuskulud.....	76
Lisa 18. Kasutusrent.....	76
Lisa 19. Maksunõuded ja maksukohustused.....	76
Lisa 20. Seotud osapooled	76
Lisa 21. Osalused sihtasutustes, mittetulundusühingutes ja osäühingutes	77
Lisa 22. Bilansivälised varad	77
Lisa 23. Sihtfinantseerimise bilansivälised nõuded ja kohustused	78
Allkirjad 2019. aasta majandusaasta aruandele.....	79

TEGEVUSARUANNE

Rektori eessõna

2019. aasta oli mitmes mõttes eriline ja tähistamist vääriv aasta Tallinna Ülikoolile. Võime olla uhked, et kanname endas saja aasta pikkust järjepideva õpetajahariduse traditsiooni Eestis. Tallinnas alustati õpetajate õpetamist juba 1919. aastal, ning kuigi õppeasutuste nimed ja õppe tasemed on ajas teinud läbi mitmeid muutusi ja reforme, hoiame õpetajate õpetamist au sees ka tänasel päeval. Seda kinnitab ka Tallinna Ülikooli visioon olla targa eluviisi eestvedaja ja kujundaja Eestis.

Rõõmustame loomulikult kõikide oma vilistlaste üle, kuid juubeliaasta tähistamiseks kuulutati välja Tallinna Ülikooli päeva pidulikul aktusel saja vilistlase nimed, kes on oluliselt panustanud Eesti ühiskonna, hariduse ja kultuuri arengusse, ja keda tunnustati aunimetusega „Tallinna Ülikooli Sajandi Vilistlane“. Peoõhtule lisas pidulikkust esmaettekandele tulnud ülikoolile loodud Rasmus Puuri kantaat „Vabaduse tuul, tarkuse tuul“. Lisaks jääb märgilist aastat meenutama ka Tallinna Ülikooli ja Omniva margikunstniku Indrek Ilvese koostööst sündinud õpetajahariduse 100. aastapäevale pühendatud postmark.

Põhjust rõõmustamiseks on veelgi: 20. veebruaril 2019. aastal võttis Riigikogu vastu Tallinna Ülikooli seaduse. Oluline muudatus, mis seadusega kaasneb, on ülikooli juhtimises. Senise kahe juhtorgani (senat ja rektor) asemel on ülikoolil nüüd kolm juhtorganit: nõukogu, senat ja rektor, mis suurendab kaasatust ning annab juhtimisotsustele laiapõhjalisema sisendi. Nõukogu kaudu on ülikooli juhtimisse kaasatud senisest rohkem ka ülikooliväliseid liikmeid, kui varasemas juhtimismudelil. Tallinna Ülikooli seadus jõustus 1. septembril 2019 ning uus juhtimismudel rakendus täies ulatuses alates 1. jaanuarist 2020.

Uus jõustunud kõrgharidusseadus toetab ka uue akadeemiliste töötajate karjäärimudeli kujundamist. Tallinna Ülikoolis sai selle kontseptsiooni väljatöötamine alguse juba 2017. aastal ning jõustus 2019. aasta septembrist. Soovime uue karjäärimudeliga sujuvamalt ühendada õppe- ja teadusprotsesse.

Tõsiseltvõetavad ülikoolid peavad olema nähtavad ka rahvusvahelises mastaabis ja Tallinna Ülikool on olnud maailma ülikoolide edetabelis alates 2019. aastast, kuuludes hinnanguliselt maailma 5% parimate ülikoolide sekka. See on oluline jätkusuutlikkuse tagamiseks ja ka kvaliteedi tõstmiseks ülikoolile olulistes tegevusvaldkondades ning üliõpilastele tasemel rahvusvahelise keskkonna loomisel. Oleme esindatud kahes maailma tuntumas rahvusvahelises edetabelis ning hinnatud mitmetes rahvusvahelistes valdkondlikes edetabelites. Rahvusvahelistumise – mis on ka üks Tallinna Ülikooli olulisi eesmärke ning tegevuspõhimõtteid – tulemuslikkusest annab tunnistust ka välisüliõpilaste osakaalu suurenemine viimastel aastatel.

Juubeliaastasse jäi ka uue õppehoone Vita valmimine, millega ühendati ülikooli vanim ja noorim hoone, sidudes ülikoolilinnaku arhitektuuriliselt üheks tervikuks. Varem sel kohal asunud hoone kandis nime Ursa, mis aga ei andnud edasi uues majas viljeletavate suundade olemust, mistõttu korraldati uuele hoonele nimekonkurss. Vita majas asuvad pallimängude saal, jõusaal, kunsti- ja loomeerialadega seotud saalid ja stuudiod ning veel hulk ruume. Uue, Vita maja avamispidu toimus 30. jaanuaril 2020. aastal.

Selja taha jääb meeldejääv ja teguderohke aasta, kus igal ülikooliliikmel on olnud oma roll ja panus. Soovin tänada kõiki pühendumuse eest! Usun, et me võime tunda uhkust selle üle, kus me täna oleme, ning liikudes koos ühiste eesmärkide poole, saavutame edu ka edaspidi.

Organisatsiooni juhtimine

Tallinna Ülikooli (edaspidi *TÜ*) 2019. aasta strateegilised eesmärgid tulenesid kehtivast TLÜ arengukavast aastateks 2015–2020. Arengukavas on sõnastatud ülikooli missioon, visioon, põhiväärtused, ülikooli strateegiline eesmärk ja nende toetamiseks läbivad tegevuspõhimõtted, samuti arengukava elluviimise rakendusplaan ja võtmenäitajate loetelu.

Tallinna Ülikooli missioon on toetada Eesti jätkusuutlikku arengut kõrgetasemelise teadus- ja õppetöö, haritlaste ettevalmistamise, ühiskondliku mõttevahetuse ning akadeemilise partnerluse arendamise kaudu. Edendades eestikeelset ja Eesti arengule suunatud teadustööd, on ülikool lõimunud Euroopa haridus- ja teadusellu ning panustab selle kaudu Eesti kujunemisse nutika majanduse ja targa ühiskonnakorraldusega riigiks.

Tallinna Ülikooli visioon on olla targa eluviisi eestvedaja ja kujundaja Eestis ning toetada selle kaudu nii Eesti jätkusuutlikkust kui ka indiviidi eneseteostust.

Ülikooli põhiväärtused on vastavalt Tallinna Ülikooli akadeemilisele hartale avatus, kvaliteet, professionaalsus ja ühtsus.

Tallinna Ülikooli strateegiline eesmärk, mis tuleneb arengukavast aastateks 2015–2020, on ressursse ja tegevusi koondades kujundada välja interdistsiplinaarsed teaduspõhised fookusvaldkonnad: haridusuuendus, digi- ja meediakultuur, kultuurilised kompetentsid, terve ja jätkusuutlik eluviis ning ühiskond ja avatud valitsemine.

Ülikooli strateegilise eesmärgi toetamiseks on määratud läbivad tegevuspõhimõtted: 1) ülikool on oma tegevuses interdistsiplinaarne, 2) ülikool on rahvusvaheline ning 3) ülikool on nõudlik ja jätkusuutlik.

I Teadus- ja arendus- ja loometegevus ning mõju ühiskonnale

1.1. Ülikooli eesmärgid ja nende saavutamine TAL-tegevuses ja mõjus ühiskonnale

Tallinna Ülikooli arengukavas aastateks 2015–2020 on määratud strateegiliste eesmärkide toetamiseks läbivad tegevuspõhimõtted, mis on aluseks muu hulgas teadus-, arendus- ja loometegevusega seotud protsesside alaeesmärkidele (tabel 1).

Tabel 1. Ülikooli tegevuspõhimõtted teadus-, arendus- ja loometegevuses ning ühiskondliku mõjuga seotud protsesside alaeesmärgid ja tulemust mõõtvad näitajad

Tegevuspõhi- mõte	Ülikool on oma tegevuses interdistsiplinaarne	Ülikool on rahvusvaheline	Ülikool on nõudlik ja jätksuutlik
Alaeesmärgid	Ühiskondlikele probleemidele interdistsiplinaarsed lahendused	Ülikool on usaldusväärne ja atraktiivne tööandja ning partner rahvusvahelises teaduses	Teadustegevus on kõrgetasemeline ja konkurentsivõimeline
Oodatav tulemus	- on suurenenud interdistsiplinaarsete teadusprojektide ning teadusarendusteenuste osakaal ülikooli tuludes; - on suurenenud vähemalt kahe eriala esindaja ühisautorlusega publikatsioonide arv; - on suurenenud koostööpartnerite arv avalikus, era- ja kolmandas sektoris.	- rahvusvaheliste teadusprojektide rahastuse osakaal TAL tuludes on suurenenud.	- on suurenenud kolme aasta keskmine TAL rahastuse maht akadeemilise töötaja kohta; - on suurenenud kaitstud doktoritööde arv; - kõrgetasemeliste teaduspublikatsioonide arv akadeemilise töötaja kohta püsib samal tasemel.

Ülikooli eesmärkide saavutamist hinnatakse elluviidud tegevuste ja võtmenäitajate alusel. 2015. aastal määrati võtmenäitajate arvestamise meetodika ning fikseeriti algtase. Tabelis 2 on näha 2015. aasta algtase ning võtmenäitajate tase aastatel 2016, 2017, 2018 ja 2019.

Tabel 2. TAL võtmenäitajate tase aastatel 2015–2019

	Võtmenäitaja	2015	2016	2017	2018	2019
Inter- distsiplinaarsus ¹	interdistsiplinaarsete teadusprojektide ning teadusarendusteenuste osakaal ülikooli tuludes	8,0%	7,0%	15,3%	21,8%	24,8%
	vähemalt kahe eriala esindaja ühisautorlusega publikatsioonide arv	116	112	106	-	-
	koostööpartnerite arv avalikus, era- ja kolmandas sektoris	1203	1258	1392	-	-
	rahvusvaheliste teadusprojektide osakaal TAL tuludes	16,1%	18,7%	32,9%	27,9%	21,1%
Rahvusvahelis- tumine	kolme aasta keskmine TAL rahastuse maht akadeemilise töötaja kohta (eurodes)	28 423	26 180	30 305	32 003	29 926 ²
	kaitstud doktoritööde arv	20	20	25	22	20
	kõrgetasemeliste teaduspublikatsioonide arv	1,31	1,28	1,12	0,99	1,15
	akadeemilise töötaja kohta					

¹ Seoses 2018. aastal TA strateegiaga kehtestatud uute TAL valdkonna tulemusnäitajatega kõiki TAL näitajaid enam ei koguta. TA strateegiast lähtuvad TAL tulemusnäitajad on esitatud tabelis 3.

² 2019. aastal muutus arvestuse meetodika. Kuni 2018. aastani on arvestuse aluseks võetud kogu TAL tulu ja alates 2019. aastast on arvestuse aluseks võetud teaduspõhine TAL tulu.

Vastavalt Tallinna Ülikooli teadus- ja arendustegevuse (edaspidi TA) strateegiale aastateks 2019–2021 on ülikool seadnud TA valdkonnas järgmised prioriteedid:

1. ülikool on jätkusuutlik ja nõudlik, et tagada teadustegevuse innovatiivsus, rahvusvaheline aktuaalsus, kõrge tase ja konkurentsivõime;
2. ülikool toetab oma liikmete arengut ja aktiivset osalemist rahvusvahelises teaduskogukonnas, olles seeläbi usaldusväärne ja atraktiivne tööandja ning partner rahvusvahelises teaduses;
3. ülikool suunab oma teadus- ja arendustegevuse ühiskondades kujunevate kitsaskohtade ja arenguvõimaluste tuvastamisele ning neile praktiliste lahenduste leidmisele, toetades seeläbi majanduse, kultuuri, Eesti omariikluse ja kodanikuühiskonna edendamist.

Võtmenäitajate osas on TA strateegias kokku lepitud täiendavad tulemusnäitajad (vt tabel 3).

Tabel 3. TA strateegiast lähtuvate TA tulemusnäitajate tase aastatel 2018 ja 2019

Tulemusnäitaja	2018	2019
Kolme aasta keskmine teaduspõhise TAL rahastuse maht / maht akadeemilise töötaja kohta	9 612 262 € / 24 195 €	11 760 339 € / 29 926 €
Rahvusvaheliste teaduskomponendiga projektide rahastuse maht / osakaal teaduspõhisest TAL rahastusest	3 385 397 € / 27,7%	2 859 818 € / 21,1%
Tellijapõhise teadus- ja arendustegevuse maht	1 760 371 €	1 801 511 €
Kolme aasta keskmine kõrgetasemeliste teaduspublikatsioonide arv / arv akadeemilise töötaja kohta	470 / 1,18	455 / 1,15
Teadusväljaannete toimetamiste arv	35	37
Välismaalastest akadeemiliste töötajate arv / osakaal	49 / 12,4%	51 / 13,1%
Pikemaajaliselt välismaal töötanud akadeemiliste töötajate arv / osakaal	48 / 12,3%	41 / 10,8%
Õppekava nominaalkestuse jooksul lõpetanud doktorantide arv / osakaal kõigist kõrgharidustaseme õppesse vastuvõetutest (DOK)	9 / 19,6%	10 / 22,7%
Doktorantide ja järel doktorite arv, kes töötavad ülikoolis vastavalt nooremteaduri või teadurina vähemalt 0,5 koormusega	36	42
Eestikeelsete teaduspublikatsioonide arv (ETIS-e klassifikaatoriga 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 3.1 ja 3.2)	123	188
Algupäraste kooli- ja kõrgkooliõpikute ning populaarteaduslike raamatute arv (ETIS-e kategooriad 2.4, 6.2 ja 6.4)	19	20
Populaarteaduslike artiklite arv (ETIS-e kategooria 6.3)	118	121

TAL valdkonna arendustegevused 2019. aastal:

- ettevalmistused Tallinna Ülikooli eetikakomitee (edaspidi *komitee*) loomiseks ja selle moodustamine 6. novembril (01.11.2019 võeti vastu eetikakomitee statuut). Komitee on sõltumatu eksperdikogu, mille eesmärk on hinnata Tallinna Ülikoolis tehtavate teadusuuringute andmekaitsealaseid ja eetilisi aspekte ning anda eetikapõhimõtetest lähtuvaid hinnanguid akadeemiliste tavade eiramisele;
- avatud teaduse põhimõtete rakendamisega seoses algatati läbirääkimised TLÜ töötajate teadusandmete lisamiseks TÜ raamatukogu DataDoi repositooriumi;
- keskse projektikirjutamisteenuse väljaarendamiseks võeti tööle projektikirjutaja-nõustaja, jätkus projektijuhi käsiraamatu ettevalmistamine ja töötati välja suurte rahvusvaheliste projektide toetamise korraldusskeem. Korraldati üks Horisont 2020 taotluste ettevalmistamise ideekorje ning toetati ühe ERA-Chairi taotluse ja ühe Twinningu taotluse kirjutamist;
- ülikooli tippkeskuste tööst ülevaate saamiseks ja tippkeskuste tutvustamiseks korraldati 14. märtsil üleülikooliline tippkeskuste avalik koostööseminar „Teadlastelt ja teadlastega“;
- koostöö edendamiseks teiste ülikoolidega korraldas TLÜ teadusosakond ülikoolide teadusosakondadele kahepäevase arenguseminari Viljandis.

Doktoriõppe arendamine 2019. aastal:

- töötati välja ja kehtestati „Tallinna Ülikooli doktorandistipendiumi taotlemise, määramise ja maksimise tingimused ja kord“, mille alusel kindlustatakse alates 2019/2020. õppeaastast immatrikuleeritud doktorantidele Eesti keskmine sissetulek;

- töötati välja ja kehtestati „Sihtrahastusega doktoriõppe õppekohtade taotlemise ning moodustamise tingimused ja kord”, mille alusel on võimalik akadeemilistel üksustel avada täiendavaid projektipõhise rahastusega õppekohti;
- ajakohastati TLÜ doktoriõpingute ja doktoritööde kaitsmise eeskirja;
- uuendati „Doktoriõppe tulemustasu jaotamise põhimõtete ja juhendajate tulemustasu maksmise korda”;
- kehtestati uuendatud valdkondlikud atesteerimise hindamiskriteeriumid.

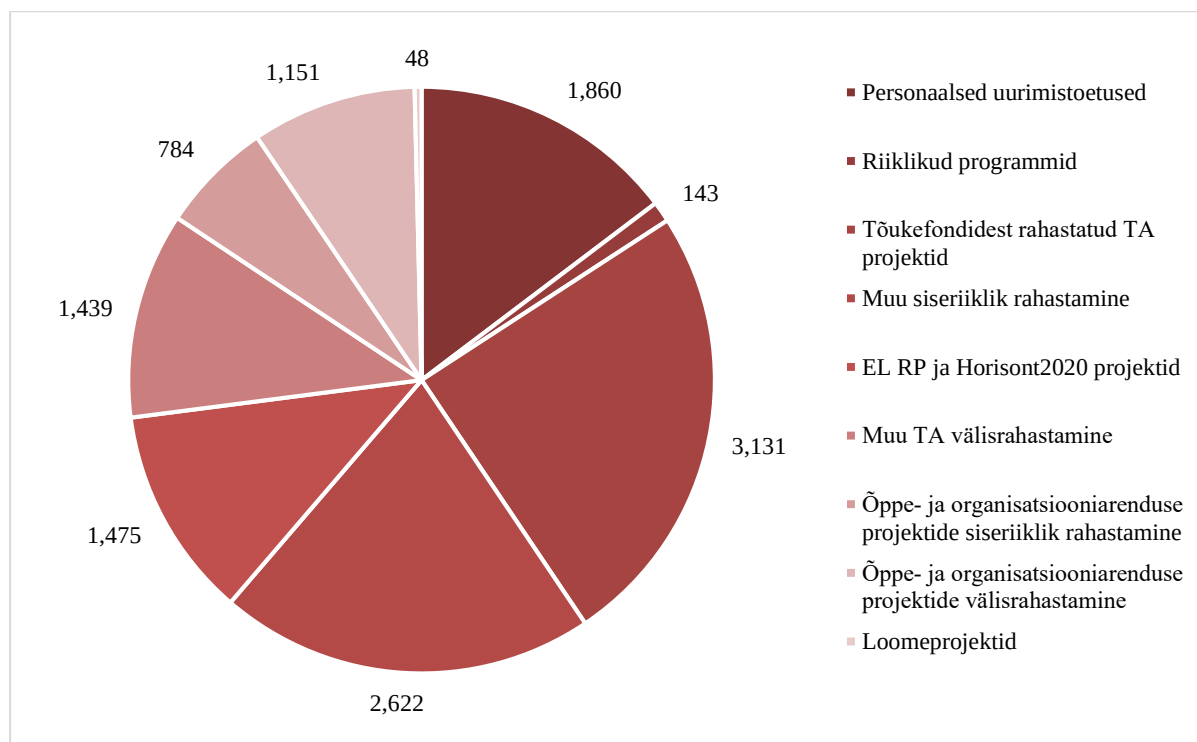
1.2. TAL-tegevus ja selle rahastamine

TAL-tegevuse tulemused kajastuvad eelkõige teaduspublikatsioonides. ETIS-e andmetel avaldasid TLÜ töötajad 2019. aastal 1226 publikatsiooni (seisuga 31.03.2020), millest 462 ehk 38% on kõrgetasemelised (ETIS-e kategooriad 1.1, 1.2, 2.1 ja 3.1). Võrreldes eelmiste aastatega on kõrgetasemeliste publikatsioonide arv jäänud samale tasemele (seda ka arvestatuna ühe akadeemilise töötaja kohta täistööaja arvestuses), mis vastab seatud eesmärgile (vt tabel 2 ja 3). Publikatsioonide puhul on eesmärk pigem mõjukuse kui kvantiteedi kasv. Positiivsena tuleb märkida, et eestikeelsete teaduspublikatsioonide arv on võrreldes eelmise aastaga oluliselt kasvanud.

OECD Frascati käsiraamatu kuuest teadusvaldkonnast on Tallinna Ülikoolis esindatud viis valdkonda, mille vahel jagunes ülikooli teaduspõhine TAL rahastus 2019. aastal järgmiselt:

- sotsiaalteadused 52,5%,
- humanitaarteadused ja kunstid 24,7%,
- loodusteadused 12,6%,
- tehnika ja tehnoloogia 7,6%,
- arsti- ja terviseteadused 2,6%.

Tallinna Ülikooli arengukava seab oluliseks eesmärgiks teadus-, arendus- ja loometegevuse rahastuse kasvu, kusjuures siinkohal ei ole arvestatud TAL tulude hulka ehitiste ja hoonete soetamist ning remonti ega täienduskoolitust. Joonisel 1 esitatud TAL tulude jaotus ei sisalda eelnimetatud tegevustega seotud tulusid, mistõttu on raamatupidamises kajastatav TAL tulu selle osa võrra suurem. TAL tulude hindamisel vaadeldakse üksnes ülikooli puhastulu, millest on maha arvatud projektipõhiste toetuste vahendamine partneritele.

Joonis 1. TAL rahastamine 2019. aastal (tuhande euro)

Ülikooli TAL rahastuse positiivsed arengud jätkuvad: tõusutrendi jätkab nii TAL kogutulu, kasvades eelmise aastaga võrreldes 7%, kui ka teadustegevuse ja teaduspõhise arendustegevuse rahastamise maht, mis on eelmise aastaga võrreldes suurenenud 8% (vt tabel 4).

Äramärkimist väärib interdistsiplinaarsete teadusprojektide ja teadusarendusteenuste osakaalu kasv ülikooli tuludes (vt tabel 2), mis on üks TAL valdkonna võtmenäitaja ning annab tunnistust ülikooli arengukavas seatud prioriteedi „teadustegevuse interdistsiplinaarsus” järgimisest. Teine läbiv taotlus on ülikooli tegevuste rahvusvahelises. Rahvusvaheliste ja/või välisrahastusega TAL projektide maht on stabiilne, nende osakaalu vähenemine võrreldes 2018. aastaga on tingitud eelkõige siseriikliku rahastuse mahu kasvust 1 403 734 euro võrra. Horisondi projektide maht suurenes pisut, samas muude EL-i projektide oma vähenes ca 245 000 euro võrra. Osaliselt on see tingitud mõne 2018. aastal lõppenud projekti konto vähendamisest. Muude välisrahastusega projektide maht mõnevõrra suurenes. Kuigi see summa ei ole iseenesest suur, näitab see ülikooli teadlaste aktiivsust erinevate välisrahastusvõimaluste leidmisel, sest riiklikule rahastusele on ülikooli põhivaldkondades aina suurem konkurents.

Tabel 4. TAL tulude maht aastatel 2016–2019 (eurodes)

TAL tulude maht (eurodes)	2016	2017	2018	2019
TAL kogutulu	9 807 581	11 579 839	14 279 295	15 586 088
sh teadustegevuse ja teaduspõhise arendustegevuse rahastamise maht	7 248 689	9 539 122	12 218 450	13 602 930
sh baasfinantseerimine riiklikest vahenditest	1 043 970	1 215 130	1 947 090	2 933 107
sh rahastus EL-i tõukefondidest	839 007	2 175 778	2 959 541	3 032 053

1.2.1. Siseriiklik teaduse rahastamine

Kokku oli Tallinna Ülikooli teadustegevuse ja teaduspõhise arendustegevuse siseriikliku rahastamise maht 2019. aastal 10 688 442 eurot (2018. aastal 9 284 708 eurot), suurenemine eelmise aastaga võrreldes on 1,4 miljonit eurot ehk 15%.

Ülevaade Eesti teadus- ja arendustegevuse rahastuse üldistest arengutest

Tabelis 5 esitatud andmetest on näha, kuidas on siseriiklik TA tegevuse rahastus Eesti lõikes aastatel 2016–2019 muutunud. Struktuurifondid hõlmavad järgmisi rahastusmeetmeid: ASTRA, riiklikud tippkeskused, rahvusvahelistumine (DoRa, Mobilitas Pluss), nutika spetsialiseerumise rakendusuuringud, RITA programm, riiklik infrastruktuur, erialastipendiumid, IKT TA toetamine, populariseerimine, Norra EMP-i programm. Muud meetmed: teadusraamatukogud ja andmebaasid, riiklikud programmid (Eesti keeletehnoloogia, eesti keel ja kultuur digiajastul), teaduskollektsioonid, Eesti Teaduste Akadeemia, Eesti Teadusagentuur, populariseerimine.

Tabel 5. HTM-i teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni programmi eelarve põhikomponendid 2016–2019

	2016		2017		2018		2019	
	osakaal	mln EUR	osakaal	mln EUR	osakaal	mln EUR	osakaal	mln EUR
Uurimistoetused	29%	37,9	29%	39,4	27%	40,2	24%	40,6
Baasfinantseerimine	11%	13,9	12%	16,9	18%	26,9	23%	39,1
Struktuurifondid	48%	63,6	47%	63,4	42%	62,7	44%	74,9
Muud	12%	16,4	12%	16,2	14%	21,2	10%	16,4
Kokku	100%	131,8	100%	135,9	100%	151,0	100%	171,0

2018. aasta 19. detsembril allkirjastati teaduslepe, millega erakonnad, valmistudes 2019. aasta märtsikuu parlamendi valimisteks, lubasid tõsta teadus- ja arendustegevuse riikliku rahastamise ühe protsendini SKT-st. Teaduslepe allkirjastasid TA-asutuste, ettevõtjate ja erakondade esindajad, välja arvatud EKRE, kes leidis, et lepe on väheambitsiooniks ja teadusraha tuleks tõsta vähemalt kahe protsendini. Kõigi erakondade valimisplatvormides oli sees teadusraha kasv ja ka viide üheprotsendisele kasvule.

Kui pärast valimisi moodustatud koalitsioon hakkas koostama riigi eelarvestrateegiat (edaspidi RES), oli selge, et eelarves on raha vähem kui lubaduste katteks tarvis oleks. Seetõttu fikseeriti RES-is, et pikema aja jooksul on eesmärk tõsta avaliku sektori TA kulude kasvu ühe protsendini SKP-st, st et järgmise nelja aasta jooksul suunab riik teadusesse 152,4 miljonit eurot, keskmiselt 38,1 miljonit eurot aastas. Teadlaste ja HTM-i arvutuste kohaselt peaks teadusrahastus 1% eesmärgi poole liikumiseks saama igal aastal juurde 47 miljonit ehk kokku 282 miljonit eurot.

Lisaraha tuli 2019. aastal TA kuludeks oodatust oluliselt vähem – 12 miljonit eurot, mis tingis arutelu, kuidas oleks seda raha õiglane jagada. 2019. aasta novembrikuu TAN-i istungil arutati muu hulgas Eesti Teadusagentuuri (ETAg) uurimistoetuste valdkondlikku jaotust ning otsustati muuta 2019. aasta taotlusvoorus teadusvaldkondadevahelisi proportsioone uurimistoetustele lisanduva raha abil (summas 2,1 miljonit eurot), suunates selle valdkondadesse, mille senine osakaal peaks kasvama. Võeti vastu otsus jagada lisanduv raha proportsionaalselt järgmiselt: tehnika ja tehnoloogia 50%, põllumajandusteadused ja veterinaaria 20% ning arsti- ja terviseteadused 30%. Selle tulemusel suurenes tehnika- ja tehnoloogia valdkonna vooru eelarve umbes 1 miljoni euro võrra, arsti- ja terviseteadustel 624 000 euro ning põllumajandusteaduste ja veterinaaria valdkonnal 416 000 euro võrra. Paraku jäid TLÜ TA-tegevuse põhivaldkonnad lisarahata.

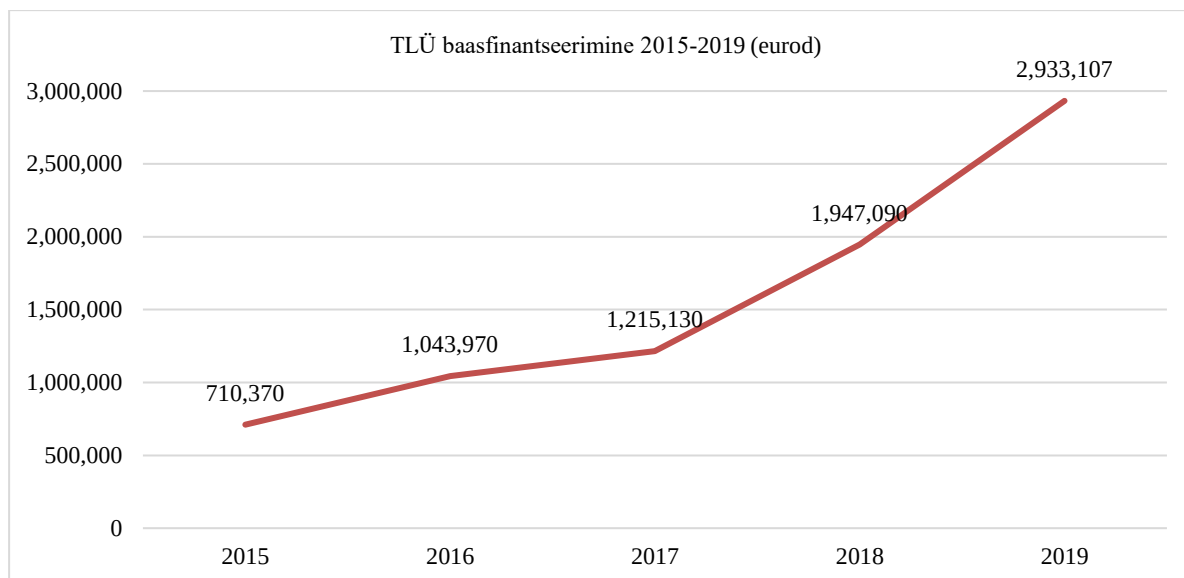
Teaduse baasfinantseerimine

Teaduse baasfinantseerimise maht Eestis tervikuna on alates 2014. aastast kasvanud ning on selle aja jooksul enam kui viiekordistunud (2014. aastal 8,4 miljonit eurot ja 2019. aastal 39 miljonit eurot). 2019. aastal suurenes riikliku baasfinantseerimise kogumaht võrreldes eelmise aastaga 12,2 miljoni eurot ehk 45,38% võrra (2018. aastal 26 883 000 miljonit eurot ja 2019. aastal 39 083 000). Tulenevalt eesmärgist muuta uurimistoetuste ja baasfinantseerimise proportsioone ning viia see tasemele 50/50 on baasfinantseerimise maht viimastel aastatel oluliselt suurenenud (vt tabel 6).

Tabel 6. Baasfinantseerimise ja riiklike uurimistoetuste proportsioonid aastatel 2013–2019 (allikas: ETAg)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Uurimistoetused (mln EUR)	37,7	38,0	42,4	37,9	39,4	40,2	40,6
Baasfinantseerimine (mln EUR)	7,2	8,4	9,3	13,9	16,9	26,9	39,1
Uurimistoetuste osakaal	84%	82%	82%	73%	70%	60%	51%
Baasfinantseerimise osakaal	16%	18%	18%	27%	30%	40%	49%

TLÜ osakaal baasfinantseerimise üldmahust kasvas 2018. aastaga võrreldes 0,26% (moodustades üldmahust 7,5%) ning pisut kasvas ka osakaal ülikoolide osast (2018. aastal 8,81% ja 2019. aastal 9%). TLÜ baasfinantseerimise summa tervikuna (sh rahvusteaduste lisatoetus) kasvas eelmise aastaga võrreldes 50,64% (2019. aastal 2 933 107 eurot ja 2018. aastal 1 947 090 eurot) (vt joonis 2). TLÜ osakaal kasvas nii kriteeriumipõhise kui ka rahvusteaduste eraldise osas, vastavalt 0,23% ja 0,85% võrra.

Joonis 2. TLÜ teaduse baasfinantseerimine aastatel 2015–2019 (eurodes)

Institutsionaalne ja personaalne uurimistoetus

Personaalsete ja institutsionaalsete uurimistoetuste ning neid asendavate teadlaskarjääri grantide kogumaht on ülikoolis aasta-aastalt kasvanud ning 2019. aasta suurenemine oli võrreldes eelmise aastaga 4%.

2019. aastal käivitus TLÜ-s üks uus stardigrant (Karmen Toros) ning kaks rühmagranti (Hannes Palang ja Igor Pilschikov). Samuti alustas ETAg uue üheaastase arendusgrandi toetusmeetme pilootprojektiga. TLÜ töötajad said kaheksast rahastatud arendusgrandist kaks (Kairit Tammets ja Rando Tuvikene).

Kuuest 2019. aastal käimas olnud IUT teadusteamast lõppes 2019. aastal neli (teema juhid Irina Belobrovtseva, Ivor Goodson, Shinya Sugita ja Anu Mänd). 2020. aastal lõpevad kaks viimast TLÜ IUT teadusteamat (teema juhid Ellu Saar ja Karsten Brüggemann).

Tabelis 7 on esitatud uurimistoetuste statistika Eesti lõikes 2019. aasta taotlusvooru kohta (2019. aastal taotletud ja 2020. aastal algavad uurimisteemad). Kõige suurema edukusmääraga valdkonnad olid tehnika ja tehnoloogia (edukaks osutus 30% esitatud taotlustest), arsti- ja terviseteadused (31%) ning loodusteadused (28%). Kõige vähem rahuldati taotlusi sotsiaalteaduste valdkonnas (11%). Arsti- ja terviseteaduste ning tehnika ja tehnoloogia valdkonna edukust suurendas oluliselt TAN-i poolt neile valdkondadele suunatud lisarahastus. Sotsiaalteaduste ning humanitaarteaduste ja kunstide valdkonna ülitihed konkurents ning rahastuse madal tase (SO 11%, HU 15%) peegeldusid ka TLÜ tulemustes: neljast järeldoktori taotlustest sai rahastuse kaks taotlust (Martin Aidnik ja Triin Lauri), kolmest stardigrandi taotlustest ei rahastatud ühtegi ning viieteistkümnest rühmagrandi taotlustest sai rahastuse vaid üks (Ulrike Plath).

Tabel 7. 2019. aasta ja 2020. aastal algavate uurimistoetuste taotlusvooru statistika

	Taotluste arv / eraldatud grantide arv			
	PUT järeldoktor	Stardigrant	Rühmagrant	Kokku
Loodusteadused	22/11	42/11	141/36	205/58
Tehnika ja tehnoloogia	10/2	15/6	42/12	67/20
Arsti- ja terviseteadused	6/3	11/3	28/8	45/14
Põllumajandusteadused ja veterinaaria	1/1	1/0	19/3	21/4
Sotsiaalteadused	7/2	18/1	41/4	66/7
Humanitaarteadused ja kunstid	2/2	13/2	60/7	75/11
Kokku	48/21	100/23	331/70	479/114

Muu siseriiklik rahastamine

Lisaks personaalsetele uurimistoetustele ja baasfinantseerimisele rahastab riik teaduse arendamist ka **riiklikest TA programmidest** (eestikeelsed kõrgkooliõpikud, eestikeelse terminoloogia programm, rahvuskaaslaste programm, üldharidusprogramm, Eesti kirjandus, eesti keel ja kultuurimälu). 2019. aastal vähenes tunduvalt riiklikest programmidest rahastatud projektide hulk: kui 2018. aastal oli töös 18 projekti, siis 2019. aastal kõigest 8 projekti, projektide kogumaht vähenes 33% võrra.

See on tingitud asjaolust, et 2019. aastaks oli lõppenud eesti keele ja kultuurimälu riiklik programm, mille käigus viisid TLÜ teadlased varasematel aastatel ellu hulga projekte. Haridus- ja teadusministeerium kinnitas uue programmi „Eesti keel ja kultuur digiajastul” (EKKD) suure hiline misega 21. juunil 2019. Programmi üldine eesmärk on toetada eesti keele ja kultuuri säilimist, kasvatada ja tugevdada eesti keele ja kultuuri alast teadus- ja arendustegevuse võimekust Eesti teaduse ning laiemalt kogu ühiskonna arengu toetamisel vastavalt valdkondadega seotud strateegiatele. 2019. aasta taotlusvoorus sai rahastuse üks TLÜ taotlus (teema juht Anna Verschik).

TLÜ **teaduskollektsioonidest** rahastatakse kaht teaduskollektsiooni: Akadeemilise Raamatukogu kultuuriloolist kogu ja arheoloogia teaduskogu. Nii kollektsioonide arv kui ka rahastuse maht olid sama suured kui 2018. aastal.

Eesti **teadustaristu teekaardi ja tuumiktaristu toetuse** saanud objektide arv ei ole muutunud. TLÜ on seotud nelja teekaardi objekti ja tuumiktaristuga: infotehnoloogiline mobiilsusobservatoorium (IMO), Eesti e-varamu ja kogude säilitamine, Eesti keskkonnaobservatoorium ning loodusteaduslikud arhiivid ja andmevõrgustikud (NATARC). Rahastuse maht oli 2018. aastaga võrreldes ca 4 korda suurem.

2019. aastal jätkus täies mahus **struktuurivahendite programmeerimisperioodi rahastamine**, seejuures on struktuurifondide osakaal HTM-i eelarves kahanenud mõne aastaga 6% võrra ja langenud 42%-le. Kuigi struktuurivahendite osakaal kogu rahastusmahust on endiselt väga suur, on ka mõningane osakaalu vähenemine märk liikumisest süsteemi stabiliseerumise poole. Ülikooli struktuurivahenditest rahastatavate projektide maht oli enam-vähem võrdne eelmise aasta rahastusega, kogusummas 2,68 miljonit eurot (2018. aastal 2,68 miljonit eurot ja 2017. aastal 2,07 miljonit eurot). Järgnevalt on esitatud täpsem teave mõne rahastusinstrumendi kohta.

2019. aastal jätkus uue **Dora+ toetuste** perioodi meetmete rahastus, raha laekus meetmele „Study in Estonia”, „Välismagistrandid ja doktorandid” ja „Külalisdoktorandid”. Rahastuse maht on aasta-aastalt kasvanud, olles 2019. aastal ca 2 korda suurem kui 2018. aastal (2019. aastal 385 300 eurot ja 2018. aastal 174 837 eurot).

TLÜ osales jätkuvalt **riiklikus Eesti-uuringute tippkeskuses** (Irina Belobrovtseva uurimisrühm), juhtpartnerina ühes EAS-i kaudu finantseeritavas Tervisedenduse ja Rehabilitatsiooni Kompetentsikeskuses ning partnerina Põlevkivi Kompetentsikeskuses. Lisaks põhirahastusele sai kompetentsikeskus rahastuse lisavoorust projekti „Läänemere punavetikast (*Furcellaria lumbricalis*) fükoerütriini eraldamise tehnoloogilise lahenduse väljatöötamine” läbiviimiseks. Tervikuna siiski vähenes kompetentsikeskuse rahastamise maht 2018. aastaga võrreldes ligemale poole võrra.

TA-asutustele ja kõrgkoolidele suunatud **institutsionaalse ASTRA projekti** rahastamise maht oli 2019. aastal 13% väiksem kui eelmisel aastal. ASTRA toetuse andmise eesmärk on TA-asutuste ning kõrgkoolide konkurentsivõime ja ühiskonna teenimise võimekuse kasv asutuste vastutusvaldkondades ja nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondades ning teadus- ja arendus- ja kõrgharidussüsteemi efektiivsuse suurendamine, sealhulgas asutuste struktuursete ümberkorralduste teel. Toetusel on mitu alaeesmärki, sh rahvusvahelisel tasemel teadus- ja õppetegevuse läbiviimine ülikooli viies fookusvaldkonnas (ülikooli tippkeskuste ja laborite rahastamine ning muud fookusvaldkondadega seotud tegevused) (rahastati 619 210 euro eest), tõhusad tööprotsessid ja juhtimismudel (205 362 eurot), suurenenud koostööpartnerite arv ja avardunud koostöövormid (94 228 eurot) ning doktorantide

juhendamise hea kvaliteet ja doktoriõppe suurenenud efektiivsus (doktorikoolide rahastamine) (260 074 eurot).

Tallinna Ülikoolis **haridusuuenduse kompetentsikeskust** rahastatakse SA Innove vahendusel struktuuritoetuste meetme „Õpetajate, koolijuhtide ja noorsootöötajate professionaalse arengu toetamine” tegevuse „Õpetajate koolitus” käigus ja meetme „Tänapäevase õpikäsituse rakendamine ja kompetentsikeskuste arendamine ülikoolides” tegevuse „Kompetentsikeskuste arendamine Tallinna Ülikoolis ja Tartu Ülikoolis” käigus. 2018. aastal lõppes esimene projekt ja algas selle jätkuprojekt. Jätkuprojekti alategevused on õppeprotsessi tõenduspõhine arendus, haridustehnoloogia, üldpädevused, kaasav haridus ja õppeasutuse organisatsioonikultuuri arendus. Rahastuse maht oli 2019. aastal ca 2% väiksem kui 2018. aastal.

Projekti „Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel” rahastab HTM meetme „Õppe seostamine tööturu vajadustega” tegevuse „Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel” käigus, mille osa alategevusi on otseselt seotud TA-ga, nagu näiteks tegevus 1 „Metoodika, moodulite ja õppevara arendamine”, tegevus 4 „Eelinkubatsiooni arendamine” ja tegevus 5 „Uuringute läbiviimine”. 2019. aastal vähenes projekti rahastamine peaaegu poole võrra ja osa tegevusi ei rahastatud üldse. Samas rahastati teadusega seotud tegevusi 4 ja 5 jätkuvalt ning need moodustasid 92% projekti kogurahastusest.

Teiste struktuuritoetustest rahastatavate projektide maht oli 2019. aastal eelmise aastaga võrreldes 69% suurem, mis tuleneb eeskätt järgmistest projektidest: SA Innove vahendusel rahastatava projekti meetmest „Praktikasüsteemi arendamine kutse- ja kõrghariduses, sh õpetajakoolituse koolituspraktika” ja „Kutsehariduse maine tõstmine, töökohapõhise õppe laiendamine”, projekti „Õppeaineid lõimiv mobiilne õuesõpe põhikoolis” meetmest „Kaasaegse ja uuendusliku õppevara arendamine ja kasutuselevõtt” ning „Õppejuhtide arenguprogrammi” ESF-i tegevusest „Õpetajate ja koolijuhtide professionaalse arengu toetamine”.

Mobilitas Pluss+ programmist toetati ka Horisont2020 rahastatavat ERA Chairi projekti „Piireületav haridusuuendus tehnoloogiapõhiste teadusuuringute toel” ning RITA programmi tegevus 1 „Strateegilise TA toetamine” käigus rahastatavaid projekte „Rändesõltuvus ja lõimumise väljakutsed Eesti riigile, tööandjatele, kogukondadele ja haridusele”, „Soolise palgalõhe vähendamine” ja „Mobiilne eluviis, avalike teenuste tarbimine ja elukohaandmed riiklikes registrites” ning struktuuritoetuse meetmest „Kaasaegse ning uuendusliku õppevara arendamine ja kasutuselevõtt” rahastatava „Digipöörde” programmi projekti „Elektroonsete hindamisvahendite ja hindamismetoodika väljatöötamine”.

Eelpool toodule lisaks rahastati 2019. aastal teistest **siseriiklikest allikatest** TAL-tegevust 2 111 525 euro ulatuses, mis jääb peaaegu samale tasemele 2018. aastaga võrreldes (2018. aastal 2 105 823 eurot). Jätkus HITSA IT Akadeemia programm, HTM finantseeris riigieelarvest TLÜ teadusraamatukogu teadusinformatsiooni hankimist (326 759 eurot), TLÜ teadusraamatukogu digikeskust (100 000 eurot), Emakeeleõpetuse Infokeskuse tegevust (20 000 eurot) ning rahastas IEA rahvusvahelise kodanikuhariduse uuringu ICCS 2022 läbiviimist (51 265 eurot). Riigieelarvest toetati 48 000 euroga Eesti Noorsootöö Keskuse vahendusel noorteseire 2019. aasta aastaraamatu koostamist ja selle esitluskonverentsi ning uuringute andmebaasi uuendamist. Kännise ületanud projektid said ETAg-ilt ettevalmistustoetusi kokku 31 000 euro eest. Sihtasutus Archimedes maksis välisriikide üliõpilaste, teadlaste ja õppejõudude stipendiumide programmi käigus stipendiume kokku 13 165 euro ulatuses.

Teenuslepingute arv ja maht ettevõtete ja MTÜ-dega vähenes eelmise aastaga võrreldes 25% ja moodustas kokku 209 048 eurot. Vähenes ka riigihanke võitnud projektide rahastuse maht, mis oli 2019. aastal 847 959 eurot (2018. aastal 1 074 826 eurot). Kuid 2018. aasta tulemust võib pidada pisut erandlikuks, kuna 86% moodustasid kolm HTM-i suuremahulist riigihanget e-õppe laiendamiseks. 2019. aastal võidetud riigihangete korraldajad olid HTM, Keskkonnaamet, Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus, Riigikogu Kantselei, Sotsiaalkindlustusamet ja Eesti Teadusagentuur. Ministeeriumite ning riigi- ja munitsipaalasutuste tellimustööde maht tõusis samas 2,6 korda: 2019. aastal 344 996 eurot ja

2018. aastal 133 560 eurot. Toetust TA-projektide elluviimiseks pakkusid ka Eesti Kultuurkapital, Eesti Filmi Sihtasutus, Eesti Keele Instituut ja Eesti Olümpiakomitee.

1.2.2. Teaduse rahastamine välisvahenditest

Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni 7. raamprogramm ja Horisont 2020

Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni 7. raamprogramm ja Horisont 2020 rahastuse maht suurenes mõnevõrra 2018. aastaga võrreldes, ent 2017. aasta taset ei ole saavutanud (2019. aastal 1 475 361 eurot, 2018. aastal 1 415 224 eurot ja 2017. aastal 1 590 539 eurot). Osaliselt pidurdas kasvu 2018. aastal lõppenud kolme projekti, sh mahuka Twinningu projekti kontode korrigeerimine, mis vähendas pisut 2019. aasta üldsummat.

Horisont2020 programmist rahastati 2019. aastal 11 projekti, üht GENDER-NET Plusi ja üht ERA-Net COFASP projekti, kolmes neist on TLÜ koordinaator (sh COST-i projekt), kaks ERA Chairi, üks Twinning ja üks ERC grant. Lisaks sai positiivse otsuse ERC stardigrant „Translating Memories: The Eastern European Past in the Global Arena” (projekti juht Eneken Laanes, 2020–2024). Nendest projektidest käivitus 2019. aastal seitse, millest võiks esile tõsta BFM-i ja TÜHI koostöös elluviidavat ERA Chairi granti „Cultural Data Analytics” (rahaline kogumaht 2 500 000 eurot) ning ÜTI elluviidavat Twinningu projekti „Twinning for excellence in migration and integration research and networking (MIRNet)” (rahaline kogumaht 800 000 eurot, millest TLÜ osa moodustab 339 764 eurot).

TLÜ osalusel esitati 2019. aastal 40 H2020 taotlust, millest sai rahastuse neli, kolme taotluse rahastus läbibrääkimised käivad ja reservnimekirjas on kaks taotlust.

Rahastamine teistest EL-i programmidest

Teistest EL-i programmidest rahastatud projektide maht vähenes 2019. aastal eelmise aastaga võrreldes 245 198 eurot ehk 18%. Osaliselt on see tingitud 2018. aastal lõppenud nelja Erasmus+ ja ühe Interregi projekti kontode korrigeerimisest. Samuti lõppes 2018. aastal neli Interregi projekti, 2019. aastal lisandus ainult üks Interregi projekt. Eeskätt laekus tulu sellistest programmidest nagu „Interreg Central Baltic Programme 2014–2020”, „Interreg Baltic Sea Region Programme 2014–2020” ning EK Erasmus+ põhimeetme 2 meetmetest „Strategic partnerships in the field of education, training and youth” ja „Capacity building in the field of higher education”. Uue rahastusallikana lisandus HERA programm.

Kokku rahastati 2019. aastal 32 teadustegevusega seotud Erasmus+ projekti (2018. aastal 28) ja 7 Interregi projekti (2018. aastal 11). Rahastati ka Life+, Asylum, Migration and Integration Fund, JUSTICE PROGRAMME (2014–2020) programmi jm projekte. 2019. aastal jätkus ka projekti „DigCompEdu Self-Assessment Tool” rahastamine Tallinna Ülikooli DTI poolt 2018. aastal võidetud European Commission Joint Research Centre’i hanke raames.

TA välisrahastus muudest allikatest

Muude TA välisrahastusega projektide maht 2019. aastal eelmise aastaga võrreldes enam kui kahekordistus. Nordplus programmi projektide tulud kasvasid 75 532 euron (2018. aastal 42 339 eurot ja 2017. aastal 66 727 eurot). 23 442 eurot laekus King Sejong Institute Foundationilt King Sejong Instituudi rajamiseks Tallinna Ülikooli juurde. Balti teaduskoostöö programmist algas projekti „Developing and enhancing the teaching quality of inclusive education curriculum” rahastamine (2019. aastal 19 961 eurot), jätkus CEDEFOP (European Centre for the Development of Vocational Training) rahastatud projekti „The changing nature and role of vocational education and training in Europe”, Uppsala Ülikooli rahastatud projekti „The Viking Phenomenon” ja Rahvusvahelise Aatomenergia Agentuuri programmist „Pathways to Energy from Inertial Fusion: Materials beyond Ignition” rahastatud projekti „Multidimensional Analysis of Inertial Fusion Devices Relevant Materials Irradiated with High Energy Plasma Beams with Plasma Focus Device” finantseerimine kokku 98 230 euro ulatuses. 135 961 euro eest tehti tellimustöid välisorganisatsioonidele ja ettevõtetele.

1.2.3. Ülevaade õppe- ja organisatsiooniarendusele suunatud tegevuse rahastamisest

Kokku rahastati õppe- ja organisatsiooniarendusele suunatud projekte 2019. aastal 1 934 817 euro ulatuses (2018. aastal 2 008 834 eurot ja 2017. aastal 1 984 415 eurot). Samas tuleb arvestada, et projektide jagunemine teadus- ja arendusprojektideks on mõnevõrra tinglik, kuna paljud neist sisaldavad nii teadus- kui ka arendustegevust. Eriti puudutab see Erasmus+ programmi.

Arendusprojektide (eelkõige mobiilsus- ja õppearendusprojektid ning organisatsiooni arendamisele suunatud projektid) rahastamine kasvas eelmise aastaga võrreldes 11% (2019. aastal 783 984 eurot ja 2018. aastal 705 000 eurot).

Jätkusid SA Archimedese vahendatud riikliku välisriikide üliõpilaste, teadlaste ja õppejõudude stipendiumide programm ning eesti keele ja kultuuri akadeemilise välisõppe (EKKAV) programm, riigieelarvelised toetused SA Archimedese vahendusel õpetajakoolituse erialastipendiumiks, õppekoostöö toetused välisministeeriumi arengukoostöö ja humanitaarabi programmi raames, Tallinna Ettevõtlusameti mittetulundustegevuse toetuse programmi raames Tallinna Ülikooli rakenduslike teadus- ja arendustööde konkursi korraldamise toetamine, HTM-i aineolümpiaadide korraldamise toetused ning HITSA IT Akadeemia programmi toetus informaatikaõpetajate väljaõppe toetamiseks. Uued rahastusallikad on rahvuskaaslaste programm 2014–2020, millest toetati Tallinna Ülikooli HTI alushariduse pedagoogi eriala üliõpilaste õppepraktikaid Rootsi ja Soome lasteaedades, Spordikoolituse ja -Teabe Sihtasutuse vahendusel maksti üliõpilastele stipendiume tulevase treeneri stipendiumikonkursi raames. Riigi Kinnisvara AS rahastas Tallinna Ülikooli magistri- ja doktoriõppe edukate üliõpilaste motiveerimist lisastipendiumi kaudu ning Swedish Institute toetas projekti „Swedish Language Instruction”. 2019. aastal täideti ka kaht riigihanget: SA Archimedese hanget ülikooli tasandil noorsootöötajate täienduskoolituse süsteemi väljaarendamiseks ning SA Innove riigihanget liikuvate piltide loomiseks 2. klassi matemaatika digiõppevarale.

Euroopa Komisjoni õppearendus- ja mobiilsusgrantide rahastamise maht vähenes eelmise aastaga võrreldes 2019. aastal 165 786 euro ehk 13% võrra. Peamised rahastamisallikad olid Erasmus alamprogrammide Erasmus Mundus ja Erasmus+ Key Action 1 ja 2 projektid, mis on peamiselt seotud õppearenduse ja mobiilsusega, ning 1 Interreg Central Baltic projekt „STARPABS Startup Passion in the Baltic Sea”. 2019. aastaks olid lõppenud kõik Erasmus Tempuse ja Erasmus Multilaterali programmide projektid.

Muude arendusprojektide rahastamine kahanes 2019. aastal eelmise aastaga võrreldes 4%. See on tingitud eelkõige Euroopa Liidu programmidest rahastatud projektide tulude vähenemisest. Teiste rahastusallikate tulud on kõik mõnevõrra kasvanud: maht mitmesugustest teistest välisrahastuse allikatest 2019. aastal suurenes 2018. aastaga võrreldes 21%, seda eeskätt uute rahastusallikate lisandumise tõttu, kuid jäi väiksemaks kui 2017. aastal (2019. aastal 61 456 eurot, 2018. aasta 48 407 eurot ja 2017. aastal 76 838 eurot). Jätkus Põhjamaade Ministrite Nõukogu Nordplus Higher Educationi programmi toetus õppealase koostöö arendamiseks ning uue projektina „ITT Network for VET”, samuti Ülemaailmse Konfutsiuse Instituutide võrgustiku peakorteri toetus hiina keele ja kultuuri arendamise projektile. 2019. aastal algas USA Tallinna saatkonna poolt Small Grants Programi käigus rahastatud projekt „Studying and teaching the Soviet Union „Otherwise”. Japan Foundation toetas konverentsi „The Conference Commemorating 900th Anniversary of Saigyō's Birth” korraldamist.

1.2.4. Ülevaade loometegevusest ja selle rahastamisest

Loometegevuse ülikooliväline rahastamise maht oli 34 450 eurot (2018. aastal 54 662 eurot).

TLÜ eestvedamisel toimus 2019. aastal kaks suurt rahvusvahelist loomevaldkonna konverentsi: „Film ja meedia õppetöös – raamist välja!” (FAME), millest võttis osa 250 õpetajat Eestist, Lätist, Leedust, Soomest ja Taanist, ning Interregi projekti Cross Motion lõpusündmus „Cross Innovation”.

Lisaks korraldati Eesti kultuurimaastikul olulised konverentsid „Eesti teleseriaalitööstus – mis teel me oleme?” ja kunstihariduse konverents „KUHI: Kaasaegselt klassikaline”. Loomevaldkonna sidumisel

õppe- ja teadustööga astuti 2019. aastal suur samm edasi, koostöös meediainnovatsiooni ja digikultuuri tippkeskusega MEDIT esietendus Vaba Laval teadust ja loomet digikultuurina lahkav ning sünteesiv Liina Keevalliku „Pilveooper”. Traditsioonilisemates valdkondades toimusid koreograafia tudengite etendused Eesti Tantsuagentuuris ja Flo Kasearu stuudios; magistritöödena valmisid ETV aastavahetuse eriprogrammi jõudnud kaks telesaadet ja ETV2 kavas linastus kaheksa tudengite loodud filmi. TLÜ kultuurielu on aastaid rikastanud TLÜ galeriides toimuvad tudengite kunstitööde näitused ning SuperNova kinos jooksvad Eesti ja maailma filmide programmid.

Loomevaldkonna projektidest oli 2019. aastal kõige ambitsioonikam Vita maja avaetenduse ettevalmistus, mis algas juba kevadel ja ühendas kõikide BFM-i loomeerialade õppejõude ja üliõpilasi. See protsess andis inspiratsiooni õppeaine ja õppekavade interdistsiplinaarsusest tekkiva sünergia otsinguteks ka tulevikus.

Kultuuriinimeste jaoks oli vaieldamatult aasta eredaim sündmus osalemine XXVII laulupeol ja XX tantsupeol „Minu arm”. Eesti laulu ja tantsu juubeliaasta tippsündmustel astusid üles kõik TLÜ kultuurikollektiivid: sümfooniaorkester, meeskoor, naiskoor, segakoor, vokaalansambel, rahvatantsurühmad ja spordiklubi tantsutüdrukud – kokku mitusada tudengit, TLÜ töötajat ja vilistlast.

1.3. Ülevaade ühiskonnale suunatud tegevustest

1.3.1. Koostööplatvorm EXU (Ettevõtte x Ülikool) käivitamine

2018. aastal arendati välja uus koostööplatvorm EXU (Ettevõtte x Ülikool³), mille eesmärk on võimendada TLÜ teadus- ja arendustegevust. 2019. aasta jaanuarist alustati EXU katsetamist ja elluviimist, loodud on EXU tegutsemise põhimõtted ja kokkulepitud protsessid ülikoolis. EXU tugi- ja tegevusvaldkonnad on 1) toote- ja teenusearendus, teenusedisain, 2) nõudluse ja turutrendide analüüs, 3) turundus- ja müügitugi, teadmusteenuste müük ja 4) süsteemne pro- ja reaktiivne partnersuhete loomine ja haldamine (sh ADAPTER-i jm lepingud ettevõtetega, hangete tugi, suurprojektide taotlemine koostöös ettevõtetega). EXU-le on koostatud koostööportfell, mis täieneb jooksvalt uute teenusevaldkondadega (nähtav EXU veebis).

2019. aastal toimus EXU katsetamine ja rakendamine peamiselt nelja fookuse kaudu:

1. EXU brändi arendamine ja kommunikatsioon: TLÜ nähtavuse suurendamine koostööks erasektori ja kohalike omavalitsustega, heade praktikate ja kogemuste jagamine. Selleks loodi EXU veebileht, Facebooki leht, EXU kampaania kasutades Google Adsi ning alustati EXU esitlusala ideekavandi väljatöötamisega ülikooli;
2. reaktiivne partnerlus: pakkumuste tegemine ettevõtetele ning uute kontaktide ja partnerite otsing, millest suure osa moodustasid ADAPTERi⁴ päringud ja pakkumised, innovatsiooni- ja arendusosakute pakkumised;
3. proaktiivne partnerlus: akadeemiliste üksuste teadlikkuse tõstmine EXU-st ja tugitegevustest, toote- ja teenusearendus koostöös akadeemiliste üksustega, mille tulemusel koostati ka EXU portfoolio, turuanalüüs ja uuringud, rahvusvaheliste arendusprojektide taotlemine (teenusedisain) ning uute strateegiliste partnerite otsing;
4. teadmus- ja koolitusteenuste müük: valitud teemade pakkumine väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele, osalemine messidel ja seminaridel, eelinkubatsiooni ja *spin-off*-teemade arutelu.

Tihedam koostöö on toimunud haridus-, loodusteaduse ja digitehnoloogia valdkonnaga, mis on tulenenud teadlaste aktiivsemast huvist, samuti ADAPTER-i päringutest just neis valdkondades ja turutrendide analüüsist.

Arendus- ja koolitustegevusi, sh EXU väljatöötamist, toetasid peamiselt kolm programmi: 1) TLÜ TEE ehk Tallinna Ülikool kui targa eluviisi eestvedaja (SA Archimedes programm), 2) Edu & Tegu ehk Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel (HTM-i programm),

³ Vt rohkem <https://www.exu.tlu.ee/et>

⁴ <https://adapter.ee>

3) „ApprEnt: Refining HE Apprenticeships with Enterprises in Europe” („Kõrghariduse praktikavõimaluste arendamine koos ettevõtetega Euroopas”, Erasmus + programm). Alustati uue Erasmus+ projekti käigus teenusedisaini rahvusvahelise õppeprogrammi SD4X väljaarendamist⁵.

Tallinna Ülikool kui targa eluviisi eestvedaja

TLÜ TEE peamised tegevused, mis suurendavad TLÜ kompetentsi koostööks ettevõtete ja teiste organisatsioonidega ning suurendavad koostöömahtu ettevõtetega, olid 2019. aastal järgmised: a) ADAPTER-i arendus ja juhtimine, päringute töötlemine ja pakkumuste koostamine, ettevõtetega proaktiivne suhtlus, seminaride korraldamine, TLÜ teadlaste kaasamine jooksvalt ADAPTER-i tegevustes; b) EXU proaktiivsete tegevuste arendamine ja teostus; c) EXU investeringud HIK-i teenuselaborisse ettevõtetele jt organisatsioonidele; d) koostööfestivalil „Õigel ajal õiges kohas” panustamine Tartus, ADAPTER-i seminaridel panustamine; e) partnernädala kavandamine ja teostus, sh uue tegevusena avatud laborite päeva korraldamine koostöös Tallinna Ettevõtlusametiga; f) EXU esitlusala ideekavandi koostamine (viiakse ellu 2020.–2021. aastal). TLU TEE vahehindamine tõi esile ettevõtetega koostöö valdkonna, kus on programmi eesmärgid täidetud ja ettevõtetega lepingute arvu kasv on olnud plaanitust suurem. Oluliste muudatuste saavutamiseks peab ülikoolis olema rohkem teadlasi, kelle põhitegevuses on rakenduslikud uurimisprojektid.

Tellimuspõhiste tööde maht tervikuna on kasvuteel, moodustades 11,6% kogu 2019. aasta TAL tuludest, sealjuures olid suurimad panustajad DTI, LTI ja ÜTI. EXU eesmärk on luua TLÜ-sse pikaajalist koostöökompetentsi ja tekitada 5–10 aasta jooksul ülikoolile olulist lisatulu.

1.3.2. ADAPTER-i arendustegevused

ADAPTER on Eesti teadus- ja arendusasutuste ettevõtluskoostööplatvorm, mille lõi kuus Eesti avalik-õiguslikku ülikooli 2016. aastal. Platvormi eesmärk on viia kokku ettevõtjate vajadused teadus- ja arendusasutuste kompetentsi ning tehnoloogiate võimalustega. Sinna on koondatud kõrgkoolide pakutavad teenused, teadus- ja arenduskoostöö ning tootearenduse ja täienduskoolise võimalused. Praeguseks on platvormiga liitunud 13 partnerit.

ADAPTER on EXU mõistes töövahend, mille kaudu tehakse operatiivset koostööd teiste ülikoolidega. Ettevõtetele annab ADAPTER võimaluse esitada küsimus korraga kõikidele ülikoolidele, EXU võimaldab suhelda otse TLÜ-ga. ADAPTER-i teenuste andmebaasis on kokku 564 teenust, millest 46 pakub TLÜ. 2019. aastal esitas TLÜ 95 pakkumist (2018. aastal 55 ja 2017. aastal 32) nii lühivastuste kui ka rahaliste pakkumistena. Pakkumisi esitati summas 474 596 eurot (2018. aastal 172 710 eurot), millest rahaliste lepinguteni jõuti 90 479 euro ulatuses.

Lisaks ADAPTER-i pakkumistele aitas avatud akadeemia koostada muid projektipakkumisi ülikoolis ca 600 000 euro ulatuses (lepinguid ca 265 000 ulatuses). Võideti Erasmus+ projekt „*Services Design Study Module*”, mille raames töötatakse välja teenusedisaini õppemoodulit TLÜ-s. See projekt aitab oluliselt kaasa teenusedisaini ja arenduse süsteemsele käsitlemisele ja kompetentsikasvule TLÜ-s.

1.3.3. F2F seminarid, partnernädal ja loengud ettevõtjatele

Avatud akadeemia korraldab alates 2015. aastast seminarisarjas F2F kohtumisi ettevõtjatega ja erialaühenduste esindajatega. Sari avab teadlastele koostöövõimalusi ettevõtete ja teiste organisatsioonidega. Kohtumistel saavad ülikooli praegused ja tulevased partnerid kuulda teadusmaailma uuemaid mõtteid teadlaste esitluses. 2019. aastal toimus kaks F2F seminari koostöös AvA uue nõukoja ja Eesti Kaubandus-Tööstuskojaga, samuti panustati kõikidesse ADAPTER-i seminaridesse.

Partnernädala lühiloengud on suunatud nii täiendusõppehuvilistele kui ka arendusprojektide potentsiaalsetele koostööpartneritele. 2019. aastal korraldati juba traditsiooniks saanud kaheksa lühiloengut, mis on neljandat aastat järjest osutunud väga populaarseks. Loengud toimuvad nii TLÜ-s

⁵ Vt rohkem <https://sd4x.eu>

kui ka ettevõtetes. Avatud akadeemia loengud ettevõtetele toimuvad koostöös Tallinna Ettevõtlusametiga kümme korda aastas.

Kokku osales 2019. aastal F2F seminarisarja ning partnerinäädala ja avatud akadeemia lühiloengutes 1061 inimest, mis on siiani kõige suurem osalus AvA lühiloengutes ühe aasta jooksul.⁶

1.3.4. Ettevõtlusõppe programm Edu&Tegu

Programmi Edu&Tegu eesmärk on rakendada ettevõtlikkust arendav õpikäsitus ja ettevõtlusõpet süsteemselt kõigil haridustasemetel ja -liikides ning luua kõigile õppijatele võimalus ettevõtlusõppe läbimiseks. 2019. aastal toimus programmi Edu&Tegu käigus TLÜ juhtimisel kolm koolitust. Koolituste fookuses olid ettevõtlusõppe korraldamine koolis, enesejuhtimiskuste arendamine ning ettevõtlikkust toetavad õpetamismeetodid koolis õpetavale mentorile. Kokku osales koolitustel 64 inimest.

STARTERTallinn

Edu&Tegu tegevussuuna „Eelinkubatsiooni elluviimine” käigus viidi ellu kaks programmi: 1) STARTERTallinn koos TalTech-ga, 2) STARTERhaapsalu programm koos TLÜ Haapsalu Kolledžiga. STARTERTallinna lõpetas 85 meeskonda, neist 25 TLÜ juhendamisel. Kümne parima hulka pääses kuus TLÜ tiimi. Programmi lõpetas 332 õppurit. Nii kevadise kui ka sügisese programmi käigus korraldati SSDN (*Start-Up Speed Dating Night*) mentorüritust, kus kummaski osales 160 inimest. Üritus toimus EKA majas. Programmi *demo day*’d ühendati suuremate *startup*’i-konverentsidega, nagu Latitude59 kevadel ja Robotex sügisel. Läbi viidi kaks ühepäevast Loomehäkki, üks Narvas „Hack the City” (36 osalejat) ja üks TalTech Mektorys „Cyber security and digital wellbeing”. STARTERhaapsalu lõpetas kevadel neli meeskonda. Neist üks saavutas finaalis teist-kolmandat kohta jagava koha. Programmis osales 22 õppurit.

Kõrghariduse praktikavõimaluste arendamine koos ettevõtetega Euroopas

TLÜ ja Eesti Kaubandus- ja Tööstuskoda osalesid aastatel 2017–2019 partneritena Euroopa Ülikoolide Elukestva Õppe Assotsiatsiooni (EUCEN) juhitud projektis „AppEnt: Refining HE Apprenticeships with Enterprises in Europe” (kõrghariduse praktikavõimaluste arendamine koos ettevõtetega Euroopas). Ülikooli poolt juhtis projekti avatud akadeemia. Projekti eesmärk oli arendada töökohapõhiseid õppe- ja praktikavõimalusi ning luua tugevad koostöövõrgustikud kõrgkoolide ja ettevõtete ning teiste organisatsioonide vahel, kes on seotud praktika või töökohapõhise õppega Eestis ja mujal. 2019. aastal osaleti poliitikasoovitusi koondava dokumendi koostamisel ja maikuus korraldati projekti kohtumine Tallinnas. AppEnti projekti tulemused on leitavad nii eesti kui ka inglise keeles⁷.

1.3.5. Täiendusõppe korraldamine

Täiendusõppe 2019. aasta tulud on olnud võrreldavad eelmise aastaga. Täiendusõppe eelarve maht oli 2019. aastal 1 716 741 eurot (2018. aastal 1,8 miljonit), mis moodustab 11,4% õppe kogutuludest. Lisaks teeniti 181 777 eurot rahvusvaheliste eksamite korraldamisest. Kokkuvõttes täienduskoolituse tulud põhieelarves kasvasid, kuid projektides ja avatud õppes vähenesid. Igal aastal võivad proportsioonid olla erinevad, see sõltub projektide tegevuskavast. Kõige rohkem panustasid koolitustesse nii osalemiste kui ka eelarve osas HTI, LTI ja BFM, avatud õppes TÜHI, ÜTI ning LTI.

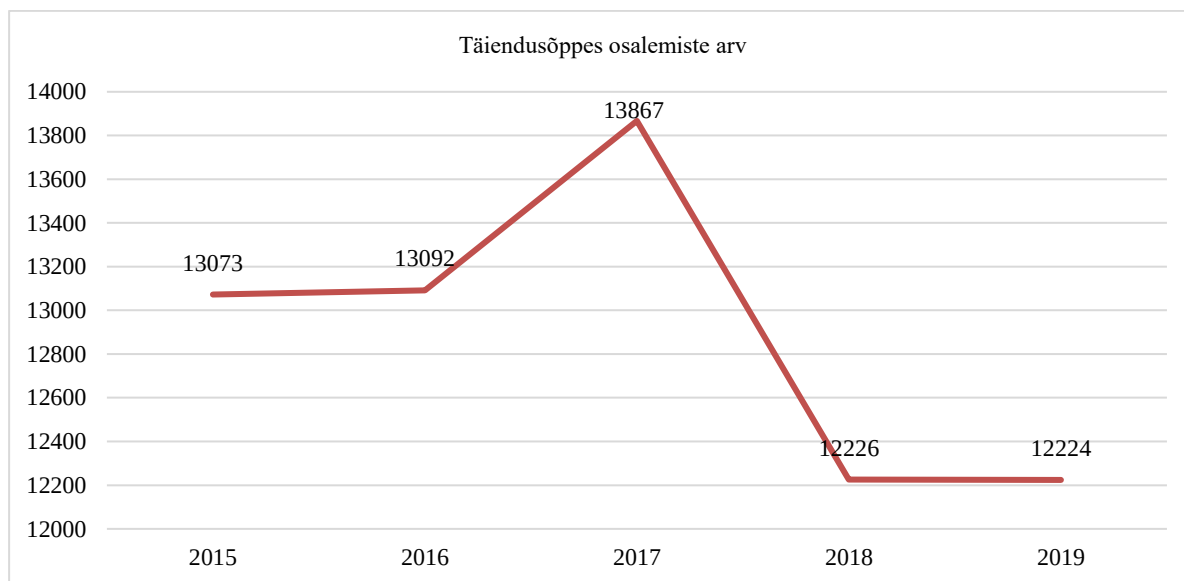
2019. aastal oli Tallinna Ülikooli täiendusõppes 12 224 osalemist (2018. aastal 12 226) (joonis 3). Andmed on esitatud infosüsteemide TÕIS ja ÕIS põhjal, kus kajastuvad nii täiskasvanud õppijad tasemeõppes täiendusõppena (avatud õpe) kui ka koolitustel osalejad, kuid ei kajastu loengud ja

⁶ Avatud akadeemia loengusari ettevõtjatele, vt teemasid ja ajakava <https://www.tlu.ee/avloengud>

Partnerinäädala loengud (5 loengut 2019. aasta sügisel), vt teemasid ja ajakava <https://www.tlu.ee/partnernadal-TON>

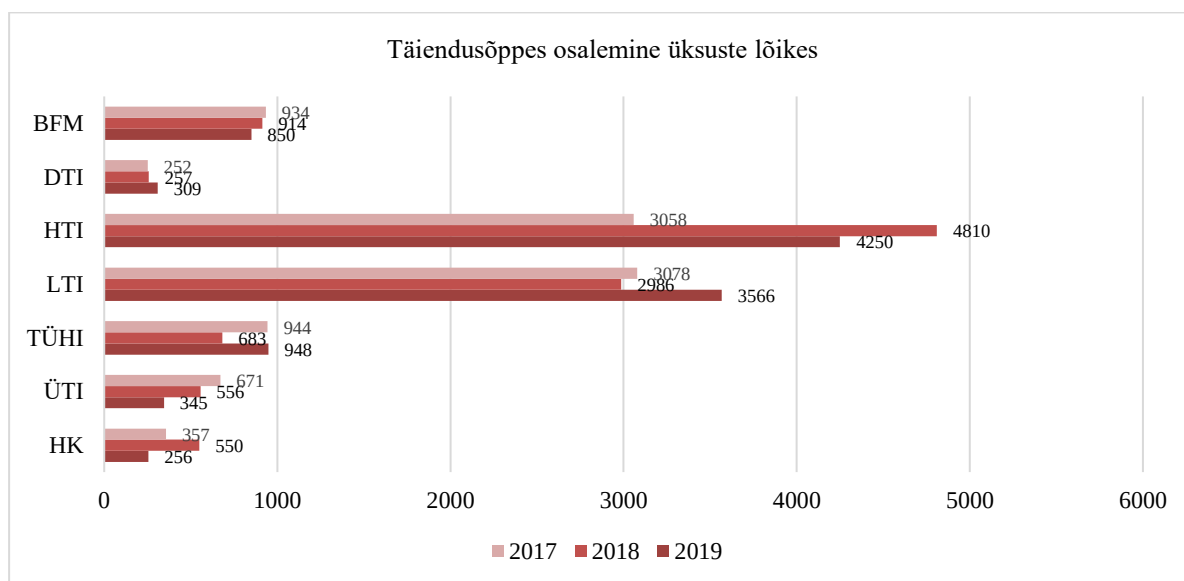
⁷ AppEnti soovituslikud tegevuspõhimõtted parema kõrghariduse tasemel töökohapõhise õppe mudeli loomiseks [eesti keeles](#) / [inglise keeles](#); kõrghariduse tasemel töökohapõhise õppe lepingu koostamise juhend; nõuanded kõigile osapooltele [eesti keeles](#) / [inglise keeles](#); kõrghariduse tasemel töökohapõhise õppe mentorite ja juhendajate koolitus; mentorkoolituse näidisõppekava [eesti keeles](#) / [inglise keeles](#); turunduspakett: töökohapõhine õpe kõrghariduses: õppides õpetame, õpetades õpime [eesti keeles](#) / [inglise keeles](#).

seminarid, milles osalemiste arv on aastast hinnanguliselt 2000. Viimase võrra on varasematel aastatel esitatud täiendusõppes osalemiste arv suurem. Täiendusõppe kursuste arv oli 2019. aastal 1187 (2018. aastal 1275). TLÜ on endiselt kolmas suurim täienduskoolituse pakkuja Eestis TÜ ja TalTechi järel (allikas: EATK).

Joonis 3. Tallinna Ülikooli täiendusõppes osalemiste arv aastatel 2015–2019

Täiendusõppes osalejate arv oli akadeemilistes üksustes jätkuvalt kõige suurem HTI-s ja LTI-s (joonis 4).

Joonis 4. Täiendusõppes osalemine üksuste kaupa aastatel 2015–2019

Täiendusõppe kõige populaarsemad koolitused 2019. aastal olid:

- kirjalik kommunikatsioon: ladus eneseväljendus ja korrektne eesti keel (TÜHI);
- kõne ja hääle treening (TÜHI);
- kinnisvaramaakleri kutseeksami ettevalmistus (ÜTI);
- treenerikoolituses „Spordi üldained - Abitreener, tase 3” (seotud kutse andmisega) (LTI);
- kunstiteraapiates „Visuaalkunstiteraapiate alused” (LTI);
- õpitoad toidutehnoloogias, näiteks „Pitsilised piparkoogid”;
- liikumise valdkonnas: „Lugu liigutuse taga – liikumistegevus eelkoolialiste lastega ja harjutusvara”;

- koolidele: meedia ja ristmeedia programmid (BFM);
- avalikkusele: mõjus esinemine ja suhtlemine meediaga (BFM);
- avalikkusele: erinevad montaažiprogrammid (BFM);
- ettevõtetele: Režii. Valgus. Kaamera. (BFM);
- sotsiaalmeedia reklaamide kujundamine (Haapsalu Kolledž);
- pädevuspõhine õpe ja õppimist toetav hindamine (Haapsalu Kolledž);
- hariduse valdkonnas: „Õpperobotika lasteaias”, õpi- ja lugemisoskuste arendamise programmid „Me loeme” ja „Õpime mõttega” ning „Õpetaja kui suhtleja – õppimist toetava suhtlusruumi looja”.

Tallinna Ülikool tunnustab igal aastal elukestva õppe valdkonna edukaid töötajaid, meeskondi ja partnereid. 2019. aastal oli silmapaistvad:

- aasta koolitajad 2019 tunnustuse said HTI nooremteadur Janika Leoste, ÜTI lektor Kristo Krumm ja Haapsalu kolledži koolitaja Kristin Veltri;
- aasta sisekoolitaja 2019 tunnustuse sai DTI informaatika õpetaja Kalle Kivi;
- aasta koolitusjuhi kategooria tunnustused: aasta koolitusjuht 2019 on DTI koostöö- ja koolitusjuht Pirje Jürgens ning aasta sisekoolitusjuht personaliosakonna koolitus- ja mobiilsusspetsialist Marika Matvejeva;
- avatud akadeemia täiendusõppe projektijuhti Lilian Rückenbergi autasustas rektor Tallinna Ülikooli tänukirjaga olulise panuse eest täiendusõppe valdkonna arendamisel.

Aasta koolitusteo tunnustusega pärjati kursus „Pedagoogika õppimisest ja õpetamisest alustavale õpetajale”, kursus „Eestikeelne õpetaja vene õppekeelelasteaia”, loengusari „Treeni teadlikult” koostöös loodus- ja terviseteaduste instituudi ja programmiga Tallinn Liigub, BFM-i laste filmikool, programmi Edu&Tegu käigus ettevõtlusõppe arendamine ja eelinkubatsiooni elluviimine. Aasta koolituspartneri nimetusega tunnustati kaht koostööpartnerit: Eesti Töötukassat ja Tallinna Haridusametit.

Avatud akadeemia koordineerib koolitusjuhtide võrgustiku tööd ning 2019. aasta olulisimad teemad olid näiteks ühiste koolituspakkumuste koostamine, õppekavade arendus (eelkõige digi- ja meediavaldkonnas), turunduse ja kommunikatsiooni valdkonnas e-poe arendus. Koolitusjuhtide võrgustikus toimus neljandat aastat järjest Loomelabor, kus seekord viidi läbi kogemuskohvik koolituste hindamise teemal. Suuremaid muutusi täiendusõppe valdkonnas 2019. aastal ei toimunud. Osaleti nii EATK kui ka EUCEN koostöövõrgustikus ja seotud projektides (vt eespool).

2019. aasta sügisel alustas Eesti Kõrg- ja Kutschariduse Kvaliteediagentuur täienduskoolitusasutuste lävendipõhise hindamisega Eesti Töötukassa koolituskaardi partnerite hulgas⁸. Hindamise eesmärk on anda hinnang täienduskoolitusasutuste võimekusele täita täiskasvanute koolituse seaduses ja täienduskoolituse standardis määratud täienduskoolituse kvaliteedi põhimõtteid. Esimeses etapis toimus veebilehe hindamine, mille TLÜ läbis edukalt. Järgmine hindamisetapp toimub 2020. aastal, kui hinnatakse täienduskoolituse õppe kvaliteeti: õppekavade ja õppe kvaliteedi vastavust seadusele ja standardi nõuetele.

1.3.6. Avatud õppe korraldamine

2019. aasta oli avatud õppes õppijate arvu osas stabiilne: kevadsemestril õpiti 322 õppeainet, sügissemestril 533 õppeainet, aastas kokku 855 õppeainet. Töötukassa koolituskaardi rahastamisel oli õppijaid kevadsemestril 5 ja sügissemestril 4; Noored Kooli õppijaid oli kevadsemestril 43 (11. ja 12. lend) ja sügissemestril 54 (12. ja 13. lend).

Aasta ülikoolis programmis olid uued õppekavad: Sissejuhatus antropoloogiasse, Reklaam kui kommunikatsioon, Hispaania kultuur, Itaalia kultuur. Jätakuvalt tuntakse huvi õppekavade Eesti keel ja kirjandus, Hiina ühiskond ja kultuur, Jaapani ühiskond ja kultuur Keeletoimetamine, Kultuuriteooria,

⁸ <http://ekka.archimedes.ee/lavendipohine-hindamine/>

Käsitlusi kaasaegsetest linnadest, Lastekaitse põhialused, Sissejuhatus kirjalikku tõlkesse, Kommunikatsiooni juhtimine ja Ärikorraldus vastu.

Sügissemestril said 14 ämmaemandat võimaluse raseduskriisi nõustamise täienduskoolituse käigus õppida tasemeõppeainet Üld- ja sotsiaalsühholoogia. Kõige populaarsem tasemeõppeaine täiendusõppena oli Sissejuhatus loomi kaasavatesse sekkumistesse, kus osales 32 õppijat.

1.3.7. Rahvusvaheliste eksamite ja koolituste korraldamine

Avatud akadeemia rahvusvaheliste eksamite keskuse põhisuund on rahvusvaheliselt tunnustatud keeletestide ja erialase kaugõppe testide korraldamine. Eksamikeskuse tegevused: a) eksamineerijate ja eksami läbiviijate koolitamine, täiendusõpe ja sertifitseerimine; b) erineva taseme inglise, hispaania ja itaalia keele kursuste korraldamine ja läbiviimine, c) IELTS-i eksami ettevalmistuskursus. 2019. aastal sooritas IELTS-i testi 621 kandidaati (2018. aastal 669), Cambridge Assessment Englishi eri taseme testi 348 kandidaati (2018. aastal 496) ja erialase kaugõppe testi (sh rahvusvaheline raamatupidamistest ACCA) 79 inimest (2018. aastal 91). Test of English for Aviation (TEA) testi sooritas 51 inimest. Rahvusvaheliselt tunnustatud saksa keele testi TestDaF sooritas 8 inimest (2018. aastal 12) ning hispaania keele testi DELE 5 inimest (2018. aastal 3). Kokku sooritas 2019. aastal rahvusvaheliste eksamite keskuses keele- või erialatesti 1112 inimest (2018. aastal 1271).

Avatud akadeemia rahvusvaheliste eksamite keskuse pädevusse kuulub ka keelekursuste ja eksamiks ettevalmistuskursuste läbiviimine, sh erineva taseme inglise ja hispaania keele kursused, IELTS-i eksami ettevalmistuskursused.

1.4. Ülevaade tunnustustest

2019. aasta novembris kehtestati Vabariigi Valitsuse korraldusega uued Teadus- ja Arendusnõukogu (edaspidi TAN) liikmed, kuhu koosseisu kinnitati ka kuni kolmeks aastaks Tallinna Ülikooli rektor Tiit Land. TAN nõustab Vabariigi Valitsust teadus- ja arendustegevuse strateegia küsimustes, suunates seeläbi rahvusliku teadus- ja arendus- ning innovatsioonisüsteemi arengut.

Tunnustus TLÜ teadustegevusele ja selle kõrgele tasemele on ka TLÜ teadlaste kuulumine Eesti Teadusagentuuri hindamisnõukogusse ja eksperdikomisjonidesse. Tallinna Ülikooli professor Anu Toots kuulus ETag-i nõukogu koosseisu. ETag-i hindamisnõukogu neljandasse koosseisu (perioodil 15.05.2019–03.01.2020) kuulusid Tallinna Ülikooli professor Ellu Saar ja professor Liisi Keedus, loodusteaduste eksperdikomisjoni kuulusid professor Tiiu Koff ja professor Tõnu Laas, sotsiaalteaduste eksperdikomisjoni kuulusid professor Ellu Saar, kes oli ka eksperdikomisjoni juht, professor Allan Puur ja professor Kenn Konstabel, humanitaarteaduste ja kunstide eksperdikomisjoni kuulusid professor Liis Keedus, kes oli eksperdikomisjoni juht, dotsent Ave Mattheus, dotsent Jaan Lahe, professor Krista Kerge ja vanemteadur Lembi Lõugas, eksperimentaalarenduse eksperdikomisjoni kuulusid professor Ellu Saar ja professor Marek Tamm.

Kaht TLÜ teadlast tunnustati 2019. aastal riigi teaduspreemiaga. Aastapreemiaga, mis antakse eelneva nelja aasta jooksul valminud ja avaldatud parimate teadustööde eest, tunnustati:

- Allan Puuri sotsiaalteaduste alal tööde tsükli „Eesti rahvastikuareng maakesksetes ja võrdlevas vaates” eest;
- Rein Rauda humanitaarteaduste alal teadustöö „Kultuuriloolised uurimused” eest.

2019. aastal ülikoolisiseselt silmapaistvaima publikatsiooni, õpiku ja loomingulise projekti konkursil tunnustati parimatena järgmisi.

Parimad monograafiad

- Anu Mänd. „Keskaegsed altarid ja rentaablid”. Tallinn: Muinsuskaitseamet, 2019, 336 lk.

Parim üldharidus- või kõrgkooliõpik

- Kristjan Kask. „Kui seinad räägiksid. Küsitlemise kunst”. Argo Kirjastus, Tallinn, 2019, 160 lk.
- Jaagup Kippar. „Digihumanitaaria tehnoloogiad. Kvantitatiivne digihumanitaaria. Kvalitatiivne digihumanitaaria”. 2019.

Parim loominguline projekt

- Heie Marie Treier. Eesti fotograafia, 2019.

Parim humanitaarteaduste artikkel

- Indrek Ibrus, Maarja Ojamaa. „The Creativity of Digital (Audiovisual) Archives: A Dialogue Between Media Archaeology and Cultural Semiotics”. In: Theory, Culture & Society, 2019, pp. 1–22.
- Kersti Lust. „Bitter Fruits of „A Merry Life?” Survival Chances of Children Born Out of Wedlock in Nineteenth-century Rural Estonia”. Journal of Family History, 45 (2020), Issue 1, 20–38. Online version 2019.

Parim sotsiaalteadustealane artikkel

- Eve Kikas, Kaja Mädamürk, Anu Palu. „What role do comprehension-oriented learning strategies have in solving math calculation and word problems at the end of middle school?”. British Journal of Educational Psychology, 2019, pp. 1–19.
- Peeter Selg, Piret Peiker. „There is More to Groups of People than Just Groups and People: On Trans-Actional Analysis and Nationalism Studies”. In: John Dewey and the Notion of Trans-action. A Sociological Reply on Rethinking Relations and Social Processes, Palgrave Studies in Relational Sociology C. Morgner (ed.), Palgrave Macmillan, New-York, 2019, pp. 55–81.

Parim loodusteadustealane artikkel

- Martin Küttim, Mati Ilomets, Liisa Küttim, Anna M. Laine, Bjorn J.M. Robroek. „Winter climate change increases physiological stress in calcareous fen bryophytes”. Science of The Total Environment, 2019.

Parim täppisteadustealane artikkel

- Sander Paekivi, Romi Mankin. „Bimodality of the interspike interval distributions for subordinated diffusion models of integrate-and-fire neurons”. Physica A: Statistical Mechanics and Its Applications, 2019.

1.5. Ülevaade väliskeskkonna mõjuritest

Selleks et tagada lugejale TLÜ 2019. aasta tulemustest parem kontekstuaalne ülevaade, on konkreetseid rahastusmeetmeid puudutavad väliskeskkonnast tulenevad trendid kirjeldatud eespool vastavates alalõikudes.

Oluliseks Eesti TAL-tegevuse tulevikku suunavaks sündmuseks 2019. aastal oli TAN-i tellitud Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni (edaspidi *TAI*) süsteemi hindamine⁹, mille tulemusi esitleti septembris.

Rahvusvahelised eksperdid tunnustavad Eesti poliitilist sihti ja erakondadeülest kokkulepet jõuda TAI riigieelarvelises rahastamises 1%-ni SKP-st, kuid väljendavad muret, et tegelikkuses ei ole sihile palju lähemale jõutud. Ekspertide hinnangul tuleks raha eraldamisel pöörata senisest enam tähelepanu TA-le ettevõtetes ning parandada TA-alast koostööd ja koordineerimist ministeeriumide vahel. Ekspertide hinnangul tuleks Eestil kujundada selged temaatilised eelistused, arvestades nii nutika spetsialiseerumise strateegiat kui ka Eesti vajadusi ja majanduslikku potentsiaali globaalsete väljakutsete lahendamisel.

Lisaks soovitatakse luua Eestis mitme Euroopa riigi eeskujul innovatsiooniagentuur, mis toetaks TA-tegevust ettevõtetes, ning arendada välja ettevõtete vajadusi arvestav innovatsiooniteenuste pakett. Samuti soovitavad eksperdid tugevdada Eestis teadmussiirde vahendajaid ehk organisatsioone, kes aitavad teadustulemusi viia ettevõtlusele lähemale ja leida ettevõtetele sobivaid teaduspõhiseid lahendusi, ning leiavad, et tugevdada tuleks ülikoolide teadmussiirde üksusi ja kaaluda ülikoolideülese üksuse loomist. Ekspertide hinnangul tuleks korrastada ülikoolide tööjaotust ning ajakohastada ka ülikoolide juhtimist, et need vastaksid paremini ühiskonna vajadustele.

⁹ Peer Review of the Estonian R&I System, PSF 2019; <https://rio.jrc.ec.europa.eu/library/peer-review-estonian-research-and-innovation-system-final-report>

Jätkus ka teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni ja ettevõtluse arengukava aastateks 2021–2035 ettevalmistamine, mille käigus korraldati 2019. aastal kaks ümarlauaarutelu.

1.6. Teadusprorektori hinnang valdkonna arengule

Üldises plaanis jätkusid varasematel aastatel kujunenud positiivsed trendid: kasvas teaduspõhise TAL-tegevuse rahastus, kõrgetasemeliste publikatsioonide arv akadeemilise töötaja kohta püsis stabiilsena ning uurimiserühmade osalus konkurentsipõhise TA rahastuse taotlemisel oli väga aktiivne. Rõõmustan interdistsiplinaarsete teadusprojektide osakaalu jätkuva tõusutrendi ning aina hoogustuva aktiivsuse üle ühiskonnale suunatud TAL-tegevustes. Kuigi rahvusvaheliste projektide juurdekasv ei täitnud optimistlikult seatud ootusi, on tulemus realistlikult võttes siiski hea. Mitu meie esitatud taotlust said kõrge hinnangu vaatamata sellele, et jäid tihedas konkurentsist rahastusest napilt ilma.

Meie teadustegevuse kõrgest tasemest ja Tallinna Ülikooli kui teadusülikooli maine tugevnemisest annab tunnistust ka rektor Tiit Landi kinnitamine Eesti Teadus- ja Arendusnõukogu liikmeks, mitme meie teadlase kuulumine Eesti Teadusagentuuri hindamisnõukogusse ja eksperdikomisjonidesse ning meie tippteadlaste tunnustamine riiklike teaduspreemiatega. 2019. aasta laureaate hulgas olid professor Allan Puur (aastapremia sotsiaalteaduste alal tööde tsükli „Eesti rahvastikuareng maakesksetes ja võrdlevas vaates” eest) ning professor Rein Raud (aastapremiaga humanitaarteaduste alal teadustöö „Kultuuriloolised uurimused” eest). Aruande koostamise ajaks on välja jagatud riiklikud teaduspreemiad ka 2020. aasta laureaatele, kelle kandidatuurid esitati 2019. aasta lõpus. Ka sel aastal pälvis TLÜ kaks preemiat: professor Tobias Ley juhitud uurimiskollektiiv (sotsiaalteaduste alal teadustöö „Piire ületav haridusuuendus tehnoloogiapõhiste teadusuuringute toel” eest) ning vanemteadur Marika Mägi (humanitaarteaduste alal monograafia „In Austrvegr: The Role of the Eastern Baltic in Viking Age Communication across the Baltic Sea” eest).

Oluline samm 2019. aastal oli uue akadeemiliste töötajate karjäärimudeli rakendumine alates 1. septembrist (uus töösuhete eeskiri kinnitati 2019. aasta aprillikuu senatis), tenuurikomisjoni moodustamine ning tenuuriprofessoride profiilide väljatöötamine järgneva viieks aastaks. Esimene tenuuriprofessor alustas 2020. aasta veebruaris ning samas kuulutati välja ka kümme esimest avatud rahvusvahelist konkurssi tenuuriametikohtadele.

Tundes head meelt 2019. aastal jätkunud teaduse baasfinantseerimise mahu kasvu üle, mis võimaldab ülikoolis rakendada uusi teadus- ja arendustegevust toetavaid meetmeid, on ülikool jätkuvalt olukorras, kus TAL-valdkonna arengu võtmeks on edukus konkurentsipõhise rahastuse taotlemisel. Lisaks juba eelmise aasta aruandes mainitud uuele ERA Chairi projektile tootsin 2019. aastal rahastuse saanud projektidest esile vaid mõned, mis annavad tõestust meie teaduse konkurentsivõimelisusest rahvusvahelisel tasemel:

- ERC grant „Translating Memories: The Eastern European Past in the Global Arena” (grandihoidja võrdleva kirjandusteaduse ja kultuurianalüüsi dotsent Eneken Laanes);
- HERA programmi projekt „Public transport as public space in European cities: Narrating, experiencing, contesting” (projekti juht maastiku ja kultuuri keskuse teadur Tauri Tuvikene);
- H2020 projekt „TECHNEQUALITY: Tehnoloogiline ebavõrdsus – tehnoloogilise innovatsiooni ja sotsiaalse ebavõrdsuse seosed” (projekti juht professor Ellu Saar);
- Euroopa Komisjoni poolt rahastatav projekt „DigiGen” (projekti juht professor Merike Sisask).

Kui võtta taustsüsteemiks teaduse baasfinantseerimise osakaal (TLÜ osakaal oli 2019. aastal ligikaudu 9% ülikoolide baasfinantseerimise rahastuse kogumahust), siis on TLÜ edukus Horisont 2020 meetmest rahastuse taotlemisel jätkuvalt mõnevõrra suurem kui teistel Eesti ülikoolidel: 2019. aasta seisuga ligikaudu 13% Eesti ülikoolidele eraldatud Horisont 2020 rahastusest.

Arvestades siseriikliku grandisüsteemi (PUT) alarahastatust ning jätkuvalt ülitihedat konkurentsi TLÜ võtmevaldkondades, kus edukuse määr jääb 10–15% piirimaile, võib pidada kolme grandi saamist ja ühes osalemist 2019. aasta taotlusvoorus kordaminekuks. Humanitaarteaduste valdkonnas rahastatud seitsmest rühmagrandist on ühe juhiks Tallinna Ülikooli baltisaksa uuringute ja keskkonnaajaloo

professor Ulrike Plath ning eesti kirjanduse ja kirjandusteooria professor Piret Viirese uurimisrühm on partneriks Eesti Kunstiakadeemia juhitud rühmagrandis (teema juht professor Virve Sarapik). Sotsiaal- ja humanitaarteadustes eraldatud neljast järeldoktori grandist kaks eraldati Tallinna ülikooli taotlustele, mille esitajateks olid Martin Aidnik ja Triin Lauri.

2018. aasta aruande alusel hindas TAL-valdkonna tendentse kõrgelt ka ülikooli senat, kes nentis: „Teadusvaldkonnas on mitu positiivset arengut, mis osutavad vastuvõetud teadus- ja arendustegevuse strateegia ja valdkonna tegevuste parema planeerimise tulemuslikkusele.” Suuremate ootustena järgnevas aastaks esitas senat kaks teemat: rakendada meetmeid doktoriõppe väikese kaitsmiste arvu tõstmiseks ning analüüsida TLÜ tippkeskuste tegevust ja perspektiive, et suurendada nende mõjukust ja nähtavust ka väljaspool ülikooli. Doktoriõppes on tehtud muudatusi nii vastuvõtu kujundamisel kui ka doktorantidele soodsamate tingimuste loomisel (nt alates 2019. aasta vastuvõtust tagatakse doktorandile sissetulek Eesti keskmise palga ulatuses), kuid on arusaadav, et selliste meetmete rakendamise mõju ilmneb alles kaugemas tulevikus. Tippkeskuste puhul on astutud mitmeid samme kommunikatsioonitegevuste hoogustamiseks, kuid põhjalikumat arutelu tulevikuperspektiivide üle planeerime 2021. aastasse, kus avaneb uue perioodi rahastusmeetmete selgem perspektiiv ning algavad arutelud ülikooli 2023. aastast kehtima hakkava arengukava koostamiseks.

Teaduse mahu ja kvaliteedi kõrval on üha olulisem teaduse ühiskondlik mõju ja teadlaste panuse suurendamine. Meie teadlaste suurem aktiivsus 2019. aastal ühiskonnale suunatud TAL tegevuses ehk teadmuspõhiste teenuste ja rakendusprojektide läbiviimises kajastub TA strateegias indikaatoriks seatud tellijapõhise teadus- ja arendustegevuse mahu kasvus (2019. aastal 1 801 511 eurot ja 2018. aastal 1 760 371 eurot). Seda arengut toetab edukalt avatud akadeemia mitme ülalkirjeldatud algatuse kaudu. Hoogustunud on tegevus ettevõtluskoostöö platvormi ADAPTER käigus ja oleme tegevustega aktiivselt sisustamas ülikooli koostööplatvormi EXU brändi.

II Õpe

2.1. Ülikooli eesmärgid ja nende saavutamine õppes

Tallinna Ülikooli arengukavas 2015–2020 on määratud strateegiliste eesmärkide toetamiseks läbivad tegevuspõhimõtted, mis on aluseks muu hulgas õppetegevusega seotud protsesside alaeesmärkidele (tabel 8).

Tabel 8. Ülikooli tegevuspõhimõtted õppe alaeesmärkidena ja oodatavate tulemustega

Tegevuspõhimõte	Ülikool on oma tegevuses interdistsiplinaarne	Ülikool on rahvusvaheline	Ülikool on nõudlik ja jätkusuutlik
Alaeesmärgid	Üldpädevuste ja praktiliste oskuste kujundamine õppeprotsessis	Ingliskeelne õpe on loomulik osa õppetegevusest	Ühiskonna, tööturu ja õppijate vajadustest lähtuvad õppekavad
Oodatav tulemus	- on kasvanud kahe või enama eriala aineid lõimivate õppekavade arv; - on paranenud vilistlaste rahulolu omandatud üldpädevustega; - on kasvanud eri õppekavade üliõpilaste ühiselt kaitstud lõputööde arv.	- on kasvanud ingliskeelsete õppekavade osakaal; - on paranenud üliõpilaste rahulolu ingliskeelse õppetöö kvaliteediga; - on kasvanud välisõppes osalenute osakaal; - on kasvanud välisüliõpilaste osakaal; - on kasvanud välisdoktorantide arv.	- on kasvanud üle 25-aastaste üliõpilaste osakaal bakalaureuse- ja magistriõppe astmel; - on suurenenud lõpetanute osakaal sisseastunutest.

Ülikooli eesmärkide saavutamist hinnatakse elluviidud tegevuste ja võtmenäitajate alusel. 2015. aastal määrati võtmenäitajate arvestamise meetoodika ja fikseeriti algtase. Tabelis 9 on näha 2015. aasta algtase ning võtmenäitajate tase aastatel 2016, 2017, 2018 ja 2019.

Tabel 9. Võtmenäitajad õppes aastatel 2015–2019

	Võtmenäitaja	2015	2016	2017	2018	2019
Interdistsiplinaarsus	kahe või enama eriala aineid lõimivate õppekavade arv	23	26	18	21	23
	vilistlaste rahulolu omandatud üldpädevustega ¹⁰	3,59	3,68	4,33	4,09	4,16
Rahvusvahelistumine	ingliskeelsete õppekavade osakaal	21,4%	25,6%	26,5%	30,8%	29,3%
	üliõpilaste rahulolu ingliskeelse õppetöö kvaliteediga	4,2	-	4,2 ¹¹	4,2	4,1
	välisõppes osalenud üliõpilaste osakaal	1,9%	1,7%	2,3%	2,8%	3%
	välisüliõpilaste osakaal	7,3%	8,7%	9,2%	10,9%	12,9%
	välismaalastest järel doktorantide arv	4	1	2	6	10
Nõudlikkus ja jätkusuutlikkus	üle 25-aastaste üliõpilaste osakaal bakalaureuse- ja magistriõppes	51,8%	53,2%	55,2%	56,2%	58,9%
	lõpetanute osakaal sisseastunutest	42,6%	47,2%	47,8%	52,2%	49,8%

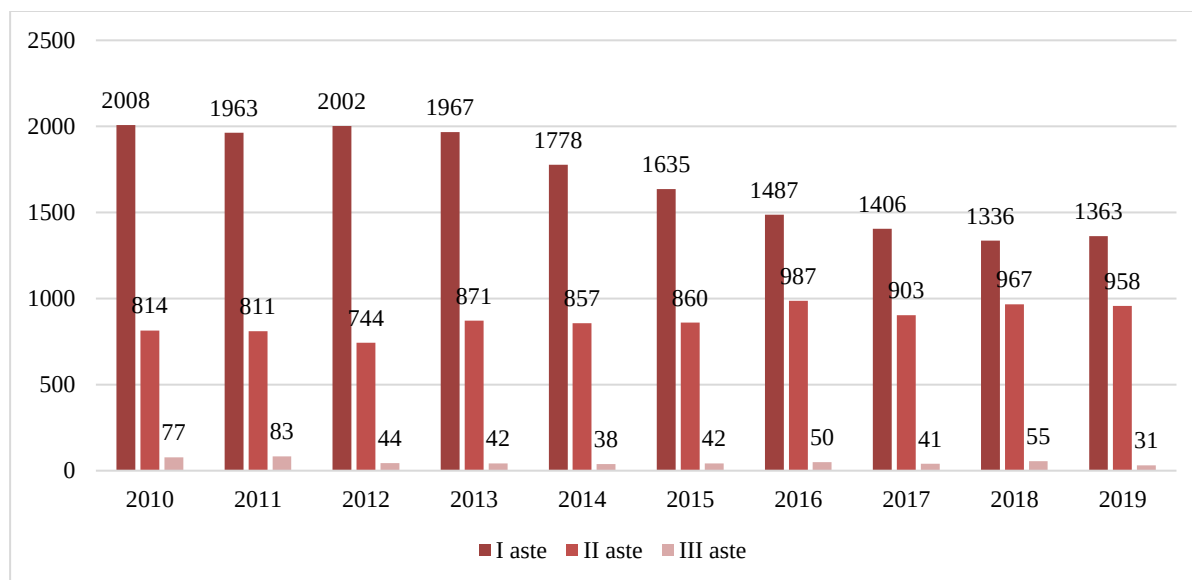
¹⁰ Vilistlaste rahulolu omandatud üldpädevustega mõõdetakse viiepallisel skaalal.

¹¹ Seoses muutunud meetodikaga ei ole alates 2016. aastast rahuloluhinnangu võrreldavad varasemaga.

2.2. Ülevaade õppetegevusest

Vastuvõtt

2019. aasta sügisel immatrikuleeriti Tallinna Ülikooli 2352 uut üliõpilast, neist 1363 bakalaureuse- ja rakenduskõrghariduse õppesse, 958 magistriõppesse ja 31 doktoriõppesse. Eelmise aastaga võrreldes on vastuvõtt I ja II astme õppekavadele jäänud sisuliselt samaks, kuid vastuvõetute arv III astme õppekavadele on vähenenud: vastuvõetute arv I astme õppekavadele on suurenenud 2%, II astme õppekavadele vastuvõetute arv on vähenenud 1% ning vastuvõetute arv III astme õppekavadele on vähenenud 44% (joonis 5).

Joonis 5. Vastuvõtt Tallinna Ülikooli aastatel 2010–2019

2019. aasta I ja II astme vastuvõtu väikesed erinevused on eelkõige seotud välisüliõpilaste vastuvõtu suurenemisega ning õppekohtade arvu muutustega, näiteks võetakse mõnele õppekavale vastu üle aasta, samuti on põhjuseks halduslepingu täitmisest tulenevad muudatused, näiteks eripedagoogika õppekavade õppekohtade arvu suurendamine. Sisseastumiskõuetes oli suurim muutus HTI loobumine eesti keele riigieksamitulemuste kasutamisest, mis asendati vastuvõtu käigus sooritatava e-etteütlusega.

Doktoriõppe erinevus tuleneb õppekohtade arvu vähenemisest. 2018. aastal võttis TLÜ senat vastu teadus- ja arendustegevuste strateegia aastateks 2019–2021, milles seati eesmärgiks tagada kõikidele alates 2019. aastast vastu võetud täiskoormusega õppivatele doktorantidele netosissetulek vähemalt Eesti keskmise netopalgale mahus. Eelnevalt lähtuvalt muudeti doktoriõppe kohtade loomise regulatsioone (riiklikust tegevustoetusest rahastatavad, ülikooli rahastusega ja sihtrahastusega õppekohad). Selle muudatusega seoses võttis ülikool rahalisi lisakohustusi ja vähendati avatavate õppekohtade arvu.

2019. aastal analüüsiti välisüliõpilaste vastuvõtul kandidaatide kandideerimisteedekonda, et parendada vastuvõtuprotsessi. Analüüsi jaoks jagati vastuvõtt tinglikult nelja etappi: lubatud eksamile, vastuvõtueksam, vastuvõtu pakkumine ja immatrikuleerimine. Analüüsi käigus kaardistati kandidaatide liikumine ja edasijõudmine etappides ning sagedamini ettetulevad tõrked. 2019. aastal immatrikuleeriti ehk õpinguid alustas 71% vastuvõtupakkumise saanud kandidaatidest. Kui vaadelda avalduste arvu ja immatrikuleerimise suhet, siis 21% avalduse esitanud kandidaatidest jõudis õpingute alustamiseni. Edukamalt jõudsid avaldusest immatrikuleerimiseni Eesti lähiriikide ja EL-ist pärit kandidaadid. Ülevaade avalduste ja immatrikuleerimise suhtest kõige enam avaldusi esitanud riikide põhiselt on esitatud tabelis 10.

Tabel 10. 2019. aasta välisüliõpilaskandidaatide avalduste arv ja immatrikuleeritute osakaal nendest

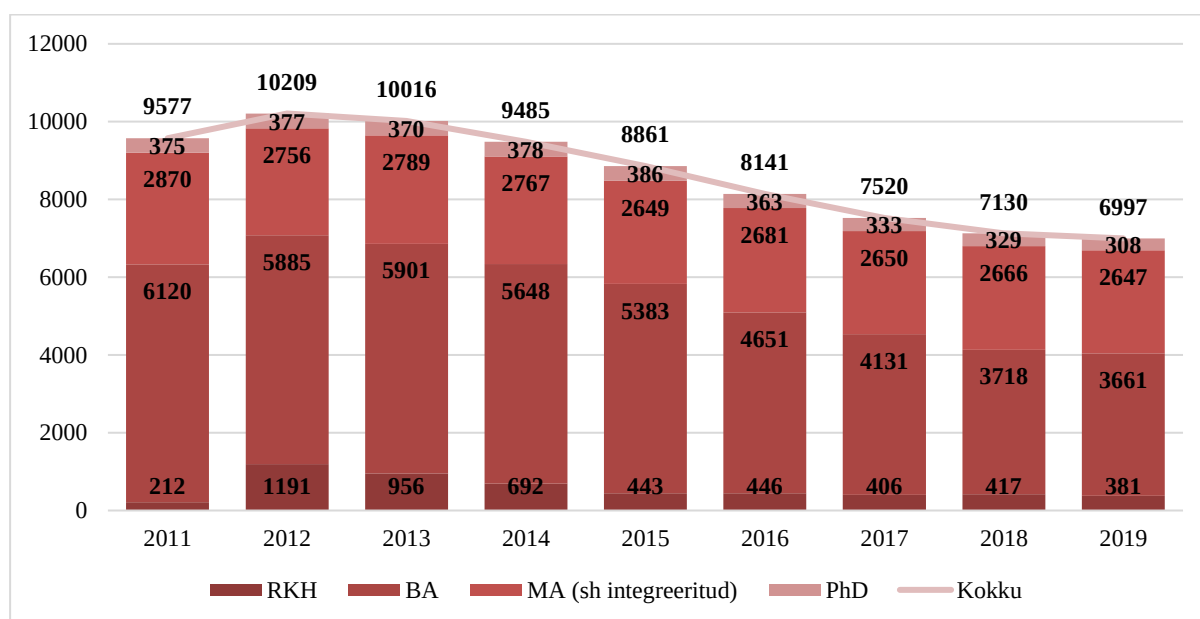
Riik	Avalduste arv	Immatrikuleeritute osakaal avalduste arvust
Nigeeria	360	15,3%
Bangladesh	147	8,8%
Pakistan	139	16,5%
Soome	98	58,2%
Kamerun	94	10,6%

Analüüsist lähtuvalt uuendati 2019. aasta sügisel Tallinna Ülikooli vastuvõtutingimusi ja -korda, et tagada kandidaatide võimalikult sujuv ja nõuetekohane vastuvõtt. Uuenenud kord jõustub 2020. aasta vastuvõtul.

Õppekavad ja üliõpilased

2019. aastal avati vastuvõtuks 116 õppekava (2018. aastal 120, 2017. aastal 121, 2016. aastal 117 ja 2015. aastal 131 õppekava). I astmel avati taas vastuvõtt sotsiaalpedagoogika õppekavale, mida õpetati varem Rakvere Kolledžis, nüüd HTI-s. Üle aasta avatavate õppekavade hulgast kuulutati vastuvõtt koreograafia magistriõppekavale ning ei kuulutatud vastuvõttu I astme filmikunsti ja koreograafia õppekavale ning II astme dokumentaalfilmi ja suulise tõlke õppekavale.

Üliõpilaste arv jätkab kahanevat trendi: 2019. aastal oli üliõpilaste arv kokku 6997 (2018. aastal 7130, 2017. aastal 7250 ja 2016. aastal 8141 üliõpilast). Sarnaselt varasemate aastatega on kõige suurem vähenemine toimunud kõrghariduse I astmel (joonis 6).

Joonis 6. Üliõpilaste arv TLÜ-s kõrgharidusastmete kaupa aastatel 2011–2019

Üliõpilaste arvu vähenemine on olnud alates 2011. aastast üleriigiline suund, mis on viimastel aastatel küll aeglustunud, kuid jätkab siiski langevat trendi. 2016. aastal oli Eestis riikliku statistika alusel kokku 47 793 üliõpilast, 2017. aastal 46 154 üliõpilast, 2018. aastal 45 815 üliõpilast ja 2019. aastal 45 178 üliõpilast. Läbi aastate on vähenenud just nooremate (kuni 24-aastaste) üliõpilaste osakaal kõigist üliõpilastest (2008. aastal moodustasid nad 64% üliõpilastest ja 2019. aastal 51%) ning kasvab 35-aastaste ja vanemate üliõpilaste osakaal (2008. aastal moodustasid nad 21% üliõpilastest ja 2019. aastal 29%). Võrreldes teiste suuremate avalik-õiguslike ülikoolidega võib öelda, et sarnaselt TLÜ-le on üliõpilaste arv vähenenud ka EMÜ-s ja TalTechis ning mõlemas ülikoolis on vähenemine suurem kui TLÜ-s; Tartu Ülikoolis on üliõpilaste arv veidi kasvanud. (Allikas: Haridussilm)

Väliskülarisüliõpilased ja välisõppes osalenud TLÜ üliõpilased

Ülikooli üks tegevuspõhimõtetest on rahvusvahelises, mistõttu väliskülarisüliõpilaste, välisüliõpilaste ja välisõppes osalenud TLÜ üliõpilaste näitajad on üks alus ülikooli õppetegevuse strateegiliste eesmärkide saavutatuse hindamisel.

Tasemeõppes osalenud välisüliõpilaste osakaal on jätkuvalt positiivses kasvutrendis, moodustades 13,1% (2018. aastal 11%, 2017. aastal 9,2% ja 2016. aastal 8,7%). Samuti on veidi suurenenud välisõppes osalenud TLÜ üliõpilaste osakaal. Väliskülarisüliõpilaste arv on võrreldes eelmiste aastatega pisut vähenenud, mis vastab ka ülikooli soovile tasakaalustada sisse- ja väljaminevate üliõpilaste mobiilsust (tabel 11).

Tabel 11. Välisõppes osalenud TLÜ üliõpilaste, tasemeõppe üliõpilaste ja väliskülarisüliõpilaste osakaal aastatel 2012–2019

		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Välisõppes osalenud TLÜ üliõpilaste osakaal (%)	kokku	1,96	2,0	2,5	1,94	1,70	2,31	2,8	3
	RKH		0,63	1,59	-	0,90	1,23	1,0	-
	BA	1,97	2,27	2,43	1,84	1,78	2,18	2,8	2,4
	MA	1,31	1,83	1,84	2,11	1,53	2,23	2,8	2,6
	PhD	1,86	0,81	8,99	4,4	2,75	6,01	5,5	18,5
Tasemeõppe välisüliõpilaste osakaal (%)	kokku	2,6	3,8	5,5	7,29	8,67	9,15	11,0	13,1
	RKH	0,42	0,73	0,43	0,23	1,12	0,25	0,2	-
	BA	2,79	4,2	6,14	7,78	9,22	9,59	10,7	12,1
	MA	2,1	3,55	4,73	6,72	8,36	9,25	13,4	16,7
	PhD	6,6	8,1	10,8	12,4	13,2	13,8	17,3	19,8
Väliskülarisüliõpilaste arv kokku		302	318	307	366	357	354	391	343

Lõpetamine

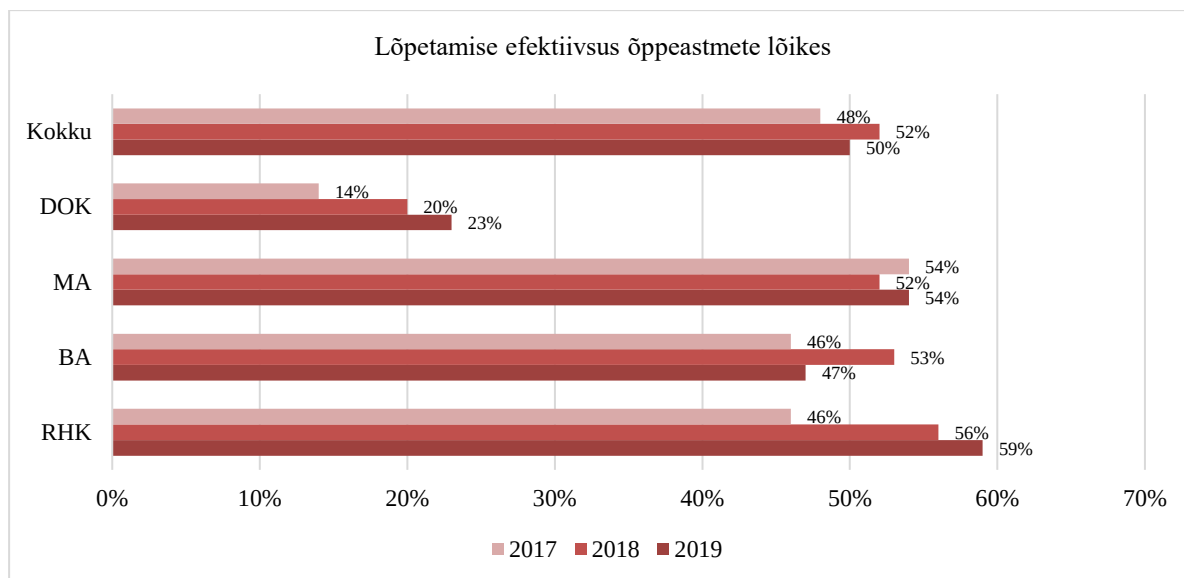
2019. aastal lõpetas Tallinna Ülikooli 1620 üliõpilast, sh 18 doktoranti. Varasematel aastatel on lõpetajate arv vähenenud, kuid eelmise aastaga võrreldes on trend murtud ja üldine lõpetajate arv on pisut suurenenud (tabel 12).

Tabel 12. Lõpetajate arv õppeastmete kaupa aastatel 2015–2019

Lõpetajate arv	2015	2016	2017	2018	2019
Kokku	1910	1884	1802	1557	1620
RKH	305	99	79	98	88
BA	917	1143	1090	835	811
MA	668	622	608	600	703
PhD	20	20	25	24	18

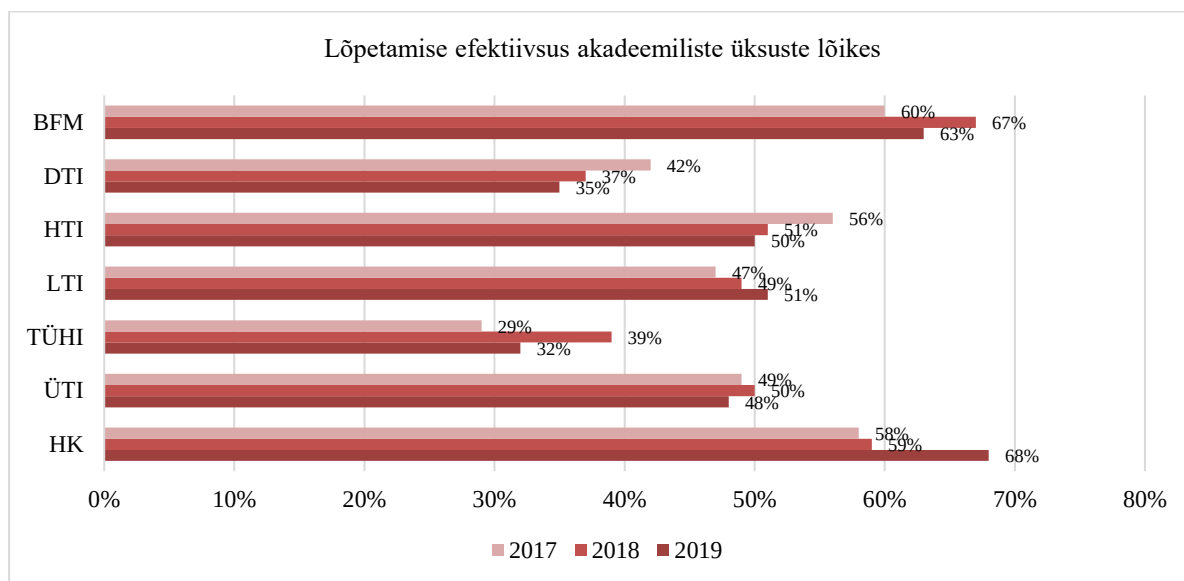
Suurenemine on tõenäoliselt tulenenud akadeemiliste üksuste järjepidevast toest ja tähelepanust lõpetajatele, kuid ka uuemate õppekavade esimestest lõpetajatest. Samas peab siiski märkima, et lõpetamise efektiivsus ei ole vaatamata lõpetajate arvule suurenenud. Eelmise aastaga võrreldes on lõpetamise efektiivsus¹² kõikides õppeastmetes peale BA pisut paranenud, kuid see ei ole positiivselt mõjunud ülikooli üldnäitajale: 2019. aastal 50%, võrdluseks 2018. aastal 52%. RKH õppeastmel oli lõpetamise efektiivsus 59%, BA õppeastmel 47% (2018. aastal 53%), MA õppeastmel 54% ja doktoriõppes 23% (joonis 7).

¹² Lõpetanute osakaal (%) aruandeaastast nominaalage + 1 aasta (doktoriõppes ja integreeritud õppes + 2 aastat) tagasi sisseastunud üliõpilaste arvust 1. novembri seisuga.

Joonis 7. Lõpetamise efektiivsus Tallinna Ülikoolis õppeastmeti aastatel 2017–2019

Kui varasematel aastatel oli üldine lõpetamise efektiivsus akadeemiliste üksuste kaupa pigem kasvutrendis, siis 2019. aastal on see pisut langenud, ainult LTI ja HK lõpetamise efektiivsus on eelmise aastaga võrreldes pisut paranenud (joonis 8).

Joonis 8. Lõpetamise efektiivsus akadeemiliste üksuste kaupa aastatel 2017–2019

2.2.1. Ülevaade õppekavaarendusest

Tallinna Ülikooli õppekava statuut (edaspidi *ÕKS*) reguleerib tasemeõppe õppekavade ülesehitust ning õppekavade avamise, muutmise, arendamise ja sulgemise tingimusi. 2019. aastal tehti järgmised õppekavade ülesehitust puudutavad muudatused:

- kehtestati nelja-aastasele bakalaureuseõppekavale struktuur, mida rakendatakse Koreograafia bakalaureuseõppes, kus vähema õppeajaga ei ole võimalik õpiväljundeid saavutada;
- kõigil õppekavadel võimaldati valikainete kogumahu suurenemist varasema 2,5 korra asemel 3 korda;
- muudeti õpetajakoolituse õppekavade struktuuri, et tagada paindlikud õppimisvõimalused erineva kogemusega õppijatele.

2019. aastal läbis Tallinna Ülikool mitme õppekavagrupi kvaliteedihindamise, mis on sisendiks õppekavade arendustegevusele (tabel 13). Alates 01.09.2019 jõustunud kõrgharidusseaduse kohaselt ei toimu edaspidi korralisi õppekavagrupi hindamisi, vaid õppekavasid hinnatakse institutsionaalse akrediteerimise ja temaatiliste hindamiste käigus. Seega lähevad edaspidi hindamisele vaid õppekavad, mis on saanud tähtajalise kõrvaltingimuse täitmisega otsuse.

Tabel 13. 2019. aastal õppekavagrupi kvaliteedihindamisel osalemine

Õppekavagrupp	Hindamisotsus	Kõrvaltingimuse täitmise kuupäev
Kunstid (BA, MA) tegevuskava esitamine	7 aasta pärast (2024)	
Tervishoid (MA) tegevuskava esitamine	7 aasta pärast (2024)	
Õpetajakoolitus ja kasvatusteadused (INT, BA, MA) kõrvaltingimuse täitmise aruanne	7 aasta pärast (2023)	
Isikuteenindus (BA, MA) uus hindamine	7 aastat kõrvaltingimusega	26.02.2021
Humanitaaria (PhD) tegevuskava esitamine	7 aasta pärast (2024)	
Informaatika ja infotehnoloogia (PhD) tegevuskava esitamine	7 aasta pärast (2024)	
Keeled ja kultuurid (PhD) tegevuskava esitamine	7 aasta pärast (2024)	
Psühholoogia (PhD)	7 aasta pärast (2025)	
Sotsiaalteadused (PhD)	7 aasta pärast (2025)	
Sotsiaalteenusused (PhD)	7 aasta pärast (2025)	
Õpetajakoolitus ja kasvatusteadused (PhD)	7 aasta pärast (2025)	

2.2.2. ELU (erialasid lõimiv uuendus) ülevaade

ELU ehk Erialasid Lõimiv Uuendus on uuenduslik õppeaine, mille käigus viiakse ellu erialadeülese teemapüstitusega projekte. ELU lisab Tallinna Ülikooli akadeemilisele kvaliteedile uuenduslikkuse komponendi ja annab õppejõududele võimaluse end uuel moel arendada.

2019. kalendriaastal viidi läbi 88 ELU projekti, millest 9 projekti juhendajaks olid üliõpilased. ELU projekte juhendas 147 ülikooli töötajat, kellest 136 olid akadeemilised ja 11 mitteakadeemilised töötajad. Kokku registreeris ELU õppeainesse 1660 üliõpilast. Projektide käigus tehti koostööd mitme ettevõtte ja organisatsiooniga, nagu muuseumid, munitsipaalasutused, pruulikoda Humalakoda, SA Innove Edu ja Tegu, Junior Achievement Eesti, World Cleanup Day, Abi- ja Teraapiakoorte Ühing.

2019. aasta sügissemestril võeti kasutusele ELU üldine Moodle'i kursus, mille eesmärk on tagada ELU-ga seotud organisatoorse materjalide (üliõpilase ABC, juhendaja ABC, eelarve kasutamise reeglid jne) ning õppeainete kohustuslike töödega seotud info (vahenädalale ja esitluspäevale registreerimine, valminud materjalide esitamine jne) levik. 2019. aasta sügissemestrist alates peavad kõik projektid esitama tulemused kirjalikult portfoolio vormis (varem esitati projekti lõpus plakadid).

2019. aasta sügissemestrist alates saab ELU VÕTA-ga üle kanda. VÕTA taotlusi hindab ELU nõukoda, kes otsustab, kas kogemusest õpitu sobitub ELU õpiväljunditega.

Mõned näited 2019. aasta projektidest:

- „Pruulitud ELU”, mille käigus pruulisid üliõpilased vanade (18. ja 19. sajandi) saksa retseptide järgi võimalikult sarnast õlle pruuli, kasutades selleks ka ajastule omaseid tehnikaid. Tehti koostööd Humalakojaga. Mitme pruuli tulemusel välja valitud pruuli pakuti ESEH 2019 konverentsil. Projekt oli edukas ja osalejad esitasid oma tulemust ka ERR-i telesaates „Ringvaade”;

- „Kaasav ELU”, mis kestis kaks semestrit (kevadsemester ja sügissemester 2019) ning selle tulemusel valmisid nutikad kasutajasõbralikud õppevahendeid nägemispuudega (liitpuudega) õpilastele, mis arvestasid nende erivajadustega. Projekti tulemustest valmis ka rändnäitus;
- „Eesti televaldkonna biograafiline leksikon”, milles koguti sisendit teleajaloolise leksikoni valmimiseks. Kasutati biograafilise uurimise metoodikat ja loodi isikukaarte. Projekti tulemusel valmis üle 120 isikulookirje;
- „Haavatavate inimgruppide toetamine täiskasvanuõppe abil”, mille käigus loodi koolitusmaterjale vanemaealistele. Koolitused keskendusid ühiskonnas aktuaalsete infotehnoloogiliste, tervisealaste ning käsitööga seonduvate pädevuste ja teadmiste süvendamisele.

Jätkati ELU juhendajatele ning ELU-s osalevatele üliõpilastele seminaride ja töötubade korraldamist. 2019. aastal viidi üliõpilastele läbi ligi 25 seminari (nii eesti kui ka inglise keeles). Õppejõududele toimusid traditsioonilised talve- ja suveseminarid, KesKustELU-toad väliskülastetega, näiteks Utrechti Ülikooli koolitajate seminarid teemal „Integrating interdisciplinarity into course modules” ja „Interdisciplinary curriculum design”. Jätkati ka välisõppe traditsioone ning kevadsemestril külastati Malmö, Milano ja Zagrebi Ülikooli ning sügissemestril Porto Polütehnilist Instituuti, Malta Ülikooli ja Masaryki Ülikooli.

2.2.3. Ülevaade õppeprotsessi arendusest

Tasemeõppe üliõpilaste tagasisidesüsteem

TLÜ tagasisidesüsteemi arendamisel tegeletakse jätkuvalt parima lahenduse leidmisega küsimuste esitamisel, kus saavutada võimalikult lühikese ajakuluga siiski usaldusväärne tulemus. 2019. aastal pöörati suuremat tähelepanu tagasisidetulemuste tutvustamisele (regulaarne tulemuste edastamine üliõpilastele). 2020. aasta eesmärk on püüda küsimustikke andmete pinnalt lühendada ja teha tagasisidesüsteemi tudengitele veel kasutajasõbralikumaks.

Lühike ülevaade 2018/2019. õppeaasta ainekursustest lähtuva tagasiside tulemustest teemade kaupa.

Õppejõupoolsed tegevused õpikeskkonna kujundamisel

Sarnaselt eelmisele aastale olid rohkem kui 75% tudengitest õppejõudude oskustega luua toetav õpikeskkond kas väga rahul või pigem rahul. Hinnati 837 õppejõu oskusi: neist vaid 10% keskmine hinnang jäi alla nelja, 32% hinnangutest jäid vahemikku 4–4,49 ning tervelt 58% õppejõudude pingutusi ja oskusi hinnati skooriga 4,5 või rohkem.

Teemad, millele õppijad olid andnud madalamaid hinnanguid, olid õppejõudude huvi tudengite arvamuse vastu kursuse veel paremaks korraldamiseks, tudengite eelteadmiste kaardistamine enne teemade läbivõtmist ning tudengite inspireerimine teemasid rohkem ise edasi uurima. Rohkem rahul oldi sarnaselt eelmisele aastale õppejõududepoolse teema väärtustamisega ja õpetamise väärtustamisega, mis motiveerib õppijaid pingutama, ning ka lugupidava suhtumisega tudengite vastu.

Ainekursuse süsteemsus ja terviklikkus

Hinnati 2153 õppeaine korraldusega rahulolu kõigil kõrgharidusastmetel, kus hinnangud jaotusid sarnaselt. 16% ainekursuste puhul jäi keskmine hinnang alla nelja, 39% hinnangud jäid vahemikku 4–4,49 ning 45% õppekursuste korraldust hinnati 4,5 või kõrgema skooriga.

Rahulolu erinevate teemadega jaotus väga sarnaselt. Veidi vähem rahul oldi sarnaselt eelmise aastaga õppemeetodite sobivusega teemade käsitlemiseks ning lisaks kursuse läbimise eelduste selge esitamisega. Rahulolu oli veidi suurem kursuse eelduste (õpieesmärgid ja ootused) selgitamisega ning läbitavate teemade ja õpetatava materjali asjakohase sisuga.

Õppija ise õpikeskkonnas

Kasutusel olnud väited olid sarnaselt eelmiste aastatega omavahel oluliselt seotud ning üldine tendents oli, et vastused olid kaldu õppijate positiivse hinnangu poole nii enda huvile, suutlikkusele teemasid läbida kui ka pingutuskogemusele (keskmised tulemused vahemikus 4,3–4,8). Vastustes leidis ka

mõningaid erinevusi õppeastmete kaupa, kus III õppeastme õppijate hinnangud olid teistest mõnevõrra kõrgemad, mis on ka ootuspärane. Nii näiteks hindavad doktorandid teiste astmetega võrreldes statistiliselt oluliselt kõrgemaks kursuselt saadavat intellektuaalset väljakutset, huvi kursuste teemavaldkonna vastu ning kursuste seost valitud erialaga.

Juhendamine

Juhendamise küsimustikule vastas 2019. aastal 430 tudengit, kellest 61% olid lõputöö vastamise ajal juba kaitsmisele esitanud. Ülejäänud andsid hinnangu käimasolevale juhendamise protsessile. Üliõpilaste hinnangutes ei olnud astmete-, päritoluriigi- ja instituutidevahelisi erinevusi. Samuti ei erinenud eri aastate hinnangud, kuid erinevused olid vastajate hinnangutes, kes olid enda töö juba kaitsmisele esitanud, ning nende tudengite vahel, kes ei olnud seda veel teinud. Analüüsist selgus, et töö esitanud tudengid hindasid kõrgemalt nii oma planeerimissuutlikkust tööd tehes (näiteks kokkulepetest kinni pidamine) kui ka juhendaja toe olemasolu. Neid tegureid hinnati ka keskmiselt üldiselt kõrgemaks kui näiteks oma motivatsiooni töö tegemisel (huvi ja pingutuskogemus; $M=3,3$; $M=3,4$), mis töö esitanud ja tööprotsessis olevate tudengite vahel ei erinenud.

Akadeemiliste tavade järgimine õppevaldkonnas

Aastatel 2017–2019 moodustas õppeprorektor plagiaditeemade arutamiseks töörühma. 2019. aastal loodi TLÜ-s eetikaküsimustega laiemalt tegelev töörühm ning seega lõpetas eraldiseisev plagiaditöörühm oma tegevuse (osa inimesi jätkavad uues töörühmas). Kolm aastat tegutsenud töörühm on vaadanud muu hulgas üle õppekorralduslikud õigusaktid ning teinud ettepaneku täiendada ÕKE-t plagiadiennetuslike sätetega. 2019. aastal loodi välisveebi jaoks tudengitele ja õppejõududele suunatud leht „Üliõpilasele eetikast ja plagiadist” ning Urkundi kasutamist puudutavad materjalid (mõlemad nii eesti kui ka inglise keeles). 2019. aasta kevadsemestril viidi plagiaditeemadel läbi üliõpilastele suunatud ELU projekt (juhendasid töörühma liikmed H. Einasto ja K. Papson) ning sügissemestril (10.12.2019) toimus kogemuskohvik õppejõududele teemal „Plagiadi tänane nägu” (juhendasid töörühma liikmed A. Tammeleht ja K. Papson).

2019. aastal esitati ajakirjanduses Eesti ülikoolide vilistlaste lõputööde kohta mitu plagiadikahtlust. Tallinna Ülikooli puudutasid kaks juhtumit, millest esimesel tuvastas ülikool suurel määral akadeemiliste tavade rikkumise ning võimaldas isikul lõputöö uuesti sooritada ja kaitsta. Teisel juhul tuvastas ülikool vähesel määral akadeemiliste tavade rikkumise, hindas lõputööd uuesti ning alandas lõputöö hinnet. Kuna tegemist oli esmakordsete juhtumitega, kus ülikoolil tuli anda hinnang juba ülikooli liikmeskonnast välja arvatud isikute tegevusele, siis puudus protseduur. Juhtumite lahendamise käigus töötati välja protseduur, mis oli sisendiks Tallinna Ülikooli eetikakomitee statuudi kehtestamisel (statuut kehtestati 14.10.2019).

Õppekorralduse muudatused

Õppekorraldust reguleerivat alusdokumenti (õppekorralduse eeskiri, edaspidi *ÕKE*) muudeti 2019. aastal kahel korral. Kõige olulisemad õppekorralduslikud muudatused tulenesid 01.09.2019 jõustunud kõrgharidusseadusest (edaspidi *KHaS*) ja sellega kaasnevatest õigusaktidest:

- eksternide õppemahu piiramine kuni 14 EAP-le semestri kohta ning eksterniks saamise tingimuste muutmine (vastuvõetueksami läbimise kohustus);
- õppekava nominaalkestuse ja üliõpilase nominaalse õppeaja mõiste eristamine;
- VÕTA-protsessi vaidlustamise korra kehtestamine;
- akadeemilisele puhkusele lubamise korra uuendamine ja õppimise lubamine puhkuse ajal, arvestusega, et sooritada saab vaid õppekavasse kuuluvaid aineid;
- eksmatrikuleerimise aluste uuendamine, et tagada TLÜ korra ja seaduse kooskõla.

Lisaks uuendati ülikooli liikmete ettepanekutest ja tööprotsesside uuendamisest tulenevalt järgmisi regulatsioone:

- õppekulude hüvitamise korda: edaspidi ei nõuta õppekulude hüvitamist aineõpetajate õppekavadel õppivatelt üliõpilastelt ka siis, kui nad ei täida seaduses ettenähtud õppekoormust;

- eksamite ja arvestuste sooritamise korda: muudeti üliõpilase haigestumisega seotud täiendava sooritusaja taotlemise ja määramise korda, et tagada üliõpilaste võrdne kohtlemine;
- lõputööde kaitsmise korda: määrati kaitsmiskomisjoni liikmete kvalifikatsiooninõuded, kohustus kontrollida lõputöid plagiaadituvastuse süsteemis ning täpsustati lõputööde avaldamist repositooriumis.

Õppeinfosüsteemi arendused

2019. aasta suurimaks õppeinfosüsteemi (ÕIS) arenduseks oli õppejõu töökoha uuendamine ja üleviimine ÕIS-2 süsteemile. Uus töökoht avalikustati 2019. aasta lõpus ja võeti aktiivselt kasutusele 2020. aasta kevadsemestril. ÕIS-s oleva info operatiivsemaks liikumiseks täiendati teavituste süsteemi, mille tulemusel saavad üliõpilased nüüdsest teateid tagasisideküsitluste avanemisest, hinnete sisestamisest ning eksmatrikuleerimise algatamisest. Seoses KHaS rakendamisega tehti mitu arendust, näiteks eksternide õppimise piiramine ja akadeemilise puhkuse ajal õppimine.

2.3. Väliskeskkonna mõju

2.3.1. Rahvusvahelised mõjurid

2017. aasta aruandes¹³ esitatud rahvusvahelised mõjurid olid nii 2018. aastal kui ka 2019. aastal endiselt ajakohased: laienev juurdepääs kõrgharidusele, laienev õppealane mobiilsus, kõrgharidusasutuste rahvusvahelistumine ning infotehnoloogia mõju õppimise ja õpetamise vormidele. Üha enam on jõudu kogumas rahvuslikud liikumised, millega kaasnevad sageli globaliseerumis-, Euroopa- ja immigratsioonivastased ideed ning mille arenguid ja mõju on praegu veel raske hinnata.¹⁴ Ei ole veel selge, kas see võib tähendada rahvusvaheliste üliõpilaste väljavoolu ja ülikoolide rahvusvahelistumise piiramist. Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljumine on toonud teadmatust ja ebakindlust kõigile EL-i jäävatele riikidele ning tekitanud mitmeid küsimusi ka TLÜ üliõpilaste ja töötajate mobiilsuse, ühisõppekavade ja muude õppealaste projektide kohta.

2.3.2. Eesti-sisised mõjurid

2019. aasta Eesti kõrghariduse olulisi trende võib kirjeldada HTM-i eelmise aasta valdkondade arengukavade aruannete alusel¹⁵:

- Üliõpilaste arvu kahanemine on pidurdumas, kuid muutub üliõpilase profiil. Eesti õppijate keskmine vanus tõuseb järjepidevalt, kusjuures rahvusvahelises võrdluses on Eesti õppijad keskmisest vanemad. Näiteks TLÜ-s on viie aasta jooksul üle 25-aastaste õppijate osakaal suurenenud 7% võrra, ulatudes 2019. aastal juba 59% juurde. Kuigi pärast 2013. aastat on tasuta õppijate hulk võrreldes varasemaga oluliselt suurem, siis enamik üliõpilasi töötab aktiivselt ka õpingute ajal (näiteks töötas 2016. aastal riikliku küsitluse põhjal 53% üliõpilastest, TLÜ 2018/2019. õppeaasta küsitluse tulemuste põhjal töötab meie üliõpilastest 88%). Kasvab kõrgharidust omandavate ja kõrgharitud meeste osakaal ühiskonnas (näiteks TLÜ-s 2015. aastal 26% mehi ja 2019. aastal 29%).
- IKT valdkonnas on kasvanud nii vastuvõtute, üliõpilaste kui ka lõpetanute arv. IKT valdkonnas õpib enam kui kolmandiku võrra rohkem üliõpilasi kui kümme aastat tagasi. Tallinna Ülikoolis on võrreldes 2015. aastaga kasvanud IKT üliõpilaste arv 100 üliõpilase võrra, mis on 23%. HTM toob välja silmatorkava kasvu magistriõppe tasemel, seda nii õppijate kui ka lõpetajate osas. TLÜ näitel on kasv magistriõppe lõpetajate osas võrreldes 2015. aastaga 50%.
- Rahvusvahelistumine Eesti kõrghariduses suureneb. Aastaks 2020 seatud eesmärk välisüliõpilaste osakaalu kohta sai täidetud juba 2019. aastal (eesmärk 10%, 2019. aasta tulemus 11%). Kuigi ülikoolid prognoosivad osakaalu jätkuvat kasvu, siis riiklik poliitika ei ole olnud alates 2019. aastast võõrkeelse õppe suhtes soosiv. Algatatud on diskussioone rahvusvahelistumise ja eestikeelse õppe tasakaalu teemal ning planeeritakse mitut seadusemuudatust, mis võivad pärssida välisüliõpilaste õppima asumist ja õpingute jätkamist (välismaalaste seaduse muutmine) Eestis. Milliseks kujuneb tegelik olukord välisüliõpilaste õpetamisel ning kas ülikoolide saavutatud rahvusvaheline tunnustatus säilib, selgub tõenäoliselt lähiaastatel.

¹³ TLÜ majandusaasta aruanne 2017.

¹⁴ The new nationalism and internationalisation, P.G.Altbach, H. de Wit.

¹⁵ Haridus- ja Teadusministeeriumi valdkondade arengukavade 2018. aasta tulemusaruanded.

- Jätkuvalt on suur kõrghariduse katkestajate hulk. Suurim on katkestajate hulk esimesel õppeaastal, kui katkestas õpingud keskmiselt rohkem kui viiendik kõrgharidusõpinguid alustanutest. Kui riigis tervikuna katkestas 2018. aastal immatrikuleeritud üliõpilastest I õppeaasta jooksul õpingud 21,6%, siis TLÜ-s on vastav näitaja 17,7%.
- 2017. aastal tehtud vilistlasuuring ja 2016. aasta EUROSTUDENT VI küsitluste põhjal saab öelda, et ülikoolide lõpetajad ja üliõpilased on Eesti kõrgharidusega üldiselt rahul. Probleeme on praktika ja õppetöö korraldusega, kuid vaid 1/3 üliõpilastest tunneb, et on valmis sisenema rahvusvahelisele tööturule. Siiski võib öelda, et Eesti üliõpilased töötavad võrreldes teiste riikide üliõpilastega rohkem õpitud erialaga seotud ametikohtadel.

Lisaks eeltoodule mõjutasid ülikooli tegevusi 2019. aastal ka näiteks Rektore Nõukogu kvaliteedileppe uuendamine ning Haridusstrateegia 2035 koostamise protsess, mille tulemustest lähtuvalt täiendab ülikool oma regulatsioone ja eesmäärke.

2.4. Õppeprorektori hinnang valdkonna arengule

Rahvusvahelistumise vallas oleme oluliselt suurendanud välisüliõpilaste osakaalu (kolme aastaga ligikaudu 50%). Kuigi meie üliõpilaste välismobiilsus on viimase kolme aasta jooksul suurenenud ligi kaks korda, on see siiski väga madal (3%).

Viimasel viiel aastal oleme ressursside piirusest tulenevalt vähendanud olulisel määral eestikeelsetele õppekavadele vastuvõttu. Kuna soovisime samal ajal suurendada magistriõppe osakaalu, siis toimus vähendamine bakalaureuseõppes, kus vähenes vastuvõtt 32%. 2019. aastal me eestikeelsetel õppekavadel vastuvõttu enam ei vähendanud. Vastuvõtu vähenemise tõttu on ka meie üliõpilaste arv viimased kuus aastat vähenenud ja langenud alla 7000.

Õppekavade arv ei ole viimastel aastatel oluliselt muutunud. 2019. aastal läbis mitu õppekavagruppi kvaliteedihindamise, mis kõik lõppesid edukalt.

ELU õppeainesse registreerus 2019. aastal rekordilised 1660 üliõpilast. Positiivsena saab välja tuua, et üliõpilaste aktiivsus ELU projektide juhendamisel on suurenenud ja 2019. aastal juhendasid üliõpilased üheksat ELU projekti. Lisaks üliõpilastele suunatud tegevustele toimus ELU projektide käigus mitu juhendajate seminari, suve- ja talvekool ning kuus välisülikoolide külastust, millest võttis osa kokku üle 50 juhendaja.

Üliõpilaste tagasisidet õppejõududele võib üldistades nimetada väga positiivseks. Näiteks leidis 90% vastanutest, et õppejõu oskus luua toetavat õpikeskkonda väärib 5-punktilisel skaalal vähemalt 4 punkti, ligi 60% andis 4,5 ja enam punkti.

Õppekorralduse muudatustele avaldasid mõju Eesti muutunud seadused. Seetõttu tuli muuta mitut ülikooli alusdokumenti, sh õppekorralduse eeskirja.

Õppevaldkonna areng oli 2019. aastal üldiselt väga edukas. Mõne näitaja puhul ei ole me suutnud eesmärki saavutada (näiteks nominaalajaga lõpetamine), kuid enamikus näitajates oleme eesmärgi kas saavutanud või ületanud.

III Juhtimine, liikmeskond ja finantsid

3.1. Ülikooli eesmärgid juhtimises, liikmeskonnas ja finantsides

Tallinna Ülikooli arengukavas 2015–2020 on määratud strateegiliste eesmärkide toetamiseks läbivad tegevuspõhimõtted, mis on aluseks muu hulgas juhtimise, liikmeskonna ja finantsidega seotud protsesside alaeesmärkidele (tabel 14).

Tabel 14. Ülikooli tegevuspõhimõtted juhtimises alaeesmärkidena ja oodatavate tulemustega

Tegevuspõhimõte	Ülikool on oma tegevuses interdistsiplinaarne	Ülikool on rahvusvaheline	Ülikool on nõudlik ja jätkusuutlik
Alaeesmärgid	- Interdistsiplinaarsuse toetamine kajastub rahastuspõhimõtetes ja töökorralduses	- Ülikooli liikmed osalevad aktiivselt rahvusvahelises teadus- ja õpikogukonnas - Ülikooli info- ja töökeskkond on kakskeelne	- Ülikoolil on ühtne identiteet ja motiveeritud töötajad - Ülikool on finantsiliselt jätkusuutlik
Oodatav tulemus	- akadeemiliste töötajate rahulolu interdistsiplinaarust toetava töökorraldusega	- välismaalastest ja pikaajaliselt välismaal töötanud akadeemiliste töötajate osakaal - töötajate rahulolu ingliskeelse inforuumiga ülikoolis	- töötajate rahulolu juhtimise ja töötingimustega - üliõpilaste rahulolu õppetöö kvaliteedi ja õppetöö korraldusega - ülikooli tulubaas ühe töötaja kohta

Ülikooli eesmärkide saavutamist hinnatakse elluviidud tegevuste ja võtmenäitajate alusel. 2015. aastal määrati võtmenäitajate arvestamise meetodika ning fikseeriti algtase. Tabelis 15 on näha 2015. aasta algtase ning võtmenäitajate tase aastatel 2016, 2017, 2018 ja 2019.

Tabel 15. Võtmenäitajad aastatel 2015–2019

	Võtmenäitaja	2015	2016	2017	2018	2019
Inter-distsiplinaarsus	akadeemiliste töötajate rahulolu interdistsiplinaarsust toetava töökorraldusega ¹⁶	3,7	-	3,9	4,2	4,3
Rahvusvahelistumine	välismaalastest ja pikaajaliselt välismaal töötanud akadeemiliste töötajate osakaal ¹⁷	9,6%	11,2%	10,7%	12,4% /13,1%	12,6% /10,5%
	töötajate rahulolu ingliskeelse inforuumiga ülikoolis	4,6	-	4,3	4,4	4,5
Nõudlikkus ja jätkusuutlikkus	töötajate rahulolu juhtimise ja töötingimustega	4,6	-	5,0	4,8	5,1
	üliõpilaste rahulolu õppetöö kvaliteedi ja õppetöö korraldusega ¹⁸	4,6	-	4,4	4,4	4,2
	ülikooli tulubaas ühe töötaja kohta (eurodes)	42504	44324	45708	50552	52195

3.2. Juhtimine

Tallinna Ülikooli arengukava 2020–2022 koostamine

¹⁶ Töötajate rahulolu mõõdetakse seitsmepallisel skaalal.

¹⁷ 2018. aastal muudeti uue aruandluskeskkonna võtmenäitajaid ja see näitaja on esitatud kahe eraldi näitajana: välismaalastest akadeemiliste töötajate osakaal ja pikemaajaliselt välismaal elanud akadeemiliste töötajate osakaal.

¹⁸ Üliõpilaste rahulolu mõõdetakse viiepallisel skaalal, 2016. aastal toimus tagasisidesüsteemi arendamine ja meetodika muutus, mistõttu ei ole 2017. aasta andmed võrreldavad 2015. aasta andmetega ning 2016. aasta andmed puuduvad.

2019. aasta kevadel alustati Tallinna Ülikooli arengukava 2020–2022 koostamist. Uue, kolmeaastase arengukava koostamise eesmärk on viia ülikooli strateegiline juhtimine paremasse kooskõlla rektori valimisperioodiga. See annab uuele rektorile võimaluse kujundada ja juhtida ülikooli arengut vastavalt oma eesmärkidele. Arengukava koostamiseks moodustati aprillis rektori korraldusega töörühm, kuhu kuulusid lisaks ülikooli töötajatele ka üliõpilaste esindaja ja kuratooriumi liige. Korralduses määratleti arengukava koostamise lähtekohad ja ajakava.

Uue arengukava koostamisel lähtuti TLÜ arengukavas 2015–2020 kokkulepitud fookusvaldkondadest ja nende tugevdamisele suunatud tegevuspõhimõtetest. Arengukava koostamisel analüüsiti eelmise perioodi arengukava rakendusplaani alaeesmärke ja uuendati neid, arvestades ka tegevuskeskkonnaga, ning ajakohastati võtmenäitajaid.

Arengukava koostamisse olid kaasatud töörühma liikmete kaudu akadeemilised üksused, tugiüksused ja üliõpilaskond. Rektoraat tutvustas arengukava avalikel aruteludel instituutide ja Akadeemilise Raamatukogu külastustel, lisaks toimus novembris avalik arengukava seminar. Pärast kohtumisi ja seminari oli kõigil veel võimalik esitada täiendusettepanekuid. Tallinna Ülikooli arengukava 2020–2022 kinnitati senatis 16.12.2019.

Jätkusuutliku arengu prorektori ametikoha loomine

Ülikooli visioon on olla targa eluviisi eestvedaja ja kujundaja Eestis, senisest enam ja veel sisulisemalt aga rakendada jätkusuutliku arengu põhimõtteid, mis said ka uue Tallinna Ülikooli arengukava 2020–2022 koostamisel tähelepanu. Seetõttu otsustas rektor luua rektoraati 0,5 koormusega jätkusuutliku arengu prorektori ametikoha. 15.01.2020 alustas tööd jätkusuutliku arengu prorektorina keskkonnakorralduse professor ja kultuurigeograafia vanemteadur Helen Sooväli-Sepping.

TLÜ juhtimisstruktuuri uuendused

1. septembril 2019 jõustus uus kõrgharidusseadus. Koos uue kõrgharidusseadusega kinnitati ka kõikide avalik-õiguslike ülikoolide seadused, varem oli ülikooli seadus ainult Tartu Ülikoolil ja Tallinna Tehnikaülikoolil. Uue kõrghariduse õigusloomega soovitakse suurendada paindlikkust nii üliõpilaste kui ka kõrgkooli jaoks, soodustada kõrgkoolide koostööd, tugevdada seoseid ülikoolide ja ühiskonna vahel ning võimaldada akadeemilistele töötajatele kujundada motiveeriv karjäärimudel. Seadusest tulenev olulisim muudatus oli ülikooli juhtimisstruktuuri uuendamine. Senise kahe juhtorgani (senat ja rektor) asemel on ülikoolil nüüd kolm juhtorganit: nõukogu, senat ja rektor. Juhtorganitel on erinev pädevus ülikooli juhtimisel, sh õigusaktide vastuvõtmisel. Uus juhtimismudel tagab juhtimisotsuste tegemiseks laiapõhjalisema sisendi ja suurema kaasatuse. Ülikooli ja ühiskonna sidususe suurendamiseks on ülikooli nõukogusse kaasatud ülikooliväliseid liikmeid, kes moodustavad üle poole nõukogu koosseisust. Uus juhtimismudel rakendus täies mahus alates 1. jaanuarist 2020.

Uute juhtorganite pädevused:

- nõukogu on ülikooli juhtorgan, kes vastutab ülikooli pikaajalise ja kestliku arengu ning oluliste majandus-, finants- ja varaga seotud otsuste tegemise eest, tagades ülikooli eesmärkide saavutamise;
- senat on ülikooli akadeemiline otsustuskogu, kes vastutab ülikooli teadus-, arendus-, loome- ja õppetegevuse eest ning tagab selle kõrge kvaliteedi;
- rektor juhib ülikooli igapäevast tegevust, lähtudes ülikooli arengukavast, eelarvest ja teistest strateegilistest dokumentidest. Rektor määrab rektoraati kuuluvate prorektorite ja valdkonnajuhtide arvu, tegevusvaldkonnad ja pädevused.

TLÜ struktuurimuudatus

Senat lõpetas Rakvere kolledži tegevuse ja tunnistas kehtetuks kolledži põhimääruse. Alates 2017/2018. õppeaastast ei ole vastuvõttu Rakvere kolledžisse enam avatud ja 19. juunil 2019 toimus kolledži

viimane lõpuaktus. Vastuvõtt ja õpe mõlemale Rakvere kolledžis suletud erialale – alushariduse pedagoog ja sotsiaalpedagoogika – jätkub Tallinna Ülikooli haridusteaduste instituudis.

3.3. Töötajad ja personalitöö

2019. aastal oli Tallinna Ülikooli akadeemiliste töötajate arv täistööaja arvestuses 392,19. Töötajate jaotumist akadeemiliste ametikohtade kaupa kirjeldab tabel 16.

Tabel 16. Akadeemiliste töötajate arv täistööajaarvestuses ametikohtade kaupa aastatel 2015–2019

Akadeemiliste		2015	2016	2017	2018	2019
töötajate arv	Kokku	419,99	409,15	393,26	393,66	392,19
täistööaja	nooremteadur	20,2	16,5	18,9	25,2	28,62
arvestuses	õpetaja	18,68	18,3	15,45	14,65	18,6
	assistent	1,91	1,91	-	-	-
	teadur	31,8	23,05	32,52	39,57	39,0
	lektor	174,5	162,56	147,66	130,2	135,05
	vanemteadur	47,85	55,87	55,28	51,83	47,92
	dotsent	72,15	77,9	71,3	77,81	74,3
	juhtivteadur	5,71	3,4	3,8	3,00	2,0
	professor	47,19	49,65	48,35	51,40	46,8

Doktorikraadi või sellele vastava kvalifikatsiooniga akadeemiliste töötajate osakaal oli 2019. aastal 59% (2018. aastal 61%, 2017. aastal 62%, 2016. aastal 60%, 2015. aastal 49%). Välismaalastest akadeemiliste töötajate osakaal jätkab tõusutrendi, 2019. aastal oli see 13,11% (2018. aastal 12,4%, 2017. aastal 10,7%, 2016. aastal 11,3% ja 2015. aastal 9,02%).

Mitteakadeemiliste töötajate arv täistööaja arvestuses on varasemate aastatega võrreldes püsinud sama – 421 (2018. aastal 422, 2017. aastal 437 ja 2016. aastal 429). Kõikidest mitteakadeemilistest töötajatest töötab 40% akadeemilistes üksustes, 43% tugiüksustes ja 17% Akadeemilises Raamatukogus.

Ülevaade personalitöö arendamisest

Olulisim muudatus ülikooli personalitöös oli seotud uue akadeemilise karjäärimudeli heakskiitmise ja jõustumisega. 01.09.2019 jõustus uus kõrgharidusseadus (KHaS), mis reguleerib akadeemilisi töösuhteid varasemaga võrreldes vähem detailselt ning jätab ülikoolile tegevusvabaduse akadeemilise karjäärimudeli kujundamisel. Ülikooli uue karjäärimudeli kontseptsiooni väljatöötamine algas juba 2017. aastal ning 2019. aasta kevadel kiideti senatis heaks töösuhete eeskirja uus redaktsioon, millega kehtestati uus karjäärimudel, ning eeskiri jõustus septembris.

Uues karjäärimudelis on kesksel kohal akadeemilise töötaja mõiste. Kuna õppe- ja teadustöö ülesanded on sageli põimunud, siis varasem õppejõudude ja teadustöötajate jäik eristamine pigem takistas õppe- ja teadusprotsessi sujuvat ühendamist. Lähtudes KHaS-i akadeemiliste töötajate jaotusest (professor, teadur, lektor ja õpetaja) ning sellest, et ülikoolil on õigus kehtestada ühe akadeemilise töötaja ametikoha sees karjääriastmeid, loodi uues karjäärimudelis karjääriastmed professori, lektori ja teaduri ametikohal. Lisandus professori tenuurisüsteemi ametikoht. See on püsiva töökohakindlusega ametikoht, mida finantseeritakse üksuste eelarvetest eraldiseisvalt.

Akadeemilise töötaja ametikoha täitmise viisid jäid ka uues karjäärimudelis varasemaga võrreldavaks, kuid tenuurisüsteemi professori ja lektori ametikoha karjääriastmel lisandus võimalus liikuda karjäärirajal ilma avalikku konkurssi läbimata. Karjäärirajal liikumine toimub atesteerimise kaudu ja liigutakse ainult ülespoole.

Kuna ka emeriteerumine on üks osa karjäärimudelist, muutusid mõnevõrra emeriteerumise tingimused. Emeriteerumisel antakse emeriitprofessori, emeriitlektori ja emeriitteaduri nimetus.

Uuele karjäärimudelile ülemineku toimub viieaastase perioodi jooksul ja üldjuhul atesteerimise kaudu. Positiivselt atesteeritud töötajale pakutakse uue mudeli ametikohta lähtuvalt töötaja töötulemuste ja

ametinõuete vastavusest uue karjäärimudeli ametikohtadele. Negatiivse atesteerimistulemuse saanud töötajate tööleping lõpetatakse.

3.3.1. Akadeemiliste ametikohtade täitmine

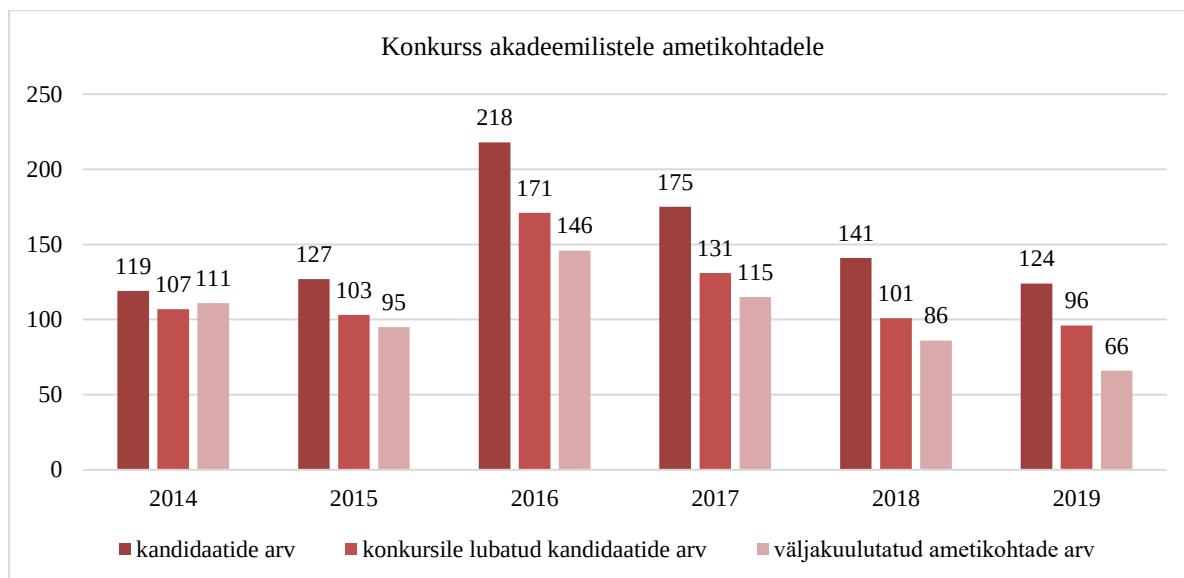
2019. aastal toimusid konkursid nii vana akadeemilise karjäärimudeli kui ka 1.09.2019 jõustunud uue akadeemilise karjäärimudeli ametikohtadele. Kokku kuulutati välja 66 ametikoha konkursiga täitmine, sh 6 professori, 14 dotsendi, 32 lektori ja 5 õpetaja ametikohta vanas süsteemis ning 2 sihttrahastusega professori, 2 dotsendi, 2 vanemteaduri, 1 lektori, 1 teaduri ja 1 nooremlektori ametikohta uues süsteemis.

Kõigile ametikohtadele kokku kandideeris 124 isikut, kellest lubati konkursile 96 kandidaati, kes vastasid akadeemilise ametikoha formaalsetele ja ametinõuetele. Konkursi läbiviimise korda lisandus alates 01.09.2019 võimalus teha kandidaatide suure arvu korral neist eelvalik, milliste kandidaatide puhul jätkatakse hindamisprotsessi. Kui ametikoha nõuetele vastavaid kandidaate on kuni kolm (k.a), esitatakse kõik nõuetele vastavaks hinnatud kandidaadid ekspertidele hindamiseks. Kui aga nõuetele vastavaid kandidaate on neli või enam, teeb kandidaate hindav komisjon eelvaliku ja ekspertidele hindamiseks esitatakse ainult parimad. Komisjoni valik peab olema objektiivne ja põhinema konkreetsetel näitajatel, mille alusel on vajaduse korral hiljem võimalik selgitada, millest lähtudes hindas komisjon mõne nõuetele vastava kandidaadi paremaks ja jättis teise nõuetele vastava kandidaadi eelvalikust välja. Seda uut võimalust kasutati sihttrahastusega professori ning teaduri ja vanemteaduri kandidaatide hindamisel. Eelvaliku tegemisel jäeti konkursilt eemale eelkõige need kandidaadid, kelle senine uurimisvaldkond erines oluliselt ametikohaga seotud projektist või uurimisvaldkonnast või kelle senine teadustöö tase ei vastanud ametikoha nõuetele. Samuti jäid kõrvale kandidaadid, kes ei olnud juhendanud doktorante.

Vana süsteemi ametikohtade täitmise konkursil olid mittevastavuse peamised põhjused teaduspublikatsioonide nõudele mittevastamine, rahvusvahelistes TA-projektides osalemise kogemuse puudumine, nõutud teaduskraadi puudumine jms.

Konkursiga täideti 52 ametikohta. Konkurss luhtus 14 ametikohale: 7 ametikohale ei laekunud tähtajaks ühtegi kandideerimisavaldust, 4 ametikoha puhul ei vastanud ükski avalduse esitanud kandidaatidest ametinõuetele ja 1 ametikoha puhul ei osutunud ükski kandidaat valituks. Kaks valituks osutunud isikut loobus töölepingu sõlmimisest.

Tänu rahvusvaheliste konkursside rohkusele (üldjuhul osaleb rohkem kandidaate konkurssidel, kus ametikoha täitjalt ei eeldata eesti keele oskust) on ametikohale kandideerinute keskmine arv võrreldes varasemate aastatega suurenenud: kõigi ametikohtade lõikes oli see 1,45 (2018. aastal 1,17 ja 2017. aastal 1,14). Paraku suurendavad rahvusvahelised konkursid ka nende kandidaatide arvu, keda konkursile ei lubata. 2019. aastal lubati kõikidest avalduse esitanutest konkursile vaid 77% (2018. aastal 72% ja 2017. aastal 75%). Viimaste aastate näitajad akadeemiliste ametikohtade konkursside ja täitmise kohta on esitatud joonisel 9.

Joonis 9. Konkurss akadeemilistele ametikohtadele aastatel 2014–2019

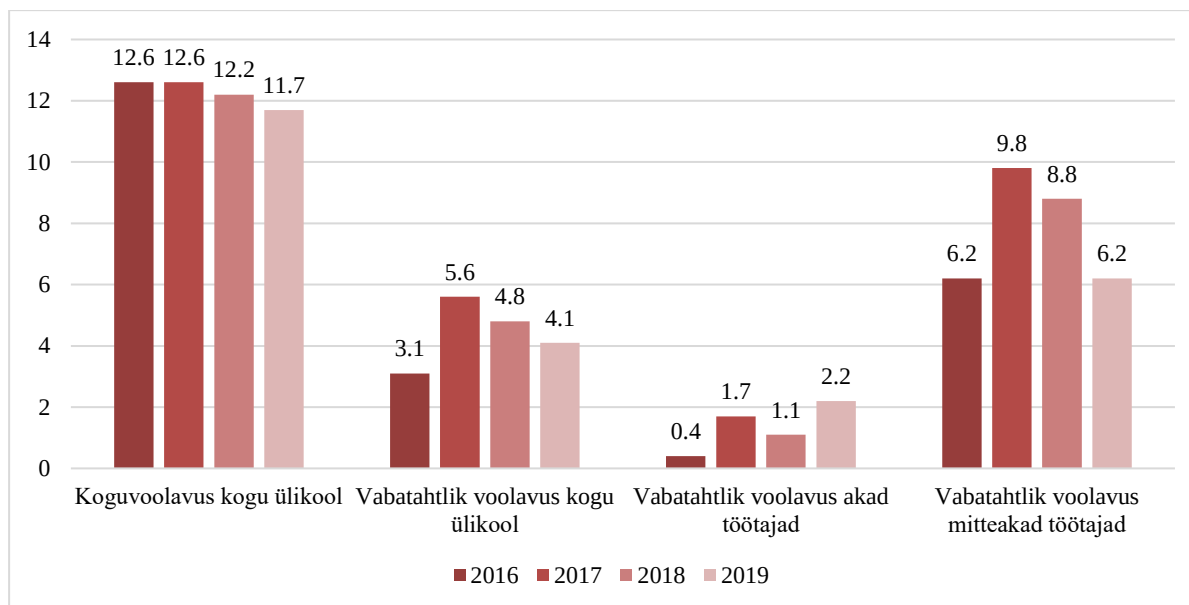
3.3.2. Ülikooli tööjõu voolavus

2019. aastal oli ülikooli tööjõu koguvoolavus 11,7% (2018. aastal 12,2% ja 2017. aastal 12,6%), millest vabatahtlik voolavus moodustas 4,1% (2018. aastal 4,8%). Seejuures oli akadeemiliste töötajate vabatahtlik voolavus 2,2% (2018. aastal 1,1%) ja mitteakadeemiliste töötajate vabatahtlik voolavus 6,2% (2018. aastal 8,8%).¹⁹ Joonisel 10 on esitatud ülikooli tööjõu voolavus aastatel 2016–2019.

Akadeemiliste töötajate suurenenud vabatahtlik voolavus on mõjutatud uue karjäärimudeli jõustumisest, millega seoses lõpetati enne tähtaja lõppu poolte kokkuleppel 33 lepingut, mis oleksid muidu lõppenud tähtaja möödumisega.

2017. aastal ülikooli siseaudiitori tehtud riskide hindamisel toodi ühe kriitilisema ja tõenäolisema riskina esile tööjõu voolavus, mis häirib põhiprotsesside toimimist. Voolavuse andmete põhjal jääb see siiski mõistlikesse piiridesse ja selles ulatuses töötajate liikumine on pigem loomulik areng, kuivõrd vabatahtlikul voolavusel on väga palju erinevaid põhjuseid. Voolavus võib olla kriitilisem probleem üksikute ametikohtade ja üksuste puhul ning oluline on vaadata konkreetseid tagamaid.

¹⁹ Koguvoolavuse arvestusse lähevad kõik töösuhte lõppemised, nii töötaja kui ka tööandja algatusel. Vabatahtliku voolavuse arvestusse läheb töösuhte lõppemine töötaja algatusel ja poolte kokkuleppel.

Joonis 10. Ülikooli tööjõu voolavus aastatel 2016–2019

3.3.3. Personali tasustamine

2019. aasta personalikulud moodustasid ülikooli kuludest 63,69% (2018. aastal 62,28% ja 2017. aastal 59,4%). Akadeemiliste töötajate keskmine põhipalk on aastate jooksul kasvanud: 2019. aastal oli akadeemiliste töötajate keskmine põhipalk 2000 eurot, 2018. aastal 1818,10 eurot, 2017. aastal 1620,78 eurot ja 2016. aastal 1546,26 eurot. Seejuures oli muutuvpalga osakaal kogupalgast 8%, mis on samas suurusjärgus eelnevate aastate suurusjärguga (2018. aastal 10%, 2017. aastal 9% ja 2016. aastal 9%).

2019. aastal tõsteti nii akadeemiliste kui ka mitteakadeemiliste töötajate töötasu alammäärasid. Muudatused jõustusid 01.09.2019. Jätkuvalt hüvitas ülikool töövõimetuslehel olnud töötajale 2. ja 3. haiguspäeva eest 100% töötaja keskmisest tasust, lapsepuhkusepäevade kasutamise korral maksti tasu töötaja keskmise töötasu alusel ning võimalik oli taotleda matusetoetust summas 250 eurot.

Töötajate rahulolu tasustamisega

Töötajate rahuloluküsitlus uurib töötajate rahulolu tasustamisega kahes aspektis: rahulolu töötasuga ja rahulolu tasu vastavusega panusele. Rahulolu mõõdetakse seitsmepallisel skaalal.

Rahulolu töötasuga on eelmise aastaga võrreldes pisut tõusnud: 2019. aastal oli töötajate keskmine rahulolu töötasuga 3,69 ja 2018. aastal 3,60. Akadeemiliste töötajate rahulolu töötasuga on 3,45 (2018. aastal 3,3) ja mitteakadeemilistel töötajatel 4,01 (2018. aastal 3,94).

Töötajate rahulolu tasu vastavusega tööpanusele on 2019. aastal 4,22 (2018. aastal 4,13 ja 2017. aastal 3,76), sh akadeemiliste töötajate rahulolu on 3,98 (2018. aastal 3,88 ja 2017. aastal 3,29) ja mitteakadeemilistel töötajatel 4,52 (2018. aastal 4,47 ja 2017. aastal 4,32).

Ka vabadest vastustest, kus paluti töötajatel nimetada, mis võiks nende tööga seoses lähiaastatel muutuda, olid kõige sagedasemad töötasuga seonduvad ettepanekud, ning sageli seostusid ettepanekud ka töökoormusega ning ka tasu ja koormuse tasakaaluga.

Võrreldes teiste näitajatega on rahuolematust töötasuga oluliselt madalam ja sama tulemus on püsinud läbi aastate.

3.3.4. Personaliarendus

Arvestades, et personali arendustegevusi viivad ülikoolis läbi mitmed üksused, loodi töötajate professionaalse arengu toetamise võrgustik, et koguda ja vahetada infot ning korraldada valdkonna tööd süsteemsemalt ja sisukamalt. Võrgustiku kohtumistel kaardistati tegevuste ja töökorralduse hetkeseis. Kohtumistest kasvas välja õppejõududele suunatud arendusseminar „ÕppejõuELU”, mille eesmärk oli luua õppejõu professionaalse arengu toetamise tegevuskava aastateks 2020–2023.

Personaliarendustegevusi korraldati peamiselt tööalaste ja üldoskuste arendamiseks, rahvusvahelistumise toetamiseks ja töötajate terviseteadlikkuse suurendamiseks.

Enim töötajate arendus- ja koolitustegevusi toimus tööalaste ja üldoskuste arendamiseks. Viidi läbi koolitusi näiteks dokumendihaldussüsteemi WebDesktop kasutamise, õigekeele, ajakasutuse ja -planeerimise, tulemuslike koosolekute läbiviimise, arenguvestluste ettevalmistamise ja vestluse tulemuste kasutamise teemal ning toimusid ka esinemisoskuste ja hääle treeningud.

Keeleõppes toimus kõige rohkem inglise keele taseme- ja täiendusõppekursuseid. Kui madalamate keeleoskustasemetel kursuste vastu on huvi vähenenud, siis B2- ja C1-taseme vestluskursused olid populaarsed. Kõik tasemekoolitused ja ka lühemad täiendkoolitused olid avatud nii ülikooli akadeemilistele kui ka mitteakadeemilistele töötajatele, kuid viimaseid osaleb kursustel siiski rohkem. Töötajatelt positiivse tagasiside sai ka vene keele vestluskursus. Alustati koolituste sarja, mis pühendub kultuuridevahelisele suhtlusele. Selle eesmärk on mõista paremini erinevaid kultuuriruumi ja muuta suhtlusprotsess nii väliskolleeptide kui ka -tudengitega võimalikult meeldivaks ja efektiivseks. Avakoolitusel keskenduti kultuuridevahelisele erinevusele üldisemalt, sellele järgnesid Aafrika, Türgi, Vene, Soome ja Jaapani kultuuri tutvustavad kohtumised.

Jätkuvalt olid fookuses ka terviseteemalised tegevused. Toimusid juba regulaarseks muutunud meditatiivsete praktikate koolitus kui ka Hiina ravivõimlemise kursus. Uuena pakuti vaimse tervise toetamisele suunatud sissejuhatavat koolitust, et anda ülevaade töötajate vaimsest tervisest, levinud käitumishäiretest ja nendega toimetulekust.

Õpetamis- ja juhendamisoskuste arendamiseks oli õppejõududel võimalik osaleda haridusinnovatsiooni keskuse korraldatud arenguprogrammis ning HTI töötajatele korraldati õppimist toetava hindamise ja tagasisideandmise koolitus, et osalejad saaksid arendada oma õppekava ja hindamispraktikaid.

Tugiüksuste töötajatele toimus kevadpäev, kus töötajatel oli võimalus omavahel paremini tutvaks saada, et suurendada ühtsustunnet ja hoogustada koostööd.

3.3.5. Töötajate mobiilsus

2019/2020. õppeaastaks eraldas SA Arhimedes Erasmus+ programmi raames TLÜ-le 178 500 eurot, millest toetati 170 töötaja lähetust (sh 90 õpetamislähetust ja 80 koolituslähetust). Võrreldes eelneva perioodiga (118 500 eurot ja 130 lähetust) kasvas rahastus lausa 51%.

2019. aastal toimus Erasmus+ programmi raames kokku 207 välislähetust (2018. aastal 113 ja 2017. aastal 144), millest 53 olid õppejõuvahetused õppetöö läbiviimiseks partnerkõrgkoolides ja 154 lähetust olid seotud koolitustel osalemisega. Õpetamas käidi eelmise aastaga võrreldes mõnevõrra vähem (õpetamislähetusi 2018. aastal 60 ja 2017. aastal 27) ning õpetamislähetuse keskmine pikkus oli 6,2 päeva ja keskmine toetussumma 1093 eurot (2018. aastal 7,8 päeva ja 1171 eurot). Koolituslähetuse keskmine pikkus oli 4,8 päeva ja keskmine toetussumma 1005 eurot (2018. aastal 5,3 päeva ja 921 eurot).

Mobiilsuse hüppeline kasv 2019. aastal toimus eelkõige koolituslähetuste arvelt. 154 koolitusmobiilsusest oli 84 seotud kas õppekavade või uudsete õppemeetodite arendamisega. Sealhulgas toimus 55 ELU projektiga seotud ülikoolide külastust, mille käigus uuriti, kuidas rakendavad partnerid

interdistsiplinaarsuse põhimõtteid õppetöös. Lähetatavate seas oli nii akadeemilisi kui ka mitteakadeemilisi töötajaid.

Pikemat aega välismaal töötanud akadeemiliste töötajate osakaal oli 2019. aastal 10,47% (2018. aastal 12,63%).

3.4. Turundustegevused ja mainekujundus

3.4.1. TLÜ TEE100

2019. aasta turunduse ja kommunikatsioonitegevuste fookuses oli Tallinna Ülikooli jaoks väga märgiline sündmus – saja aasta möödumine õpetajate õpetamise algusest Tallinnas. 1919. aasta oktoobris istusid Tallinna Ülikooli ühe eelkäija, Tallinna Õpetajate Seminari õpilased esimest korda koolipinki. Kuigi õppeasutuste nimed ja õpetamise tase on muutunud, siis järjepidevus pole katkenud. Tallinna Ülikooli, mille sünnihetkeks loetakse 18. märtsi 2005, vastutusvaldkondade skaala on praeguseks mitme õppe- ja teadusasutuse liitumise tulemusena oluliselt laiem. Soovisime tähistada kogu praeguse saja-aastase ülikooli (aja)lugu, mis sai faktiliselt 2019. aastal Tallinna Ülikooli nime kandvana küll alles 14-aastaseks, ent mille juured ulatuvad märksa sügavamale. Kuna Tallinna Ülikooli strateegiline fookus on olla targa eluviisi eestvedaja, siis sidusime praeguse visiooni meie ajaloo ja sõnastasime juubeliaasta keskseks sõnumiks, et Tallinna Ülikool on õpetajate koolitaja ja haridusinnovaatorina olnud targa eluviisi eestvedaja Eestis juba sada aastat ehk lühendina TLÜ TEE100.

Peamised kommunikatsioonieesmärgid seoses õpetajahariduse juubeliaastaga olid:

1. rääkida Tallinna Ülikooli saja aasta lugu, pidades meeles minevikku, ent suunates pilgu tulevikku;
2. tunnustada ja tutvustada meie saja aasta kõige nimekamaid vilistlasi ning meenutada väärikalt tänaseks lahkunud õpetajate õpetajaid;
3. tutvustada Tallinna Ülikooli kui haridusinnovaatorit, kes seisab selle eest, et Eesti koolides töötaksid professionaalsed ja pühendunud õpetajad, ning kus kogu haridusvaldkonna arengut toetatakse uudsete lahendustega;
4. populariseerida kõige laiemas tähenduses õpetajaharidust ja innustada õpetajaks õppima nii noori kui ka täiskasvanuid.

Juubeliaasta ettevalmistamist alustati 2018. aasta alguses. Selle elluviimises osales ca 30 inimest, kaasatud oli ka kogu rektoraat. Eestvedajaks oli turundus- ja kommunikatsiooniosakond. Enamiku sündmuste kajastusse oli kaasatud ka BFM. Olulisimad tegevused olid juubeliaasta postmargi väljaandmine, TLÜ ajakirja erinumbri „Loov haridusmõte” väljaandmine, video „Sada aastat õpetajaid” produtseerimine, haridusinnovatsioonikonverentsi „Igaüks võib õppida õpetajaks” ja näituse „Nutikas mõtleb teisiti” korraldamine, erisaated Äripäeva raadios „Eetris on Tallinna Ülikool” ja temaatiliste ühe minuti loengute tootmine. Suurimaks juubeliaasta sündmuseks oli kontsertaktus „Vabaduse tuul, tarkuse tuul”, mille käigus kanti ette spetsiaalselt selleks puhuks Rasmus Puuri loodud kantaat. Juubeli tähistamiseks korraldati ka juubeliaktus ja tunnustati sadat sajandi vilistlast. Juubeliaastal valmis ülikooli uusim õppehoone Vita, mille puhul korraldati nii nurgakivi paigaldamise kui ka sarikapeo sündmused. Mälestasime Metsakalmistul ja muudes rahupaikades puhkavaid teenekaid kasvatusteadlasi ja õpetajate õpetajaid. Juubeliaasta kokkuvõtteks koostati kõiki sündmusi ja tegevusi koondav uudiskiri, mis saadeti liikmeskonnale, partneritele ja vilistlastele, ning juubeliaasta olulisemad sündmused koondati veebilehele tlu.ee/juubeliaasta.

3.4.2. Tasemeõppe, avatud õppe ja täiendusõppe turundustegevus

Tallinna Ülikooli tasemeõppe, avatud õppe ja täiendusõppe eesmärgid 2019. aastal, mille saavutamist toetati turundus- ja kommunikatsioonitegevustega, olid samad, mis 2018. aastal:

1. suureneb konkurss, vastuvõetud üliõpilaste (sh välisüliõpilaste) ja õppima asunud paremate sisseastumistulemustega üliõpilaste arv vastutusvaldkondade ja eelisturundatavatele (sh ingliskeelsetele) õppekavadele;
2. suureneb avatud õppe rahaline maht;
3. suureneb täienduskoolituste ja teadmusteenuste rahaline maht.

Viidi läbi iga-aastane vastuvõtukampaania, mille fookusesse võeti tõendus põhised faktid ja väited. 2018. aasta EMOR-i uuringu tulemusel selgus, et eelkõige noorte sihtrühmas suhtutakse TLÜ lõpudiplomi väärtusesse tööturul, õppe kvaliteeti ja kuvandisse teadusülikoolina keskmisest kriitilisemalt. Seetõttu keskenduti just sellistele faktipõhistele väidetele, mis neid meie hinnangul põhjendamatult kriitilisi hinnanguid ja müüte kummutada aitaks. 2019. aasta vastuvõtukampaania sõnumid olid:

1. Rahvusvaheliselt tunnustatud haridus. Õpi mitmekultuurilises Tallinna Ülikoolis ja saa haridus, mida väärtustab terve maailm.
2. Ole tulevikuinimeste kujundaja. Õpi Tallinna Ülikoolis uue ajastu õpetajaks ja jätka sajandipikkust haridusinnovatsiooni.
3. Kuulume 7% maailma parimate ülikoolide hulka. Õpi uutmoodi akadeemilises Tallinna Ülikoolis, mis kuulub maailma tippude hulka.
4. Vajalikud teadmised. Kasulikud oskused. Õpi Tallinna Ülikooli ainulaadseid erialasid tänapäevases õppekeskkonnas.

Kampaania viidi läbi sotsiaalmeedias (Facebook, Instagram, YouTube), Google Display reklaamidena, välimeedias (digiekraanid ja bussiootepaviljonid), reklaamidega eesti ja vene raadiokanalites ja Forum Cinemas kinodes, sisuturundusartiklitena Delfis ja Postimehes, Äripäeva raadios (erisaade „Eetris Tallinna Ülikool”), YouTube’is iganädalase klipina ülikooli juutuuberilt, Eesti Õpilasesinduste Liidu sotsiaalmeedia kanalites ja infolistides. Kõikidele ingliskeelsetele õppekavadele toodeti spetsiaalsed reklaamklipid, mida levitati sihtturgude kanalites. Akadeemilised üksused viisid lisaks keskssele kampaania läbi ka üksuse spetsiifilisematest prioriteetidest tulenevaid turundustegevusi, mida toetati keskselt nii rahaliselt kui ka nõu ja jõuga.

Lisaks kampaaniale ilmus aasta läbi reklaam Google’i võrgustikus ning lisaks Eestile ka kuuel rahvusvahelisel sihtturul: Soome, Venemaa, Türgi, Ukraina, Gruusia ja Läti. Jätkati täiendusõppe aastaringset reklaamikampaaniat, mis oli 2018. aasta tulemuste põhjal edukas, samuti viidi kaks korda aastas läbi eraldi kampaaniad avatud õppele ja õpilasakadeemiale.

Välisveebis suuri muutusi 2019. aastal ei tehtud. Koostöös DTI-ga tehti kasutajatestid, millest kujunesid prioriteedid järgnevateks arendustegevusteks. Vigade leidmiseks ja parandamiseks võeti kasutusele SiteImprove’i platvorm.

Jätkati osalemist haridusmessidel, maakondlikel info- ja karjääripäevadel, koolide külastamist, kus viidi läbi ülikooli tutvustavaid infotunde, loenguid ja töötubasid, gruppide vastuvõtmist ülikoolis, et tutvustada linnakut ja õpetatavaid erialasid, ning turundussündmuste korraldamist (näiteks avatud uste päev, tudengivarju nädal). Jätkusid turunduse toetamiseks käivitatud õpilasakadeemia projekt, rahvusvahelised suve- ja talvekool ning tudengisaadikute programm.

Ülikool oli esindatud enim kasutatavates haridusportaalides, infot potentsiaalsetele sisseastujatele ja täiendusõppuritele edastati aktiivselt ka sotsiaalmeedia ja uudiskirjade kaudu. Samuti korraldati hulgaliselt sündmusi erialade ja koolituste tutvustamiseks. Lisaks avatud uste päevale jätkati 2018. aastal esimest korda korraldatud magistriõppe infoõhtutega, mille eesmärk oli tutvustada instituutide kaupa magistriõppe võimalusi.

Vastuvõtukonkurss bakalaureuseõppes suurenes 2019. aastal võrreldes 2018. aastaga 4,16% ja magistriõppes 4,61%. Kuid III astme vastuvõtt vähenes eelmise aastaga võrreldes lausa 54,72%, mis võib olla mõjutatud III astme vastuvõtu meetodika muudatustest. Kogu vastuvõtt suurenes võrreldes 2018. aastaga 2,96%. Välisstudengite avalduste arv kasvas võrreldes 2018. aastaga 29%. Võrreldes 2018. aastaga on vähenenud avatud õppe rahaline maht 6%. Vähenenud on ka summeeritult võetud kursuste maht ja õppijate arv.

3.4.3. Tallinna Ülikooli mainekujundus

Tallinna Ülikooli mainekujunduse ja liikmeskonnaga seotud eesmärgid 2019. aastal, mille saavutamist toetati kommunikatsioonitegevustega, olid järgmised:

1. suureneb ülikooli nähtavus ja maine sihtgruppide seas ning meedias (ennekõike seonduvalt TAL saavutustega);
2. paranenud on rahulolu infoliikumise üksustes ja ülikoolis.

Juubeliaastaga seonduvalt oli kommunikatsiooni põhifookus 2019. aastal Tallinna Ülikooli õpetajaharidusel ja haridusinnovatsioonil. Peavoolumeediale vahendati ülikooli uudiseid ja kirjutati artikleid (nii aktuaalsetel teemadel, kaitstud doktoritööde tutvustamiseks kui ka sisuturunduslikel eesmärkidel). Koostöös ERR-iga jätkati ühe minuti loengute sarjaga, mis sai koostöös produtsentidega uue ilme, uue saatejuhi ja värske sisulise kontseptsiooni.

Sisekommunikatsiooni tõhustamiseks on lähtuvalt tagasisidest järjepidevalt arendatud nädalainfo formaati ja tehtud järjest süsteemsemat koostööd üksustega. 2019. aastal loodi sisekommunikatsiooni tõhususe suurendamiseks uus kontseptsioon, mille kohaselt saavad ülikooli liikmed edaspidi tellida ja tarbida infot vastavalt oma huvidele ja vajadustele. Infovälja kaasatakse enam ka üliõpilaskonda. Kontseptsiooni käivitumine on seotud uuele masspostitusplatvormile üleminekuga.

Liikmeskonnale korraldatud sündmuste tase on aasta-aastalt paranenud ja osalenute tagasiside järjepidevalt väga positiivne. Tegevuste tulemusel on ülikooli töötajate rahulolu infoliikumisega paranenud 1,7% (2019. aastal 4,98%, 2018. aastal 4,81% ja 2017. aastal 4,6%) ning ülikool on avalikus meedias nähtav ja tuvastatav positiivse tonaalsusega.

EMOR-i maineuuringu 2019. aasta tulemustele tuginevalt mainis Tallinna Ülikooli sarnaselt 2018. aastaga spontaanselt seitse inimest kümnest (69%). Alates 2013. aastast on Tallinna Ülikooli spontaanne tuntus märkimisväärselt paranenud (2013. aastal spontaanne kogutuntus 48%). Võrreldes varasemaga on kaks korda kukkunud esmamainimiste osakaal (2013. aastal 14% ja 2019. aastal 7%). Maine poolest Eesti avalik-õiguslike ülikoolide seas on Tallinna Ülikool kolmandal kohal. Võrreldes 2018. aastaga ei ole siin suuri muutusi toimunud. Tallinna Ülikooli tõi mainekana esile 15% Eesti elanikest. Keskmisest enam peavad TLÜ-d mainekaks naised, muust rahvusest inimesed, pensionärid ja Virumaa elanikud. Keskmisest vähem mainiti TLÜ-d aga meeste, eestlaste, ettevõtjate ja suurema sissetulekuga (üle 600 euro pereliikme kohta) inimeste seas ning Tartu piirkonnas elavate inimeste seas.

Maineuuringu tulemuste põhjal on Tallinna Ülikooli maine kõige nõrgemateks külgedeks vanuserühmas 15–60 aastat lõpudiplomi väärtus tööturul ja kõrgetasemelise teaduse tegemine. Ollakse arvamusel, et meie ülikooli lõpudiplom ei taga hästi tasustatud töökohta ja ülikoolis tehtava teaduse tase ei ole kõrge. Nende kahe aspektiga tegeletakse mainekujunduses kõige esmasemalt edasi.

Vähem teadvustatud nõrkused, kuid sihtrühmasuhete seisukohast olulised aspektid, on ülikooli kerge sissesaamine, mis võib tähendada, et lävend on liiga madal, ning ühtne ja eristuv kuvand. Teisesed arenguprioriteedid on sarnaselt 2018. aastaga „kõrgetasemeline haridus”, „lõpudiplom on tööturul hinnatud” ning „tugev võrgustik ja koostöö (ettevõtete, avaliku sektori ja teiste ülikoolide/kõrgkoolide vahel)”. Neid aspekte hinnatakse keskpäraseks, kuid nendega tegelemine avaldab sihtrühmasuhetele olulist mõju.

Tallinna Ülikooli olulisteks tugevusteks on aspektid „usaldusväarsus (pakutav haridus vastab ootustele)”, „pakutav haridus annab erialal töötamiseks vajalikud teadmised ja oskused” ning „uuenduslikkus (uudsed lahendused teadus-, õppe-, arendus- ja loometöös)”. Teist aastat järjest on iseenesestmõistetavateks tugevusteks „tudengisõbralikkus (saab siduda õpinguid ja töötamist, valida huvipakkuvaid aineid, tudengitest hoolitakse)” ning „praktilise hariduse andmine (õpitaval erialal tuleb läbida praktika)”. Noorte (vanuses 15–19 aastat) seas hinnatakse meie tugevusena ka „atraktiivseid ja tänapäevaseid õppehooneid ja ühiselamuid”. Kuigi need tugevused ei avalda EMOR-i uuringu järgi sihtrühmasuhetele väga suurt mõju, tuleks neid siiski kindlasti hoida.

Tallinna Ülikooli peidetud võimaluseks on aspekti „head elukestva õppe võimalused” kuvandi loomine, kuivõrd praegu hinnatakse seda meie puhul üsna kõrgelt, kuid see ei ole sihtrühma poolt veel niivõrd teadvustatud.

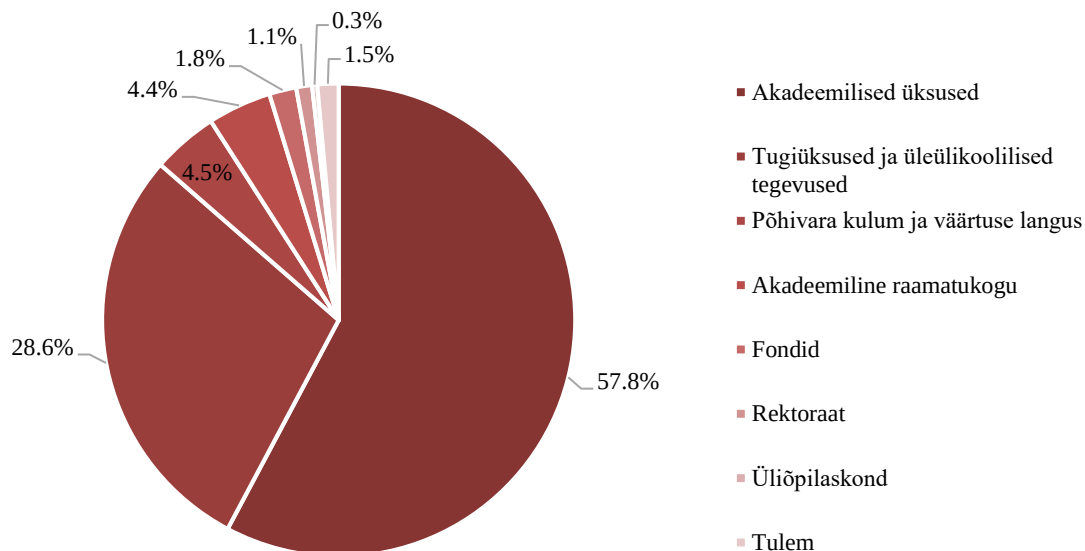
Ülikooli töötajate seas hinnati 2019. aastal TLÜ mainet tööandjana rahuloluküsitluse tulemusena keskmise hinnanguga 4,52, kusjuures akadeemiliste töötajate keskmine hinnang oli 4,3 ja mitteakadeemilistel töötajatel 4,82 (rahulolu mõõdeti seitsmepallisel skaalal). Kuna see oli uus küsimus, siis varasemate aastatega võrdlusandmed puuduvad. Väite „olen uhke, et töötan TLÜ-s” vastuste keskmine üleülikooliliselt oli 5,32 (2018. aastal 5,05), akadeemiliste töötajate puhul 5,16 (2018. aastal 4,89) ja mitteakadeemiliste töötajate keskmine oli 5,55 (2018. aastal 5,25).

3.5. Finantstegevus

2019. aastal oli Tallinna Ülikooli eelarve maht 41,9 miljonit eurot, mis kasvas 2018. aastaga võrreldes 2,4 miljoni euro võrra (6,2%) (tabel 17). 2019. aasta eelarve kogumahust moodustas 57,8% akadeemiliste üksuste eelarve, kuhu kuuluvad 6 instituuti ja 1 kolledž (joonis 11). Tugiüksuste eelarve moodustas 28,6% eelarvest, mille koosseisus kajastuvad keskseid tugiteenuseid tagavad üksused, tulu teenivad tugiüksused ja üleülikoolilised tegevused. Eelarve kulude koosseisu ei ole arvestatud ülikooli juhtpartnerina vahendatud toetused sihtfinantseerimise tegevuskuludeks 0,66 miljonit eurot. Eelarve jaotuse osakaaludes ei olnud võrreldes 2018. aastaga olulisi muutusi. Fondide 2018-2019 aasta eelarvete erinevus 469 tuhat eurot tulenes sellest, et tenuurifondi vahendid planeeriti 2018. aastal kuni fondi loomiseni keskkassasse, 2019. aasta eelarves oli juba tenuurifond eraldi välja toodud.

Tabel 17. TLÜ eelarve struktuuri võrdlus aastatel 2018 ja 2019 (tuhandetes eurodes)

	2018 eelarve	2018 eelarve täitmine		2019 eelarve	2019 eelarve täitmine		Võrdlus 2018- 2019
Akadeemilised üksused	23 190	23 307	59,1%	24 433	24 197	57,8%	890
Tugiüksused ja üleülikoolilised tegevused	12 169	11 024	27,9%	12 168	11 990	28,6%	966
Põhivara kulum ja väärtuse langus	2 457	2 457	6,2%	2 084	1 883	4,5%	-574
Akadeemiline raamatukogu	1 441	1 757	4,5%	1 523	1 825	4,4%	68
Fondid	1 118	582	1,5%	1 587	774	1,8%	192
Rektoraat	430	427	1,1%	430	455	1,1%	28
Üliõpilaskond	144	144	0,4%	156	145	0,3%	1
Tulem	-1 280	-248	-0,6%	-1 698	608	1,5%	856
KOKKU	39 669	39 450	100,0 %	40 683	41 877	100,0%	2 427

Joonis 11. TLÜ eelarve struktuuri osakaalud 2019. aastal

Üleminek kassapõhiselt eelarvelt tekkepõhisele tingis 2019. aasta lisaeelarve ja eelarve täitmise osas korrigeeritud andmete esitamise (tabel 18).

Eemärgid, mida täielikult tekkepõhisele eelarvele üleminekuga silmas peeti:

- 1) eelarve ja finantsarvestuse suurem vastavus;
- 2) eelarve suurem vastavus avaliku sektori kontoplaanile;
- 3) põhitegevuse ja projektide eelarvestamise suurem ühilduvus;
- 4) eelarve struktuuri suurem intuiitiivsus;
- 5) eelarvesüsteemi suurem struktureeritus.

Üleminek tekkepõhisele eelarvele tõi kaasa ka eelarve tulude ja kulude struktuuri korrigeerimise (tabel 18). Peamised muudatused on järgmised:

- 1) eelarves ei kajastu laenu põhisumma saamine ja tagasimaksed ning põhivara soetus;
- 2) eelarvesse lisandus põhivara amortisatsioon (kulum);
- 3) partneritele vahendatavad sihtfinanseerimise tulud ei suurenda ülikooli tulude mahtu;
- 4) õppejõudude töötasu, kes töötavad juriidiliste isikutega sõlmitud võlaõiguslike lepingute alusel ja erisoodustused, kajastuvad alates 2020. aastast palgakuludes mitte majandamiskuludes nagu varasematel aastatel.

Tabel 18. TLÜ kassapõhiste eelarveandmete korrigeerimine tekkepõhiseks (tuhandetes eurodes)

Tulu/kuluartikkel	2018 eelarve	2019 eelarve
Kassapõhises eelarves jääk	414	639
Kassapõhise eelarve tulud	44 031	49 107
Korrigeerimised:		
<i>Laenu võtmine</i>	-2 500	-7 303
<i>Sihtfinantseerimise vahendamine partneritele</i>	-1 862	-1 121
Tekkepõhises eelarves tulud	39 669	40 683
Kassapõhises eelarves kulud	44 445	49 747
Korrigeerimised:		
<i>Sihtfinantseerimise vahendamine partneritele</i>	-1 857	-1 121
<i>Põhivara soetus</i>	-3 631	-7 837

Laenude tagasimakse	-465	-491
Põhivara kulum ja väärtuse langus	2 457	2 084
Tekkepõhises eelarves kulud	40 949	42 381
Tekkepõhises eelarves tulem	-1 280	-1 698

Tallinna Ülikooli tulubaasi moodustavad haridus- ja teadusministeeriumi poolt eraldatud tegevustoetuse tulud, tegevustoetuse välised õppetulud, teaduse baasfinantseerimise tulud, muud teadus-, arendus- ja loometegevuse tulud ning muud tulud (tabel 19).

Tabel 19. TLÜ eelarve tulude võrdlus aastatel 2018 ja 2019 (tuhandetes eurodes)

Tuluartikkel	2018 eelarve	2018 eelarve täitmine		2019 eelarve	2019 eelarve täitmine		Võrdlus 2018- 2019
Õppetegevus	24 215	24 118	61,1%	24 993	25 049	59,8%	931
Teadus- ja arendustegevus	14 527	14 401	36,5%	14 902	15 995	38,2%	1 594
Muud tulud	927	931	2,4%	788	833	2,0%	-98
KOKKU	39 669	39 450	100,0%	40 683	41 877	100,0%	2 427

Vastavalt haridus- ja teadusministeeriumi ja ülikooli vahelisele 2019. aasta rahastamise kokkuleppele oli 2019. aastal eraldatav tegevustoetuse maht 20,44 mln eurot, sh sihtotstarbelised eraldised 2,12 mln eurot. Sihtotstarbelised eraldised kasvasid 0,16 mln eurot ning akadeemilistele üksustele ja keskkassasse jaotatav tegevustoetus kasvas 0,65 mln eurot. Tegevustoetuse sihtotstarbelisteks eraldisteks on õpetajakoolituse läbiviimiseks eraldatud vahendid, eraldi ülikooli raamatukogu tegevuseks, ühekordne eraldi eripedagoogide täiendavaks vastuvõtuks, doktoranditoetus ning üliõpilaste stipendiumifond.

Tegevustoetuse välised õppetulud koosnevad tasemeõppe õpeteenustasudest, täiendkoolituse tuludest, doktoriõppe tulemustasudest ja muudest õppetegevuse tuludest. Tegevustoetuse välise õppetegevuse tulud kasvasid 2019. aastal võrreldes 2018. aastaga 0,12 mln eurot ehk 2,7%, mille tingis peamiselt tasemeõppe tulude kasv.

Teadus-, arendus- ja loometegevuse (edaspidi ka TAL) tuludes kajastuvad haridus- ja teadusministeeriumi poolt jaotatav teaduse baasfinantseerimise tulu, kodumaiste (sh riigi poolt rahastatavad uurimistoetused) ja välismaiste rahastajate poolt sihtfinantseeritav teadus-, arendus- ja loometegevuse tulu ning teadus-, arendus- ja loometegevusega seotud teenuslepingutest saadav tulu.

2019. aasta TAL tulud kasvasid võrreldes 2018. aastaga 1,59 mln eurot ehk 11,1%. Peamiselt kasvasid teaduse baasfinantseerimise tulud 0,99 mln eurot, sihtfinantseerimise tulud kasvasid 0,1 mln eurot. Eelarve tulude koosseisu ei ole arvestatud ülikooli juhtpartnerina vahendatud toetused sihtfinantseerimise tegevuskuludeks 0,66 mln eurot.

Muude tuludena kajastuvad üksuste poolt teenitav rendi- ja üüritulu, Akadeemilise Raamatukogu poolt teenitavad tulud, TLÜ Konverentsikeskuse tulu, Kirjastuse raamatute müük ning tegevustoetuse välised sihtotstarbelised eraldised, milleks on õppetoetused ja õppelaenude katmise eraldis. Muud tulud on 2019. aastal võrreldes 2018. aastaga vähenenud 0,1 mln euro võrra ehk 10,5%.

Tabel 20. TLÜ raamatupidamise kulude võrdluse aastatel 2018 ja 2019 (tuhandetes eurodes)

Kuluartikkel	2018		2019		Võrdlus 2018-2019
Antud toetused	4 355	10,7%	4 090	9,8%	-265
Majandamiskulud	7 285	17,8%	7 575	18,1%	290
Tööjõu kulud	25 655	62,8%	26 677	63,6%	1 022
Põhivara kulum ja väärtuse langus	2 457	6,0%	1 883	4,5%	-574
Muud tegevuskulud	1 093	2,7%	1 663	4,0%	570
Finantstulud ja -kulud	27	0,1%	36	0,1%	9
KOKKU	40 872	100,0%	41 924	100,0%	1 052

2019. aasta kulude maht kasvas võrreldes 2018. aastaga 1,05 mln ehk 2,6% (tabel 20). Kuluartiklite jaotuse osakaaludes ei olnud võrreldes 2018. aastaga olulisi muudatusi. Oluline kasv 1,02 mln eurot on tööjõukulude real. Muude tegevuskulude kasvu põhjustas Vita maja ehitusega seotud käibemaksu kulu kasv 0,6 mln eurot.

Tabel 21. Olulisemad finantsnäitajad aastatel 2017–2019 (tuhandetes eurodes)

Finantsnäitajad	2017	2018	2019	Võrdlus 2017-2019
Tegevustulud	38 628	40 625	42 533	10,1%
Tegevuskulud	35 911	38 415	40 042	11,5%
Põhivara kulum	2 423	2 457	1 883	-22,3%
Tegevuskulud kokku	38 334	40 872	41 924	9,4%
Aruandeaasta tulem	294	-248	608	106,8%
Bilansimaht	51 213	53 122	58 779	14,8%
Käibevarad	5 267	8 157	10 006	90,0%
Põhivarad	45 945	44 965	48 773	6,2%
Lühiajalised kohustised	6 717	8 613	9 824	46,3%
Pikaajalised kohustised	4 156	4 417	8 256	98,7%
Käibekapital	-1 450	-456	182	112,6%
Laenukohustised	4 601	4 834	8 133	76,8%
Netovara	40 339	40 091	40 699	0,9%

Võrreldes 2018. aastaga on ülikooli käibevarade maht kasvanud 1,85 mln euro võrra ning maksevõime üldine tase kasvanud (7,2%) (tabelid 21 ja 22).

Tabel 22. Olulisemad suhtarvud aastatel 2017–2019

Suhtarvud	2017	2018	2019
Tegevuskulud/ Tegevustulud	99,2%	100,6%	98,6%
Laenu/ Tegevustulud	11,9%	11,9%	19,1%
Põhivarad/Bilansimaht	89,7%	84,6%	83,0%
Käibevara/Lühiajalised kohustised	0,78	0,95	1,02
Netovara/Bilansimaht	78,8%	75,5%	69,2%
Laenu/Bilansimaht	9,0%	9,1%	13,8%

3.6. Väliskeskkonna mõju juhtimisele, liikmeskonnale ja finantsidele

1. septembril 2019 jõustus uus kõrgharidusseadus, millega koos kinnitati ka kõikide avalik-õiguslike ülikoolide seadused. Tallinna Ülikooli seadusest tulenev muudatus oli ka ülikooli juhtimisstruktuuri

uuendamine, kus seniste juhtorganite – senat ja rektor – kõrvale tekkis kolmas juhtorgan, Tallinna Ülikooli nõukogu. Juhtorganitel on erinev pädevus ülikooli juhtimisel, sh õigusaktide vastuvõtmisel. Uus juhtimismudel rakendus täies mahus alates 1. jaanuarist 2020.

Uue kõrgharidusseadusega loodi ülikoolile võimalus uuendada akadeemilist karjäärimudelit ja senisest enam reguleerida ülikoolisiseselt akadeemiliste töötajate töösuhteid. Paralleelselt selle seaduse ettevalmistamisega alanud ülikoolisene töösuhete eeskirja uuendamine jõudis samuti lõpule ning eeskirja uus redaktsioon jõustus.

Ülikooli üks tasustamispõhimõte on arvestada võimalustest lähtudes ametikoha palgataset palgaturul. Palgaturust ülevaate saamiseks vahetab ülikool palgaandmeid teiste Eesti avalik-õiguslike ülikoolidega (võrdlusandmed akadeemiliste ametikohtade tasustamise kohta) ning osaleb Fontese palgauuringus (mitteakadeemiliste ametikohtade palgataseme võrdlus palgaturuga Tallinnas ja Harjumaal).

Akadeemiliste töötajate tasustamist analüüsiti 2018. aasta andmete põhjal. Ülikoolide keskmised palgad olid jätkuvalt tõusuteel, keskmine tõus 5,5% (2017. aastal tõus 7%). Keskmine kogupalk tõusis kõikidel ametikohtadel ja oli 2008 eurot (2017. aastal 1903 eurot). Kõige enam tõusis keskmine kogupalk juhtivteaduritel (9%) ja õpetajatel (8%). Kõige vähem tõusis keskmine kogupalk ülikoolide lõikes nooremteaduri ametikohal (2%). TLÜ akadeemiliste töötajate keskmine kogupalk tõusis 14% ja oli 1960 eurot (2017. aastal 1720 eurot). Akadeemiliste ametikohtade tasustamisel oli enamikul ametikohtadel palgaliidriks TTÜ. TÕ oli palgaliider juhtivteadurite hulgas. 2018. aastal oli TLÜ koos TTÜ-ga palgaliidriks õpetaja ametikoha tasustamisel. Kõige enam jäi TLÜ ülikoolide keskmisest maha dotsentide ja teadurite tasustamisel (mõlemal juhul 6%).

Mitteakadeemiliste ametikohtade tasustamist analüüsiti 2019. aasta kevadel kogutud andmete alusel. Fontese palgauuringu põhjal oli ülikooli mitteakadeemiliste ametikohtade tasustamine tervikuna palgaturu keskmisest endiselt madalam ning trendid ülikooli tööde tasustamisel võrreldes palgaturuga varasemate aastatega ei muutunud. Kui 2018. aastal jäi uuringus hõlmatud ülikooli ametikohtade põhipalga trendijoon suures osas Fontese valimi mediaanist allapoole (v.a lihttööde osas), siis 2019. aastal oli põhipalga trendijoon suures osas allpool 25% kvartiilist, jäädes pigem 10% detsiili juurde ehk 10% palkadest olid väiksemad kui esitatud väärtus. Jätkus trend, et ülikooli põhipalgad olid suhteliselt konkurentsivõimelisemad madalama keerukusega ametikohtade osas ning palgaturul makstavale töötasule jäi rohkem alla suurema keerukusega töödel. Seejuures suurema keerukusega tööde tasustamise vahe palgaturuga kasvas viimase aasta jooksul.

Töötervishoiu ja tööohutuse seaduses sätestati alates 1. jaanuarist 2019 psühhosotsiaalse ohuteguri mõiste, millega teadvustati sotsiaalsete tegurite rolli töötaja vaimse tervise häirete kujunemisel ja kohustati tööandjaid looma ja tagama ka töötaja vaimsele tervisele ohutud töötingimused. Töötajate vaimse tervise edendamine võeti ka ülikooli uue arengukava koostamisel fookusesse.

Hea ülevaate tegevuskeskkonna üldisest arengust ja mõjust finantsidele ja juhtimisele saab riigi eelarvestrateegiast 2020–2023 ja stabiilsusprogrammist 2019²⁰. Riigi eelarvestrateegia ja stabiilsusprogrammi eesmärk on väljendada valitsuse poliitikat stabiilsuse ja kasvu paktist (Stability and Growth Pact, SGP) tulenevate nõuete täitmisel. Riigi eelarvestrateegia on valitsuse keskne strateegiline dokument, mis seob omavahel riigi vajadused ja prioriteedid ning rahalised võimalused ehk fiskaalraamistik. Eelarvestrateegias esitatakse järgmise nelja aasta riigi eelarvepoliitika põhisuunad, majandusarengu prognoos, Vabariigi Valitsuse prioriteedid, tulemusvaldkondade olukorra analüüs, eesmärgid koos mõõdikutega ning peamised poliitikamuudatused ja valitsemisalade rahastamiskava.

Eelarvestrateegia kirjeldab detailselt Vabariigi Valitsuse prioriteete ja toob välja järgmise nelja aasta prioriteetide täitmiseks elluviidavad olulisemad arendustegevused. Samuti kirjeldatakse tulemusvaldkondade kaupa järgmise nelja aasta olulisi tegevusi eesmärkide täitmiseks ning esitatakse indikaatorid ja nende sihttasemed algtasemest järgmise nelja aastani. Samuti kajastatakse Vabariigi

²⁰ https://www.rahandusministeerium.ee/system/files_force/document_files/riigi-eelarvestrateegia-2020-2023-ja-stabiilsusprogramm-2019.pdf?download=1

Valitsuse majandus- ja fiskaalpoliitilisi eesmärgi ja prioriteete ning valitsussektori fiskaalraamistikku eelolevaks neljaks aastaks, sh stabiilsusprogrammi.

Kõrgharidusprogrammi eesmärk: tagada igale motiveeritud ja võimekale üliõpilaskandidaadile ligipääs kvaliteetsele, paindlikule ja mitmekesiste valikutega ning tööturu arenguvajadusi arvestavale kõrgharidusõppele.

Olulised tegevused 2020–2023 eesmärkide täitmiseks:

- rahastatakse kõrgharidusõpet ülikoolides ja riigirakenduskõrgkoolides (2020.–2023. aasta eelarve 649,9 miljonit eurot) ning analüüsitakse võimalikke stsenaariume ümberkorraldusteks kõrgharidusõpe kvaliteedi ja jätkusuutlikkuse tagamiseks;
- toetatakse avalik-õiguslike ülikoolide tõhusat juhtimist ja töökorraldust, selleks kaasatakse alates 2020. aastast kõikide avalik-õiguslike ülikoolide juhtorganitesse ülikooliväliseid liikmeid;
- doktoriõppe efektiivsuse suurendamiseks valmistatakse ette doktoriõppe reformi doktorantidest nooremteadurite kujundamiseks, et lisavahendite saamisel kujundada senised doktoranditoetused (2020.–2023. aasta eelarve 57,16 miljonit eurot) ümber nooremteaduri töötasuks ja siduda doktorandid töölepingutega. Seni jätkatakse doktoranditoetuste maksimisega;
- selleks et soodustada välisüliõpilaste Eestisse tööle jäämist, on uueks perioodiks sõlmitud halduslepingutes ülikoolidega kokku lepitud, et kõigis ingliskeelsetes õppekavades on vähemalt 6 EAP mahus eesti keele ja kultuuri õpet.

Teadus ja arendustegevuse ning innovatsiooni programmi eesmärk: teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni arendamise üldeesmärk on luua soodsad tingimused tootlikkuse ja elatustaseme kasvuks, heaks hariduseks ja kultuuriks, Eesti kestmiseks ja arenguks.

Olulised tegevused 2020–2023 eesmärkide täitmiseks:

- kavandatakse lisategevuste rahastamist Horisont 2020 kaasrahastatavas projektis FINEST Twins. Eesmärk on luua targa linna valdkonnas tiptasemel teadus- ja arendustegevust ning innovatsiooni toetav piiriülene ökosüsteem, mille keskmes on TalTechi loodav targa linna uuringute tippkeskus, mis pakub füüsilist ja digitaalset platvormi tiptasemel teadusuuringuteks, ülikoolide, ettevõtete ja linnade koostöök ning koosloomes toimuvaks innovatsiooniks. Teaming for Excellence on Horisont 2020 toetusskeem, mille eesmärk on luua koos Euroopa juhtivate teadusasutustega uusi tippkeskusi riikidesse, mille innovatsioonivõimekus on veel Euroopa tiptasemega võrreldes madal;
- suurendatakse teadusasutuste teadus- ja arendustegevuse rahastamist, hoides uurimistoetuste ja baasfinantseerimise suhet 50 : 50. Baasfinantseerimise suurendamine on eelduseks stabiilse akadeemilise karjäärimudeli väljatöötamisele ning tihedama koostöö arendamisele ettevõtete ja teadusasutuste vahel. TA põhiinstrumentide (sh baasfinantseerimine, institutsionaalsed ja personaalsed uurimistoetused, riigi teadus- ja arendusasutused, Norra välisabi) rakendamiseks on 2020. aastal riigieelarvesse planeeritud 86,7 miljonit eurot;
- suurendatakse majanduse kasvuvaldkondade teadustegevuse ja kõrghariduse toetamist, et realiseerida nende majanduskasvu potentsiaali. Käivitatakse ressursside väärimise programm (3 miljonit eurot aastas). Selle käigus: 1) toetatakse kõrgharidusõpet ja teadust, sh luuakse vajalikud suunad/õppetoolid ning teadusgrupid ülikoolides; 2) toetatakse teadus- ja arendusasutuste ning ettevõtluse koostööprojekte; 3) tagatakse nende läbiviimiseks tarvilik materiaalne baas;
- jätkatakse arendusgrandi (*proof-of-concept grant*) piloteerimisega. Arendusgrandi eesmärk on toetada silmapaistavate teadustulemuste arendamist ettevõtlusele atraktiivsesse vormi, katsetades nende ärilise kasutamise viise ja tasuvust. Tegevuse tulemusena jõuab senisest enam teadustulemusi äriliste rakendusteni;
- alustatakse ettevõtete haruliitude arendusnõunike toetusega. Teadustaustaga arendusnõunikud aitavad erialaliitudel määrata haruliidu liikmetele olulised teadus- ja arendussuunad, mille alusel hinnata sektori arenguvõimalusi, kui läbi rääkida teadusasutustega valdkonnale vajalike uuringute üle, suurendavad haruliidu liikmete teadlikkust valdkonna teadus- ja arendustegevuse potentsiaalidest ja võimalikest rakendustest ning aitavad kaasa sektori ettevõtjate teadlikkuse ja oskuste tõstmisele TA vallas, soodustades koostööd teadusasutustega nii Eestis kui ka EL-i tasandil;
- hakatakse ette valmistama teadusasutuste ja ettevõtlussektori vahelist töötajate liikumist soodustavaid meetmeid (nn sektoraalne mobiilsus), mille tulemusena liigub senisest enam teadlasi

ettevõtlusesse ning paranevad ettevõtete oskused teadustulemusi rakendada ja kohendada. Samuti kasvab teadusasutustes ettevõtluskogemustega teadlaste arv, mis aitab paremini ühiskonna nõudlusele vastavat teadustööd planeerida.

Järgmistel aastatel planeeritakse jätkata riigi rahanduse reformiga järgmistes suundades:

- tegevuspõhisele eelarvele üleminek: see tähendab korrastatud, ühtsetel põhimõtetel ja kokkulepitud mõistetega tulemusinformatsiooni, mille alusel saab riik edasi planeerida strateegilisi arengusuundi. Tegevuspõhisele eelarvele üleminek on üks osa riigireformist;
- laiapõhjaline riigieelarve revisjon: revisjoni käigus vaadatakse üle riigi strateegilised suunad ning analüüsitakse, kas nende saavutamiseks pakutavad teenused aitavad kaasa eesmärgi saavutamisele. Töötatakse läbi alternatiivsed võimalused ja tehakse ettepanekud asutuste sisemise efektiivsuse saavutamiseks ning vahendite ümbersuunamiseks prioriteetsetele valdkondadele või arendustele.

Vabariigi Valitsus kuulutas 12. märtsil 2020 välja eriolukorra, et tõkestada koroonaviiruse levikut Eestis. Eriolukord kestis 17. maini 2020. Eriolukorra meetmed muutsid suure osa Eesti inimeste elukorraldust. Õppeasutustes peatati tavapärane õpe ja mindi üle kaugõppele. Haridus- ja Teadusministeerium soovitas²¹ 2019/2020. õppeaasta lõpuni kasutada maksimaalselt distantsoõppe võimalusi. Vajaduse korral saab alates 15. maist korraldada õpet, sh seminare ja praktikume, väiksemates, kuni kümneliikmelistes gruppides. Lähtuda tuleb sellest, et oma tegevusega ei suurendata nakkuse levikut.

2020. aasta lisaeelarve menetlemisel on rektoraat sõnastanud järgmised eeldused:

1. viirusekriisi on leevenenud hiljemalt 01.09.2020;
2. uuest õppeaastast (01.09.2020) saab edasi minna põhimõtteliselt nii nagu enne kriisi.

Rektoraadi hinnangul on vajalik lisaeelarve ettevalmistamisel koostada tulude alalaekumise prognoos kogumahus vähemalt 3 miljonit eurot. Rektoraadi hinnangul on koroonaviirusest põhjustatud kriisi mõju ülikooli tegevust mõõdukalt pärssiv.

Tabel 23. Olulisemad aruandeaastal tehtud ja lähituleviku planeeritavad investeeringud

	Arheozooloogia kollektatsioon	VITA maja	
Hoone ja rajatised	761 567	4 897 196	5 194 021
Sisseseade (inventar)	30 199	240 560	247 291
Kokku	791 766	5 137 756	5 441 312
Käibemaks	158 353	1 027 551	1 088 263
Soetusmaksumus kokku	950 119	6 165 307	6 529 575
Seisuga	31.12.2019	31.12.2019	29.02.2020
Ekspluatatsiooni võtmise aeg	30.09.2019		29.02.2020
Alustatud	2017. aastal	2016. aastal	2016. aastal

Seisuga 31.12.2019 kajastus VITA maja investeering (käibemaksuta) lõpetamata ehituse kontrol koos muude (summas 186 726 eurot) põhivarasse veel kandmata väljaminekutega (raamatupidamisaruande lisa 6). Investeering kajastati põhivarana pärast selle ekspluatatsiooni võtmist.

Järgmiste aastate investeeringute põhifookuses on ülikooli infosüsteemid ja nende koostoime. Samuti tuleb jätkuvalt teha kapitalipaigutusi ülikooli eesmärgi täitmiseks vajalikku infrastruktuuri.

3.7. Rektoraadi hinnang liikmeskonnale ja finantsidele

Rektoraat tunneb heameelt, et Tallinna Ülikool on jätkuvalt hinnatud tööandja. Väliskeskkonna tingimused seavad meid mitmes mõttes keerulisse olukorda (tegevustoetuse kasvutrend ei ole kooskõlas elukalliduse tõusuga, tiheneb tööturukonkurents, jms), kuid on loonud ka uusi võimalusi (jõustus uus kõrgharidusseadus, mis andis võimaluse uuendada juhtimismudelit ning akadeemilist karjäärimudelit).

²¹ <https://www.hm.ee/et/koroonaviiruse-leviku-tokestamine-info-haridusasutustele>

Rektoraat hindab kõrgelt ülikooli liikmete panust mitmete oluliste arendustegevuste edukal läbiviimisel. Nii töötasime ühiselt välja uue arengukava aastateks 2020-2022, viisime lõpule uue akadeemilise karjäärimudeli väljatöötamise, mis rakendus alates 1. septembrist, läksime üle uuele juhtimismudelile ning kutsusime ellu professionaalse arengu toetamise võrgustiku, et senisest süsteemsemalt ja sisukamalt töötajate enesearenduseks võimalusi pakkuda. Mitmed uuendused adresseerivad eelmistest aastatest teadaolevaid kitsaskohti, milleks on eelkõige töötasu mahajäämus tööturu trendidest ja projektipõhisusest tulenev ebastabiilsus. Tõenduseks rakendatud meetmete tõhususest on jätkuv tõusutrend nii ülikooli tulubaasi kui keskmise palga osas, aga kindlasti ka töötajate senisest suurem rahulolu juhtimise ja töötingimustega ülikoolis.

Tallinna Ülikooli finantsmajanduslik positsioon on hea ja väljavaade stabiilne. Kuid vaatamata positiivsetele arengutele näeme, et ülikooli ees on järgnevatel aastatel mitmeid olulisi väljakutseid, aga usume, et kujunenud koostöine töökultuur tagab jätkuva edu.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Bilanss

(eurodes)	Lisa	31.12.2019	31.12.2018
VARAD			
Käibevarad			
Raha	2	6 199 943	4 547 854
Nõuded ja ettemaksed	3	3 744 525	3 541 770
Varud	4	61 677	67 109
Käibevarad kokku		10 006 145	8 156 733
Põhivarad			
Kinnisvarainvesteeringud	5	2 035 823	2 035 823
Materiaalsed põhivarad	6	46 159 683	42 362 041
Immateriaalsed põhivarad	7	577 652	567 533
Põhivarad kokku		48 773 158	44 965 397
VARAD KOKKU		58 779 303	53 122 130
KOHUSTISED JA NETOVARAD			
Lühiajalised kohustised			
Laenukohustised	8	163 636	491 051
Võlad ja ettemaksed	9	9 660 457	8 122 423
Lühiajalised kohustised kokku		9 824 093	8 613 474
Pikaajalised kohustised			
Pikaajalised laenukohustised	8	7 969 037	4 342 509
Võlad hankijatele		264 918	53 195
Muud pikaajalised võlad		21 764	21 777
Pikaajalised kohustised kokku		8 255 719	4 417 481
Kohustised kokku		18 079 812	13 030 955
Netovara			
Eelmiste perioodide tulem		40 091 175	40 339 020
Aruandeaasta tulem		608 316	-247 845
NETOVARA KOKKU		40 699 491	40 091 175
KOHUSTUSED JA NETOVARA KOKKU		58 779 303	53 122 130

Tulemiaruanne

(eurodes)	Lisa	2019	2018
Tegevustulud			
Tulud majandustegevusest	10	7 029 690	6 286 883
Tegevustoetused	11	25 285 385	23 584 418
Tegevuskulude sihtfinantseerimine	12	9 704 389	10 454 566
Põhivarade sihtfinantseerimine	12	424 297	211 911
Muud tulud	13	89 001	86 918
Tegevustulud kokku		42 532 762	40 624 696
Tegevuskulud			
Antud toetused	14	4 090 399	4 355 479
Majandamiskulud	15	7 574 841	7 285 207
Tööjõukulud	16	26 677 143	25 655 031
Põhivara kulum ja väärtuse langus	6,7	1 882 529	2 456 870
Muud tegevuskulud	17	1 663 448	1 092 780
Tegevuskulud kokku		41 888 360	40 845 367
Aruandeperioodi tegevustulem		644 402	-220 671
Intressitulud		562	261
Intressikulud		-36 648	-27 409
Muud finantskulud		0	-26
Aruandeaasta tulem		608 316	-247 845

Rahavoogude aruanne

(eurodes)	Lisa	2019	2018
Rahavood põhitegevusest			
Tegevustulem		644 402	-220 672
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	6,7	1 882 529	2 456 870
Käibemaksukulu põhivarade soetuseks		93 263	87 047
Saadud sihtfinantseerimine põhivarade soetuseks	12	-424 297	-211 911
Kasum/kahjum põhivarade müügist	6	0	-208
Antud sihtfinantseerimine põhivarade soetuseks			
Korrigeeritud tegevustulem		2 195 897	2 111 126
Muutus nõuetes ostjate vastu	3	-245 556	351 024
Muutus tegevuskulude sihtfinantseerimise nõuetes		430 419	133 623
Muutus muudes nõuetes		3 400	30 633
Muutus maksude ettemaksetes ja tagasinõuetes	3	-67 029	-6 814
Muutus ettemakstud toetustes	3	-316 068	17 559
Muutus muudes ettemaksetes		-11 233	16 264
Muutus varudes	4	5 433	28 178
Põhitegevusega seotud käibevarade netomuutus kokku		-204 034	570 467
Muutus võlgades hankijatele	9	-44 652	267 730
Muutus võlgades töövõtjatele	9	45 833	26 386
Muutus maksu-, lõivu- ja trahvikohustistes	9	44 511	143 177
Muutus tegevuskulude sihtfinantseerimise kohustistes	9	-410 866	-532 027
Muutus muudes kohustistes		-14 813	46 940
Muutus saadud sihtfinantseerimise ettemaksetes	9	1 867 464	1 906 171
Muutus muudes saadud ettemaksetes	9	50 543	13 331
Põhitegevusega seotud kohustiste netomuutus kokku		1 538 020	1 871 709
Rahavood põhitegevusest kokku		3 533 283	4 553 302
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel		-5 571 828	-1 395 563
Laekunud põhivarade müügist		0	208
Laekunud sihtfinantseerimine põhivarade soetuseks		427 811	105 421
Laekunud finantsinvesteeringute müügist		0	1 981
Laekunud intressid ja muu finantstulu		359	298
Rahavood investeerimistegevusest kokku		-5 143 658	-1 287 655
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenud		3 790 164	697 053,00
Tagasi makstud laenud	8	-491 051	-464 827
Makstud intressid		-36 649	-27 409
Makstud muud finantskulud		0	-26
Rahavood finantseerimistegevusest kokku		3 262 464	204 791
Rahavood kokku		1 652 088	3 470 438
Raha ja selle ekvivalendid perioodi alguses		4 547 854	1 077 416
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpus		6 199 943	4 547 854
Raha ja selle ekvivalentide muutus		1 652 088	3 470 438

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)	
Eelmiste perioodide tulem seisuga 31.12.2017	40 339 020
2018 aasta tulem	-247 845
Eelmiste perioodide tulem seisuga 31.12.2018	40 091 175
2019 aasta tulem	608 316
Eelmiste perioodide tulem seisuga 31.12.2019	40 699 491

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1. Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Tallinna Ülikooli (edaspidi *ülikool*) 2019. aasta raamatupidamise aastaaruanne (edaspidi *aruanne*) on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standarditega, mis on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev avalikkusele suunatud finantsaruandluse nõuete kogum, mille põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seadusega ning mida täiendab avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend (edaspidi *üldeeskiri*).

Aruande koostamisel on lähtutud ülikooli tegevuse jätkuvuse põhimõttest. Majandusaasta algas 1. jaanuaril 2019 ja lõppes 31. detsembril 2019. Aruande arvnäitajad on esitatud eurodes.

Vastavalt raamatupidamise seadusele § 29 lõikele 4 ei ole ülikool koostanud konsolideeritud aruannet, kuna ülikooli konsolideeritavate üksuste bilansimaht ja müügitulu ei ületa 5% ülikooli kui konsolideeriva üksuse bilansimahust ja müügitulust.

Vigade korrigeerimine

Seoses 2018. aastal ekslikult tehtud tulukannete parandamisega ja andmete võrreldavaks viimisega on korrigeeritud järgmiseid 2018. aasta majandusaasta aruande bilanssi, tulemi-, rahavoogude ja netovara muutuste aruannete ridasid.

Tabel 23. Bilanss

Aruanderea nimetus	Esialgne 31.12.2018	Korrigeerimine	Korrigeeritud 31.12.2018
Nõuded ja ettemaksed	3 970 591	-428 821	3 541 770
Käibevarad kokku	8 585 555	-428 821	8 156 733
VARAD KOKKU	53 550 953	-428 821	53 122 132
Aruandeaasta tulem	180 976	-428 821	-247 845
KOHUSTUSED JA NETOVARA KOKKU	53 550 953	-428 821	53 122 130

Tabel 24. Tulemiaruanne

Aruanderea nimetus	Esialgne 31.12.2018	Korrigeerimine	Korrigeeritud 31.12.2018
Tulud majandustegevusest	6 715 704	-428 821	6 286 883
Tegevustulud kokku	41 053 517	-428 821	40 624 696
Aruandeaasta tegevustulem	208 149	-428 821	-220 672
Aruandeaasta tulem	180 976	-428 821	-247 845

Tabel 25. Rahavoogude aruanne

Aruanderea nimetus	Esialgne 31.12.2018	Korrigeerimine	Korrigeeritud 31.12.2018
Tegevustulem	208 149	-428 821	-220 672
Korrigeeritud tegevustulem	2 539 947	-428 821	2 111 126
Muutus nõuetes ostjate vastu	-77 797	428 821	351 024

Tabel 26. Netovara muutuste aruanne

Aruanderea nimetus	Esialgne 31.12.2018	Korrigeerimine	Korrigeeritud 31.12.2018
2018 aasta tulem	180 976	-428 821	-247 845
Eelmiste perioodide tulem seisuga 31.12.2018	40 519 996	-428 821	40 091 175

Korrigeerimised kajastuvad ka vastavates lisades.

Raha ja raha lähendid

Raha ja raha lähenditena käsitletakse aruandes kassas olevat sularaha ja arvelduskontode jääki. Arvelduskrediiti kajastatakse bilansis lühiajaliste laenukohustistena.

Varade ja kohustiste jaotus lühi- ja pikaajalisteks

Varad ja kohustised on bilansis jaotatud lühi- ja pikaajalisteks lähtudes sellest, kas vara või kohustise eeldatav valdamine arvestatuna aruandekuupäevast kestab kuni üks aasta või kauem.

Nõuded ja ettemaksed

Nõuded ostjate vastu, viitlaekumised ning muud lühi- ja pikaajalised nõuded (sh laenuõuded, deposiidid) kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega (miinus allahindlused), mistõttu kajastatakse lühiajalisi nõudeid bilansis tõenäoliselt laekuv summas. Pikaajaliste finantsvarade korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse finantsvarad algselt arvele saadaoleva tasu õiglasest väärtusest, arvestades järgmistel perioodidel intressitulust sisemise intressimäära meetodil.

Laekumata nõudeid hinnatakse ligikaudse meetodi abil. Ligikaudse hindamise korral hinnatakse nõuded, mille maksetähtaeg on ületatud 90–180 päeva võrra, alla 50% ulatuses ja nõuded, mille maksetähtaeg on ületatud üle 180 päeva, alla 100% ulatuses. Ebatõenäoliselt laekuvaks tunnistatud nõuet kajastatakse kuni laekumiseni või lootusetuks tunnistamiseni ja bilansist mahakandamiseni ostjatelt laekumata nõuete registris.

Kui selgub, et nõude laekumine on ebareaalne, tunnistatakse nõue lootusetuks ja kantakse bilansist välja. Nõue loetakse lootusetuks, kui ülikoolil puuduvad igasugused võimalused nõude kogumiseks (võlgnik on likvideeritud või pankrotis ning pankrotipesas olevatest varadest ei piisa nõude tasumiseks jms) või kui selle tagasinõudmiseks tehtavad kulutused ületavad hinnanguliselt laekumisest saada olevat tulu.

Kui ebatõenäoliseks arvatud nõue hiljem siiski laekub, kajastatakse see varem kajastatud ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu vähendamisenä periodis, kui see laekus.

Varud

Varud on varad, mida hoitakse müügiks tavapärase majandustegevuse käigus, mida parajasti toodetakse müügiks tavapärase majandustegevuse käigus, või materjalid või tarvikud, mida tarbitakse tootmisprotsessis või teenuste osutamisel. Varude mõiste hõlmab lisaks müügiks ostetud kaupadele, materjalidele ning lõpetamata ja valmistoodangule ka selliseid objekte nagu edasimüügiks hoitavad seadmed, kinnisvara ja teenuse osutamisega otseselt seotud kapitaliseeritud kulud, mille puhul ei ole veel võimalik kajastada tulu valmidusastme meetodil. Varud võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostukulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse.

Varude soetusmaksumusse ei arvestata laenukasutuse kulusid ja üldeeskirjast tuleneva erinõudena kajastatakse varude soetamisel lisandunud mittetagastatavad maksud ja lõivud kuludes.

Kaupade kuluks kandmisel kasutatakse FIFO meetodit. Varud on hinnatud bilansis lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus.

Tütarettevõtted

Tütarettevõtteks loetakse ettevõtet, mille üle on ülikoolil kontroll. Tütarettevõtet loetakse emaettevõtte kontrolli all olevaks, kui emaettevõttel on kas otseselt või kaudselt üle 50% tütar-ettevõtte hääleõiguslikest aktsiastest või osadest või on ta muul moel võimeline kontrollima tütar-ettevõtte tegevus- ja finantspoliitikat.

Tütarettevõtte definitsioonile vastavad ka mitteäriühingud (sihtasutused ja mittetulundusühingud). Kontrolli ja olulise mõju määramisel mitteäriühingutes arvestatakse asjaolu, kas emaettevõttele lähevad üle mitteäriühingu varad selle likvideerimisel. Kui emaettevõttel on sihtasutuses või mittetulundusühingus valitsev mõju (üldjuhul üle 50% hääleõigusest), kajastatakse osalust 100%-na.

Tütarettevõtte võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mida hiljem korrigeeritakse väärtuse langusest tulenevate allahindlustega.

Informatsioon tütar-ettevõtete kohta on esitatud lisas 21.

Sidusettevõtted

Sidusettevõtte on ettevõtte, mille üle on ülikoolil või tema tütar-ettevõttel oluline mõju, kuid mida ta ei kontrolli. Üldjuhul eeldatakse olulise mõju olemasolu juhul, kui ülikoolil või tema tütar-ettevõttel on ettevõttes 20–50% hääleõiguslikest aktsiastest või osadest.

Kui ülikoolil või tema tütar-ettevõttel on sihtasutustes või mittetulundusühingutes oluline mõju (üldjuhul 20–50% hääleõigusest), osalust ega finantsinvesteeringut bilansis ei kajastata. Sissemaksed osaluse objekti sihtkapitali kajastatakse antud toetuste kuluna.

Sidusettevõtte võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mida hiljem korrigeeritakse väärtuse langusest tulenevate allahindlustega.

Informatsioon sidusettevõtete kohta on esitatud lisas 21.

Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringuteks loetakse selliseid kinnisvaraobjekte (maad või hoonet või osa hoonest), mida ülikool rendib välja avalikku sektorisse mittekuuluvale üksusele renditulu teenimise eesmärgil või hoiab turuväärtuse tõusmise eesmärgil ja mida ükski avaliku sektori üksus ei kasuta oma põhitegevuses. Hooneid ja ruume, mida kasutab avaliku sektori üksus, kajastatakse kui materiaalsel põhivara.

Kinnisvarainvesteering võetakse bilansis algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis sisaldab ka soetamisega otseselt seonduvaid kulusi (s.o notaritasud, nõustajatele makstud tasud ja muud kulutused, ilma milleta ei oleks ostutehing tõenäoliselt aset leidnud). Kinnisvarainvesteeringute soetusmaksumusse ei arvestata laenukasutuse kulusid ning üldeeskirjast tuleneva erinõudena kajastatakse soetamisel lisandunud mittetagastatavad maksud ja lõivud kuludes. Vastavalt üldeeskirjale kajastatakse kinnisvarainvesteeringuid arvele võtmise järel soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud allahindlused väärtuse langusest.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale kinnisvarainvesteeringu objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust elueast. Juhul kui kinnisvarainvesteeringu objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinev kasulik eluiga, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena ning neile määratakse ka vastavalt nende kasulikule elueale eraldi amortisatsioonimäärad. Ülikooli

kinnisvarainvesteeringutele rakendatav amortisatsioonimäärade vahemik oli 2019. aastal 2–3% aastas, välja arvatud hoonestamata kinnistud (maa), mida ei amortiseerita.

Hilisemate parendustega seotud kulutused lisatakse kinnisvarainvesteeringu soetusmaksumusele juhul, kui on tõenäoline, et ülikool saab seoses kulutustega tulevikus majanduslikku kasu ning kulutuste soetusmaksumust on võimalik usaldusväärselt mõõta. Kinnisvarainvesteeringu muud hilisemad hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse aruandeperioodi kuludes. Juhul kui kinnisvarainvesteeringu objektile vahetatakse välja mõni komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele juhul, kui see vastab kinnisvarainvesteeringu mõistele ja vara bilansis kajastamise kriteeriumidele ning asendatava komponendi jääkmaksumus kantakse bilansist maha.

Kinnisvarainvesteeringu kajastamine bilansis lõpetatakse objekti võõrandamise või kasutusest eemaldamise korral, kui varast ei teki eeldatavasti tulevast majanduslikku kasu. Kinnisvarainvesteeringu kajastamise lõpetamisest tekkinud tulek kajastatakse lõpetamise perioodi tulemiaruanDES kirjel „Muud tulud” või „Muud kulud”.

Kui kinnisvaraobjekti kasutamise eesmärk muutub, klassifitseeritakse vara bilansis ümber. Alates muutuse toimumise kuupäevast rakendatakse objekti suhtes selle varade rühma arvestuspõhimõtteid, kuhu objekt on üle kantud.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalsete põhivaradena kajastatakse varad, mida ülikool kasutab põhikirjaliste ülesannete täitmisel või teenuste osutamisel või halduseesmärkidel ning mida ta kavatseb kasutada pikema perioodi jooksul kui üks aasta ja mille soetusmaksumus on alates 5000 eurost.

Olenemata soetusmaksumuse suuruselt võetakse arvele maa, raamatukogu raamatud ja teavikud. Olenemata soetusmaksumusest on lubatud võtta arvele kunsti-, ajaloo ja teadusväärtusega asjad, mille väärtus aja jooksul ei vähene.

Põhivarad võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Tulenevalt üldeeskirjast ei kapitaliseerita põhivarade soetusmaksumusse käibemaksu, muid makse ja lõive. Edaspidi kajastatakse materiaalsed põhivarad bilansis nende soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuliseeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Parendustega seotud kulutused lisatakse põhivarade soetusmaksumusele ainult juhul, kui need vastavad põhivarade mõistele ja varade bilansis kajastamise kriteeriumitele ning kulutuse maksumus on vähemalt üldeeskirja põhivarade kapitaliseerimise alampiirina sätestatud summa. Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse tulemiaruanDES perioodilise kuluna.

Juhul kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinev kasulik eluiga, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena ning määratakse vastavalt nende kasulikule elueale eraldi amortisatsioonimäärad.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarse amortisatsiooni meetodit.

Amortisatsiooni arvestust alustatakse vara kasutusele võtmise kuust. Seda tehakse kuni täieliku amortiseerumiseni, võõrandamiseni või vara lõpliku kasutusest eemaldamiseni. Lõpetamata ehituse objekte ei amortiseerita. Amortisatsiooninormid ja lõppväärtused vaadatakse üle iga majandusaasta lõpul. Muutunud hinnangud kajastatakse majandusaastas ja edasiulatuvalt.

Amortisatsioonimäärade eesmärk on tagada amortisatsiooni arvestuse vastavus põhivara tööea ja kasutamisega.

Materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse järgmisi amortisatsioonimäärasid:

<u>Põhivarade grupp</u>	<u>Amortisatsioonimäär (%)</u>
Hooned	1,5–5
Rajatised	2,5–10
Masinad ja seadmed	10–20
Inventar	10–50
Arvutustehnika	33–50
Immateriaalne põhivara	5–50

Raamatukogu raamatuid ja teavikuid, maad ning kunsti-, ajaloo ja teadusväärtusega asju, mille väärtus aja jooksul ei vähene, ei amortiseerita.

Kui ilmneb, et vara tegelik kasulik tööiga on oluliselt erinev esialgu hinnatust, muudetakse amortisatsiooniperioodi. Selleks hinnatakse vara järelejäänud kasulikku eluiga vähemalt aastainventuuri ajal.

Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi § 42 lõike 2 kohaselt teeb ettepaneku amortisatsiooninormi kehtestamiseks vara tundev spetsialist, lähtudes eeldatavast vara kasulikust elueast.

Tallinna Ülikooli Tallinnas asuvate hoonete (edaspidi *hooned*) seisukord on väga hea. Näiteks on Tallinna Ülikooli linnaku kõige vanem hoone aadressiga Narva mnt 25 ehitatud 1938. aastal ja see on muinsuskaitse all. Maja on hästi säilinud 1930-ndate lõpule iseloomuliku arhitektuuriga hoone, mille arhitektid on Alar Kotli ja Erika Nõva.

Koostades 2019. aasta majandusaasta aruannet ja tulenevalt eeltoodud asjaoludest, otsustas Tallinna Ülikooli rektoraat finantsjuhi ettepaneku alusel korrigeerida hoonete senist kasulikku eluiga (50 aastat). Alates 01.01.2019 on hoonete kasulik eluiga **66 aastat**. Sellest tulenev amortisatsiooninorm on hoonetel **1,515151% aastas**.

Raamatukogu kogud

Üldeeskirja § 41 lõike 2 punkt 2 sätestab, et olenemata soetusmaksumusest on lubatud erandina võtta põhivarana arvele teavikud nendes avalikes raamatukogudes, kus teavikute hoidmine ja väljalaenutamine avalikkusele on põhitegevuseks. Raamatukogu kogudesse soetatavad teavikud võetakse põhivarana arvele summaliselt. Arvestust ühikute, nimetuste ja maksumuse kohta peetakse raamatukogu infosüsteemis ESTER. Teavikud, mille väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, arvestatakse ESTER-i infosüsteemis koguseliselt (nullväärtuses). Teavikud kantakse raamatukogu kogudest kulusse täies mahus, kui need eemaldatakse kasutusest või selgub nende kaotsimine. Bilansis kajastatud raamatukogu kogude väärtust ei amortiseerita.

Immateriaalsed põhivarad

Immateriaalsed põhivarad on füüsilise substantsita, teistest varadest eristatavad mittemonetaarsed varad, mida kasutatakse pikema ajavahemiku jooksul kui üks aasta ja mille soetusmaksumus ületab põhivarana arvele võtmise piirmäära. Immateriaalseid varaobjekte (tarkvara, kasutusõigused, muud immateriaalsed varad) kajastatakse bilansis siis, kui varad on ülikooli kontrolli all, on tõenäoline, et nende kasutamisest saadakse tulevikus majanduslikku tulu, varade soetusmaksumus on usaldusväärselt hinnatav ning varad ei tulene ülikooli sees tehtud kulutustest uurimis- ja arendustegevusele. Uurimis- ja arendusväljaminekud on kajastatud tekkimisel kuluna. Immateriaalsed põhivarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja soetamisega otseselt seotud kulutustest. Pärast arvele võtmist kajastatakse immateriaalsed varad soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Kõikidel immateriaalsetel varadel eeldatakse olevat piiratud kasulik eluiga. Immateriaalseid varasid amortiseeritakse lineaarsel meetodil, lähtudes varade eeldatavast kasulikust elueast. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi sõltuvalt selle kasulikust tööeast. Kui immateriaalse vara kasulikkude eluiga ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, eeldatakse, et kasulik eluiga on kuni kümme aastat. Igal aruandekuupäeval hinnatakse varade amortisatsiooniperioodide ja -meetodi põhjendatust.

Immateriaalsete põhivarade amortisatsiooni arvestamisel kasutati 2019. aastal ülikoolis järgmisi amortisatsioonimäärasid: 5–50%.

Varade väärtuse langus

Ülikool kui avaliku sektori üksus, kes rakendab üldeeskirja, ei tee kaetava väärtuse teste ega kajasta varade väärtuse langust kaetavale väärtusele avaliku teenuse osutamiseks vajalike põhivarade puhul, kui varade väärtus ei ole langenud rikkemise või muul põhjusel osaliselt või täielikult kasutusest eemaldamise tõttu. Muudel juhtudel hinnatakse igal aruandekuupäeval piiramata kasutuseaga materiaalsed põhivarad ja amortiseeritavate varade puhul varade väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude olemasolu. Selliste asjaolude olemasolu korral hinnatakse varade kaetavat väärtust ja võrreldakse seda bilansilise maksumusega.

Väärtuse langusest tekkinud kulu kajastatakse summas, mille võrra varade bilansiline maksumus ületab selle kaetava väärtuse. Varade kaetav väärtus on varade õiglase väärtus, millest on lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Varade väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse kaetavat väärtust kas üksiku varaobjekti või väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille jaoks on võimalik rahavoogusid eristada. Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansikuupäeval, kas võib olla tõenäoline, et varade kaetav väärtus on vahepeal tõusnud. Kui väärtuse testi tulemusena selgub, et varade või varade grupi (raha genereeriva üksuse) kaetav väärtus on tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse, tühistatakse varasem allahindlus ja suurendatakse varade bilansilist jääkmaksumust kuni summani, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta tulemiaruanDES põhivarade allahindluse kulude vähendamisena.

Finantskohustised

Finantskohustised (võlad hankijatele, võetud laenud, viitvõlad ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustised), v.a negatiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumentid, võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on finantskohustise eest saadud tasu õiglase väärtus. Edaspidi kajastatakse finantskohustisi nende korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtustega, mistõttu on kõiki finantskohustisi bilansis kajastatud maksmisele kuuluvas summas.

Finantskohustistega kaasnev intressikulu kajastatakse tekkepõhiselt perioodikuluna tulemiaruanDE real „Finantsitud ja -kulud”. Finantskohustise kajastamine bilansis lõpetatakse, kui see on tasutud, tühistatud või aegunud.

Rendid

Kasutusrendi puhul kajastab renditavat vara oma bilansis rendileandja. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt rendileandja poolt tuluna ja rentniku poolt kuluna. Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt muu põhivaraga. Kasutusrendimaksed kajastatakse tuluna ühtlaselt rendiperioodi jooksul.

Ülikool kui rentnik – kasutusrendi puhul kajastatakse varade rendimakseid tulemiaruan­des perioodikuluna tekkepõhiselt rendiperioodi jooksul.

Ülikool kui rendileandja – kasutusrendi tingimustel väljarenditud varad kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt muudele ülikooli bilansis kajastatavale varadele. Väljarenditavaid varasid amortiseeritakse lähtudes ülikoolis sama tüüpi varade puhul rakendatavatest amortiseerimispõhimõtetest. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

Maksude arvestus

Ülikool kasutab sisendkäibemaksu mahaarvamisel otsearvestuse ja proportsionaalse mahaarvamise segameetodit. Maksustatava käibe ja kogu käibe suhe määratakse eelmise kalendriaasta käibe põhjal. Proportsiooni korrigeeritakse kalendriaasta lõpul, lähtudes selle kalendriaasta maksustatava käibe ja kogu käibe suhtest. Ainult maksustatava käibe ja ainult maksuvaba käibega tegevuste puhul kasutatakse käibemaksu otsearvestuse meetodit.

Tulude arvestus

Tulude arvestamisel on lähtutud tekkepõhisuse printsiibist.

Tuluna kajastatakse tavapärase majandustegevuse käigus kaupade müügi ja teenuste osutamise eest saadud või saadaoleva tasu õiglast väärtust, võttes arvesse kõiki tehtud allahindlusi ja soodustusi.

Koolitusteenuse osutamise tuluna kajastatakse tulud õppeteenustasudest, mis laekuvad ülikooli päevases ja avatud ülikooli õppes õppivatelt üliõpilastelt, täiendusõppe programmides osalejatelt jms. Tulu kajastatakse sellel perioodil, millal teenus osutati.

Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel või juhul, kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, siis lähtudes valmidusastme meetodist. Tulu pikema perioodi jooksul osutatavate teenuste müügist kajastatakse lähtuvalt osutatava teenuse valmidusastmest aruandekuupäeval eeldusel, et teenuse osutamist hõlmava tehingu lõpptulemust (s.o tehinguga seotud tulusid ja kulusid) on võimalik usaldusväärselt prognoosida ning tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline. Kui teenuse osutamist hõlmava tehingu või projekti lõpptulemust ei ole võimalik usaldusväärselt prognoosida, kuid on tõenäoline, et ülikool suudab katta vähemalt teenusega seotud kulud, on tulu kajastatud ainult tegelike lepingu täitmise­ga seotud kulude ulatuses.

Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle müüjalt ostjale, müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav ning tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline.

Intressitulu kajastatakse siis, kui selle laekumine on tõenäoline ja tulu suurust on võimalik usaldusväärselt hinnata. Intressitulu kajastatakse kasutades varade sisemist intressimäära.

Kulude arvestus

Kulud kajastatakse tekkepõhiselt. Põhivarade soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud, sh käibemaks, kajastatakse soetamishetkel kuluna tulemiaruan­de kirjel „Muud tegevuskulud”.

Toetused

Toetustena kajastatakse saadud vahendeid (saadud toetused), mille eest ei anta otseselt vastu kaupu ega teenuseid, ning antud vahendeid (antud, vahendatud toetused), mille eest ei saada otseselt vastu kaupu ega teenuseid. Toetuste kajastamisel lähtutakse üldeeskirjas esitatud põhimõtetest.

Toetused jaotatakse järgmisteks liikideks:

- sihtfinantseerimine – teatud projektipõhisel sihtotstarbel saadud ja antud toetused, mille puhul määratakse selle eesmärk koos mõõdikutega eesmärgi täitmise jälgimiseks, ajakava ja rahaline

eelarve ning toetuse andja nõuab saajalt detailset aruandlust raha kasutamise kohta ja raha ülejääk tuleb maksta andjale tagasi;

- tegevustoetused – antud ja saadud tegevustoetuse tüüpi toetused, mis antakse saajale lähtudes tema põhikirjalistest ülesannetest ja arengudokumentides määratud eesmärkidest.

Sihtfinantseerimise liigid on:

- kodumaine sihtfinantseerimine;
- välismaine sihtfinantseerimine.

Sihtfinantseerimist kajastatakse bilansis esimest korda raha ülekandmisel või laekumisel või sihtfinantseerimisega seotud nõuete, kohustiste, tulude ja kulude arvele võtmise kuupäeval. Sihtfinantseerimise kajastamisel eristatakse tegevuskulude ja põhivarade sihtfinantseerimist. Põhivara sihtfinantseerimise põhitingimuseks on, et ülikool toetuse saajana peab ostma, ehitama või muul viisil soetama teatud põhivara. Sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise või põhivarade soetamise perioodil, kui sihtfinantseerimise tingimustega ei kaasne sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk. Tegevustoetus kajastatakse tuluna raha laekumisel.

Kui toetuse andja või vahendaja annab toetust kulude lihtsustatud hüvitamisviiside alusel (standardiseeritud ühikuhinnad, kindlasummalised maksed, ühtse määra alusel hüvitatavad kaudsed kulud), ilma nende kohta kuludokumente nõudmata, kajastatakse sihtfinantseerimise tulu aruande perioodil.

Sihtfinantseerimise kajastamisel eristatakse tulemiaruanDES kajastamisel sihtfinantseerimist ja selle vahendamist. Sihtfinantseerimist nimetatakse vahendamiseks, kui see saadi edasifinantseerimiseks, mitte oma tegevuskulude katteks või varade soetuseks. Vahendamise korral võrdub vahendamiseks saadud toetuste tulu edasiantud toetuste kuluga.

Mitterahalist sihtfinantseerimist kajastatakse saadud kaupade ja teenuste õiglasest väärtuses. Teiselt avaliku sektori üksuselt mitterahalise sihtfinantseerimisena saadud põhivara kajastatakse õiglasest väärtuses või kui see ei ole teada, üleandja poolt näidatud jääkväärtuses.

Kui selgub, et kõik toetuse saamise tingimused ei ole täidetud ning ülikool toetuse vahendajana või saajana vastutab toetuse andja ees saajapoolsete lepingutingimuste täitmise ja raha sihipärase kasutamise eest, kajastatakse lepingu rikkumise selgumisel tagasinõue toetuse saaja vastu ja/või tagasimaksekohustis toetuse andja ees. Ühtlasi vähendatakse saadud toetuste tulu ja/või antud toetuste kulu.

Välisvaluutas toimunud tehingud

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid.

Rahavoogude aruanne

Rahavoogude aruande koostamisel on laekumised ja väljamaksed, nõuete ja kohustiste muutused kajastatud nende eesmärgi järgi põhitegevuse, investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse rahavoogudeks.

Seotud isikud

Ülikooli kõrgeim kollegiaalne otsustuskogu on senat. Seotud isikuteks käesolevas aruandes on Tallinna Ülikooli senati ja rektoraadi liikmed, direktorid ning nende lähimad pereliikmed (sh elukaaslane, abikaasa või laps) ja nendega seotud juriidilised isikud.

Aastaaruandes avaldatakse informatsioon seotud isikutega tehtud tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või raamatupidamiskohustuslase sisedokumentide või üldistele nõuetele või turutingimustele.

Tingimuslikud varad

Lepingute alusel võetud sihtfinantseerimise andmise kohustisi ja sihtfinantseerimise saamise nõudeid kajastatakse eelnevalt tingimuslike kohustiste ja nõuetena.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Eraldis kajastatakse juhul, kui ülikoolil lasub enne aruandekuupäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevalt juriidiline või faktiline kohustis, kohustise realiseerumine on tõenäoline ja selle summat on võimalik usaldusväärselt mõõta. Eraldis kajastatakse bilansis summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustise rahuldamiseks. Juhul kui eraldis realiseerub tõenäoliselt hiljem kui 12 kuu jooksul pärast bilansipäeva, kajastatakse see diskonteeritud väärtuses, välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

Muud võimalikud või olemasolevad kohustised, mille realiseerumine ei ole tõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurust ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega hinnata, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustistena.

Bilansiväline väheväärtuslik vara

Varad, mille kasulik eluiga on üle ühe aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 5000 euro, kantakse kasutusele võtmise hetkel kulusse. Kuludesse kantud väikevarade üle, mille soetusmaksumus on 640–4999,99 eurot, peetakse arvestust bilansiväliselt.

Sündmused pärast aruandekuupäeva

Aruandes on kajastatud kõik pärast aruandekuupäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist toimunud korrigeerivad sündmused. Mittekorrigeerivate sündmuste mõju avalikustatakse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades, juhul kui need on olulised.

Lisa 2 . Raha ja rahalähendid

(eurodes)	31.12.2019	31.12.2018
Kassa	6 528	3 072
Pangakontod	6 193 415	4 544 782
Kokku	6 199 943	4 547 854

Lisa 3. Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)	Lisa	31.12.2019	31.12.2018
Nõuded ostjate vastu		553 850	325 765
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded ostjate vastu		-18 248	-35 719
Saamata tegevuskulude sihtfinantseerimine		2 160 216	2 590 950
Saamata põhivara sihtfinantseerimine		94 570	98 085
Muud nõuded		60 541	63 626
Ettemakstud toetused		603 683	287 615
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud		190 830	179 394
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	19	99 083	32 054
Kokku:		3 744 525	3 541 770

Suuremad saamata sihtfinantseerimise nõuded:	31.12.2019	31.12.2018
Rahastaja		
Haridus- ja Teadusministeerium	832 873	934 877
Muud rahastajad	645 978	833 872
Euroopa Komisjon	446 610	664 601
SA Eesti Teadusagentuur	138 276	78 085
SA Innove	74 122	86 549
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	73 928	3 426
SA Archimedes	42 999	87 625
Kokku	2 254 786	2 689 035

Suuremad ettemakstud sihtfinantseerimise toetused:	31.12.2019	31.12.2018
Rahastaja		
Muud rahastajad	603 683	287 615
Kokku	603 683	287 615

Lisa 4. Varud

(eurodes)	31.12.2019	31.12.2018
Materjalid	3 694	5 752
Ostetud kaubad müügiks	57 983	61 357
Kokku	61 677	67 109

Lisa 5. Kinnisvarainvesteeringud

(eurodes)	
Saldo seisuga 31.12.2018	31.12.2018
Maa	2 035 823
Saldo seisuga 31.12.2019	31.12.2019
Maa	2 035 823
Maa on rendil sõiduautode parklana.	
Renditulud 2019:	72 893
Renditulud 2018:	66 726

Lisa 6. Materiaalsed põhivarad

(eurodes)	Maa	Ehitised	Masinad ja seadmed	Muu inventar	Mitteamortiseeruv mat. põhivara	Lõpetamata põhivarad	Kokku
Soetusmaksumus 31.12.2017	2 131 016	55 626 837	4 211 046	2 624 158	3 431 456	366 946	68 391 458
Akumuleeritud kulum 31.12.2017	0	-20 121 328	-2 859 148	-2 061 500	0	0	-25 041 976
Jääkmaksumus 31.12.2017	2 131 016	35 505 509	1 351 898	562 658	3 431 456	366 946	43 349 484
Soetused ja parendused	0	0	125 013	35 032	68 514	1 124 190	1 352 749
Mitterahaline soetamine	0	0	29 086	0	0	0	29 086
Aruandeaasta kulum ja allahindlus	0	-1 632 423	-437 316	-216 512	0	0	-2 286 251
Muu mahakandmine jääkväärtuses	0	-76 323	0	0	-6 704	0	-83 027
KOKKU LIIKUMISED	0	-1 708 746	-283 217	-181 480	61 810	1 124 190	-987 443
Soetusmaksumus 31.12.2018	2 131 016	54 233 598	4 348 743	2 659 189	3 493 267	1 491 136	68 356 949
Akumuleeritud kulum 31.12.2018	0	-20 436 835	-3 280 061	-2 278 012	0	0	-25 994 908
Jääkmaksumus 31.12.2018	2 131 016	33 796 763	1 068 682	381 177	3 493 267	1 491 136	42 362 041
Soetused ja parendused	0	15 128	259 846	2 975	58 642	5 247 915	5 584 506
Aruandeaasta kulum ja allahindlus	0	-1 204 651	-374 992	-190 693	0	0	-1 770 336
Muu mahakandmine jääkväärtuses	0	0	-4 364	-1 002	-11 163	0	-16 529
Ümberklassifitseerimine	0	1 235 656	13 701	165 212	0	-1 414 569	0
KOKKU LIIKUMISED	0	46 133	-105 809	-23 508	47 479	3 833 346	3 797 641
Soetusmaksumus 31.12.2019	2 131 016	55 484 382	4 575 757	2 819 857	3 540 746	5 324 482	73 876 241
Akumuleeritud kulum 31.12.2019	0	-21 641 485	-3 612 885	-2 462 188	0	0	-27 716 558
Jääkmaksumus 31.12.2019	2 131 016	33 842 897	962 872	357 669	3 540 746	5 324 482	46 159 683

Lisa 7. Immateriaalsed põhivarad

(eurodes)	Tarkvara ja litsentsid	Ettemaksed	Kokku
Soetusmaksumus 31.12.2017	1 013 653	38 250	1 051 903
Akumuleeritud kulum 31.12.2017	-493 812	0	-493 812
Jääkmaksumus 31.12.2017	519 840	38 250	558 090
Soetused ja parendused	97 035	0	97 035
Aruandeaasta kulum ja allahindlus	-87 592	0	-87 592
Ümberklassifitseerimine	38 250	-38 250	0
KOKKU LIKUMISED	47 693	-38 250	9 443
Soetusmaksumus 31.12.2018	1 148 938	0	1 148 938
Akumuleeritud kulum 31.12.2018	-581 405	0	-581 405
Jääkmaksumus 31.12.2018	567 533	0	567 533
Soetused ja parendused	105 783	0	105 783
Kulum ja allahindlus	-95 663	0	-95 663
KOKKU LIKUMISED	10 119	0	10 119
Soetusmaksumus 31.12.2019	1 246 220	0	1 246 220
Akumuleeritud kulum 31.12.2019	-668 568	0	-668 568
Jääkmaksumus 31.12.2019	577 652	0	577 652

Lisa 8. Laenukohustised

(eurodes)	Tagasimakse tähtaeg				Valuuta	Intressimäär
	Saldo 31.12.2019	12 kuu jooksul	2–5 aasta jooksul	üle 5 aasta		
Laen nr 1	0	0	0	0	EUR	
Laen nr 2	4 645 456	163 636	4 481 820	0	EUR	0,895 %+ 3 k euribor
Laen nr 3	3 487 217	0	3 487 217	0	EUR	0,72% + 3 k euribor
Kokku	8 132 673	163 636	7 969 037	0		
<i>sh pikaajalised laenukohustised</i>	7 969 037					
<i>sh lühiajalised laenukohustised</i>	163 636					

(eurodes)	Tagasimakse tähtaeg				Valuuta	Intressimäär
	Saldo 31.12.2018	12 kuu jooksul	2–5 aasta jooksul	üle 5 aasta		
Laen nr 1	327 415	327 415	0	0	EUR	0,33 %+6 k euribor
Laen nr 2	3 809 092	163 636	654 544	2 990 912	EUR	0,895 %+ 3 k euribor
Laen nr 3	697 053	0	697 053	0	EUR	0,72% + 3 k euribor
Kokku	4 833 560	491 051	1 351 597	2 990 912		
<i>sh pikaajalised laenukohustised</i>	4 342 509					
<i>sh lühiajalised laenukohustised</i>	491 051					

Lisa 9. Võlad ja ettemaksed

(eurodes)	Lisa	31.12.2019	31.12.2018
Võlad tarnijatele		895 573	940 225
Võlad töötajatele		768 114	722 282
Maksuvõlad	19	1 170 895	1 126 384
Tegevuskulude sihtfinantseerimise kohustised		244 467	655 333
Muud kohustised		63 902	78 701
Saadud tegevuskulude sihtfinantseerimise ettemaksed		6 155 479	4 288 014
Muud saadud ettemaksed ja tulud		362 027	311 484
Kokku		9 660 457	8 122 423

Suuremad tegevuskulude sihtfinantseerimise kohustised:

Rahastaja	31.12.2019	31.12.2018
Muud rahastajad	239 825	578 593
SA Haapsalu Neuroloogiline Rehabilitatsioonikeskus	4 642	55 276
Tallinna Linnavalitsus	0	21 464
Kokku	244 467	655 333

Suuremad saadud tegevuskulude sihtfinantseerimise ettemaksed:

Rahastaja	31.12.2019	31.12.2018
Euroopa Komisjon	2 449 143	1 908 714
SA Archimedes	1 660 888	1 017 684
Muud rahastajad	1 555 951	969 930
Välisministeerium	237 148	207 911
SA Eesti Teadusagentuur	205 718	163 727
Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus	46 631	19 474
Haridus- ja Teadusministeerium	0	574
Kokku	6 155 479	4 288 014

Lisa 10. Tulud majandustegevusest

(eurodes)	Lisa	2019	2018
Tulu koolitusteenuse osutamisest		4 406 411	4 105 644
Tulu teadus- ja arendustegevusest		1 840 214	1 331 551
Muud tulud haridusalasest tegevusest		87 648	78 037
Üür ja rent	5,18	444 446	461 944
Muude toodete ja teenuste müük		250 971	309 708
Kokku		7 029 690	6 286 883

Tulud majandustegevusest jagunevad geograafiliste piirkondade lõikes järgmiselt:

(eurodes)	2019	2018
Eesti	6 364 428	65 743 518
Euroopa Liidu liikmesriigid	500 708	424 660
Muud riigid	164 554	118 705
Kokku	7 029 690	6 286 883

Lisa 11. Tegevustoetused

(eurodes)	2019	2018
Tegevustoetus riigieelarvest	20 555 448	19 934 345
Baasfinantseerimine riigieelarvest	2 933 107	1 947 090
Õppetoetused ja õppelaenu riigieelarvest	44 318	62 915
Teadustegevuse finantseerimine riigieelarvest	1 347 972	1 564 380
Muud tegevustoetused	404 540	75 688
Kokku	25 285 385	23 584 418

Lisa 12. Tegevuskulude ja põhivara sihtfinantseerimine

(eurodes)	2019	2018
Kodumaine tegevuskulude sihtfinantseerimine	1 946 545	1 821 592
Välismaine tegevuskulude sihtfinantseerimine	7 757 844	8 632 974
Kokku tegevuskulude sihtfinantseerimine	9 704 389	10 454 566
Kodumaine põhivarade sihtfinantseerimine	0	57 378
Välismaine põhivarade sihtfinantseerimine	424 297	154 533
Kokku põhivarade sihtfinantseerimine	424 297	211 911
Kokku	10 128 686	10 666 477

Suuremad rahastajad:	2019	2018
Muud rahastajad	2 515 844	2 266 772
Haridus- ja teadusministeerium	2 079 875	427 335
SA Archimedes	1 911 617	2 966 660
SA Eesti Teadusagentuur	1 587 473	1 110 873
Euroopa Komisjon	1 308 996	2 137 799
Välisministeerium	291 509	316 441
Hariduse Infotehnoloogia SA	195 831	228 676
Rahandusministeerium	130 934	155 893
SA Innove	106 607	885 303
Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus	0	170 723
Kokku	10 128 686	10 666 477

Lisa 13. Muud tulud

(eurodes)	2019	2018
Tulud põhivara müügist	0	208
Tulud varude müügist	37 316	46 950
Muud tulud	51 685	39 760
Kokku	89 001	86 918

Lisa 14. Antud toetused

(eurodes)	2019	2018
Õppetoetused ja stipendiumid	3 170 675	2 962 831
Sihtfinantseerimise toetused, vahendamine	655 593	1 169 215
Liikmemaksud ja muud antud toetused	264 131	223 433
Kokku	4 090 399	4 355 479

Lisa 15. Majandamiskulud

(eurodes)	2019	2018
Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud	1 659 728	1 615 708
Administreerimiskulud	818 683	831 618
sh auditi tasud	19 300	14 913
Lähetuskulud	827 514	1 027 172
Õppevahendite ja kolmandate isikute koolituse kulud	967 857	855 598
Kolmandatele isikutele hüvitatud muud kulud	329 249	442 452
Kommunikatsiooni-, kultuuri ja vaba aja sisustamise kulud	692 114	766 460
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	611 573	550 670
Uurimis ja arendustööd	444 778	367 595
Inventari majandamiskulud	309 321	269 066
Teavikute kulud	245 270	245 449
Oma töötajate koolituskulud (sh koolituslähetused)	436 088	101 095
Muud kulumaterjalid	129 070	120 872
Sõidukite majandamiskulud	82 270	71 644
Toitlustus ja meditsiinikulud	19 564	19 808
Mitmesugused majandamiskulud	1 762	0
Kokku	7 574 841	7 285 207

Lisa 16. Tööjõukulud

(eurodes)	2019	2018
Töötajate töötasud	18 182 281	17 140 037
Lepinguliste töötajate töötasud	1 455 902	1 799 306
Erisoodustused	292 174	235 494
Tööjõukuludega kaasnevad maksukulud	6 777 173	6 507 712
Tööjõukulude kapitaliseerimine	-30 387	-27 518
Kokku	26 677 143	25 655 031

Töölepinguga töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	813	825
VÕS-lepinguga töötajate keskmine arv	208	294

Lisa 17. Muud tegevuskulud

(eurodes)	2019	2018
Käibemaksu kulu	1 634 886	1 037 283
Maamaksu kulu	30 449	30 505
Muud maksukulud	4 835	5 812
Ebatõenäoliselt laekuvate arvete kulu	-9 741	17 369
Muud kulud	3 019	1 811
Kokku	1 663 448	1 092 780

Lisa 18. Kasutusrent

Ülikool kui rentnik	2019	2018
Sõiduautode rendikulud	24 047	15 724
IT-varade rendikulud	2 594	2 676

Ülikool kui rendileandja	2019	2018
Renditulud ruumidelt ja muudelt varadelt	371 554	395 217

Lisa 19. Maksunõuded ja maksukohustused

(eurodes)	31.12.2019		31.12.2018	
	Ettemaks	Kohustus	Ettemaks	Kohustus
Käibemaks	62 091	0	0	70 761
Ettevõtte tulumaks	0	18 734	0	15 384
Üksikisiku tulumaks	0	367 093	0	336 740
Sotsiaalmaks	0	695 351	0	635 135
Kohustuslik kogumispension	0	30 475	0	27 320
Töötuskindlustusmaks	0	44 411	0	41 045
Muud maksunõuded ja kohustised	0	14 831	0	0
Ettemaksukontode saldod	36 992	0	32 054	0
Kokku	99 083	1 170 895	32 054	1 126 384

Lisa 20. Seotud osapooled

2019. aastal ei tehtud seotud osapooltega tehinguid, mis ei vasta õigusaktidele või raamatupidamiskohustuslase sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele.

Lisa 21. Osalused sihtasutustes, mittetulundusühingutes ja osaühingutes

Ülikoolil on oluline mõju järgmistes sihtasutuste, mittetulundusühingute ja osaühingute üle

Tallinna Ülikool on asutajaliige:	Tehingupartneri kood	TLÜ mõju
MTÜ Dormitorium	603501	Valitsev
MTÜ Tallinna Ülikooli Spordiklubi	603502	Valitsev
MTÜ Eesti Digikeskus	609701	Oluline
SA Enn Soosaare	800301	Oluline
SA Läänemaa Elukeskkonna Tuleviku-uuringute SA	609302	Oluline
MTÜ Dormitorium on asutajaliige:		
E-Kyla Arendus OÜ	609401	Oluline

Kõik üksused asuvad Eestis.

Lisa 22. Bilansivälised varad

(eurodes)	31.12.2019	31.12.2018
Väikevarad	3 317 653	3 163 031

Lisa 23. Sihtfinantseerimise bilansivälised nõuded ja kohustused

Kodumaised nõuded (eurodes)	Allikas	31.12.2019	31.12.2018
HTM	28	2 245 088	3 424 970
HTM	27	1 256 187	24 948
SA Archimedes	39	884 962	486 575
SA Archimedes	28	707 260	679 824
HITSA	60	289 196	24 046
Välisministeerium	60	211 243	200 786
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	39	160 219	226 857
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	60	17 120	0
SA Archimedes	60	13 662	13 312
Rahandusministeerium	28	0	128 918
Kokku:		5 784 937	5 210 236

Välismaiste rahastuste nõuded (eurodes)	Allikas	Projekt	31.12.2019	31.12.2018
Research Executive Agency (REA)/H2020 WIDESPREAD-03-2017	39	CUDAN	1 291 750	1 291 750
European Research Council Executive Agency (ERCEA)/Horizon 2020	39	BETWEEN THE TIMES	926 250	926 250
Euroopa Komisjon/Horizon 2020	39	CEITER	371 748	489 980
Research Executive Agency (REA)/H2020- WIDESPREAD- 2018-2020	39	MIRNet	200 000	0
Research Executive Agency (REA)/H2020-WIDESPREAD-03-2018	39	SEIS	193 618	0
Euroopa Komisjon/ Erasmus +	39	PT&SCHE	0	92 596

Kodumaised kohustused (eurodes)	Allikas	31.12.2019	31.12.2018
Haridus- ja Teadusministeerium	28	0	36 990
Kokku:			36 990

Allkirjad 2019. aasta majandusaasta aruandele

Tallinna Ülikooli 31.12.2019 lõppenud majandusaasta aruanne koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest.

Tallinna Ülikooli rektor on majandusaasta aruande läbi vaadanud ja nõukogule esitamiseks heaks kiitnud.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiit Land

Rektor

(allkirjastatud digitaalselt)

Kurmet Ojamaa

Finantsjuht

(allkirjastatud digitaalselt)

Aivi Laurik

Pearaamatupidaja